ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

דבר

יום ראשון, י"ב באלול תשמ"ז, 6 בספטמבר 1987 ● גליון 19215

היום 12 עמודים ● המחיר 1.00 ש"ח, באילת 87 אג'

היום בדבר

● מי מפחד מוועדות הכנסת / שלמה גנוסר
● קיפוח המיגזר הערבי / יעל פישביין
● נטישת החקלאות / דויד מושיוב
● הסודות הגרעיניים של ישראל / יורם נמרוד
● כל הארץ (עמ' 5) ספורט (עמ' 10–9)
● רפואה ומדע (עמ' 11) כוכבים ולילות (עמ' 12)

מזג האויר

נאה. הטמפרטורות החזויות:
ירושלים: 18־25, רמת־הגולן: 17־27, נהריה: 22־30, חיפה: 22־30, טבריה: 22־35, עפולה 20 עד 31, שומרון 20 עד 29, תל־אביב 22 עד 30, לוד: 21 עד 30, יריחו 22 עד 35, [illegible] 22 עד 30, באר־שבע 21 עד 31, אילת 23 עד 36.

יותר מ־100 הרוגים ופצועים בתקיפת מטוסי חיל־האוויר בלבנון – הגדולה מאז המלחמה

הותקפו מיפקדות מחבלים ● חמישה אנשי צד"ל נפצעו ממוקש ● נחשפה חוליה של "פתח" ברצועה

מאת דן אבידן, יוסי ליטביק, דני צדקוני וסופרו הצבאי של "דבר"

מטוסים של חיל־האוויר תקפו בשבת בבוקר יעדי מחבלים מדרום לעיר צידון שבדרום לבנון. דובר צה"ל מסר שכל המטוסים שבו בשלום לבסיסם והטייסים דיווחו על פגיעות מדוייקות במטרות. היעדים שהותקפו שימשו מפקדות של ארגוני המחבלים, ובהן הוכנו לביצוע פיגועים בישראל בקרוב. תקיפת חיל־האוויר בשבת בצהרים, לדברי מקורות צבאיים, במסגרת מדיניות צה"ל לפיה תוקפים כל יעד שבו מאותרת פעילות מחבלים.

יותר מ־100 איש, רובם, כנראה, מחבלים ומקצתם אזרחים, נהרגו ונפצעו אתמול בשלוש גיחות ההפצצה של מטוסי חיל־האוויר. בין הנפגעים כ־50 הרוגים ומספר דומה של פצועים.

מקורות לבנוניים התרשמו, כי היתה זו הפעולה הגדולה ביותר שביצע חיל־האוויר נגד בסיסי מחבלים בדרום לבנון מאז מלחמת

(המשך בעמ' 2)

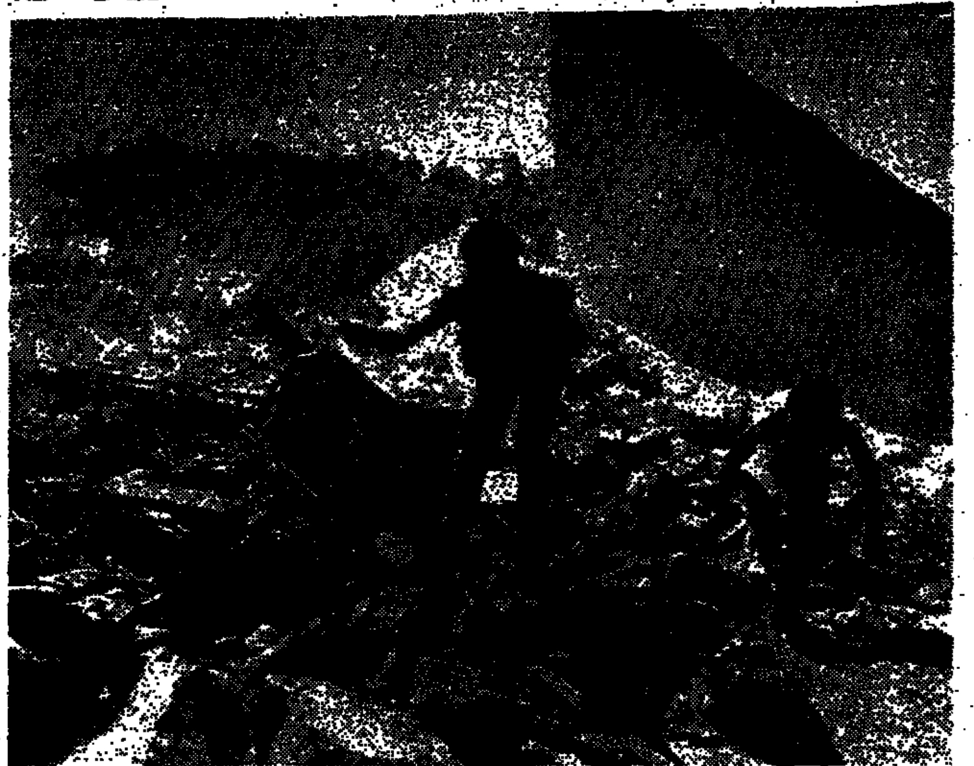

לוחמים פלשתינים מחפשים נפגעים בין הריסות אחד מבנייני בסיס הסמוך לצידון, שנהרס אתמול בהפצצת מטוסי חיל־האוויר (צילום: א.פ)

30 חרדים נעצרו אמש בירושלים הקרנות ליל־שבת – בלי הפרעה

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

לראשונה מאז החלו הקיץ הפגנות השבת בירושלים בעקבות הקרנות הסרטים עצרה אתמול המשטרה 30 חרדים במהלך פיזור ההפגנות.

המשטרה נאלצה אתמול להפעיל תותחי מים גם נגד חילונים, מרביתם משכונת מוסררה, שחסמו בכביש הפריעו לעבודת המשטרה. תושב השכונה נעצר בחשד שגילגל צנורות לכרכו רחוב שבטי־ישראל וגרם לחסימתו.

הקרנות הסרטים ומופעי התרבות בבירה בליל־שבת עברו כמעט ללא הפרות סדר. מטה המאבק למען חופש התרבות, הפתיע, לאחר שהצליח לפתוח את קולנוע "אורגע" במרכז העיר, בנוסף להביצה בבתי־הקולנוע והמועדונים האחרים. אנשי המטה שמרו בסוד את העניין כדי שלא יופעל על בעל בית־הקולנוע יצחק מזרחי לחץ כפי שהופעל על אחיו לפני שבוע. בקולנוע "אורגע" הוקרן הסרט "חיוך הגדי" המבוסס על ספרו של דוד גרוסמן, אשר הירצה לפני ההקרנה על ספרו.

לפני כשנה שכרה את האולם עמותת "עונג שבת", שהוקמה על־ידי "רצ". כל צופה שילם 7.5 ש"ח והתקבל כחבר בעמותה. למרות ההתראה הקצרה הגיעו להקרנה צופים. אולם בית־הקולנוע לא היה

(המשך בעמ' 2)

מפגין חרדי נעצר בירושלים. (צילום: יצחק הררי)

רבין יוצא לגרמניה

מאת כתבו הצבאי של "דבר"

שר הבטחון יצחק רבין יוצא בתחילת השבוע לביקור עבודה במערב־גרמניה. זהו ביקור גומלין על ביקורו של שר ההגנה הגרמני ד"ר מאנפרד וורנר בישראל לפני שנה.

אל שר הבטחון נלווים רעייתו, אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד, מזכירו הצבאי של שר הבטחון, תא"ל חגי רגב, ויועצו של השר איתן הבר.

במערב־גרמניה יוועד שר הבטחון עם צמרת הממשל הגרמני, עם הנשיא ריכארד פון וייצזקר, עם הקאנצלר הלמוט קוהל, עם שר החוץ הגנס דיטריך גנשר ועם אישים נוספים. בביקור רשמי ראשון של שר בטחון ישראלי יבקר רבין בלוויית פמלייתו בצבא הגרמני ובתעשיות הבטחוניות.

באמצע השבוע יתקיים טקס זכרון באתר מחנה הריכוז בדאכאו, שבמהלכו יניחו שר הבטחון ואלוף יוסי פלד זרים מטעם ממשלת ישראל וצה"ל על מצבת הזכרון. במערכת הבטחון מייחסים חשיבות רבה לביקור זה, בעיקר בשל מערכת שיתוף הפעולה המתחזקת וההולכת בין ישראל וגרמניה בתחום הצבאי־בטחוני.

הדלפה דחתה חידוש הקשרים עם הונגריה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

הונגריה "מענישה" את ישראל ודוחה את טקס החתימה על חידוש הקשרים הדיפלומטיים לשבוע הבא.

טקס החתימה על הסכם לפתיחת משרדי אינטרסים בתל־אביב ובבודפשט, נועד להיערך היום בברן בירת שוויץ, אך לפני ארבעה ימים התקבלה בשגרירות ישראל בווינה הודעה ממשרד החוץ ההונגרי על דחיית הטקס למועד אחר. בהודעה נאמר כי הדחייה היא משיקולים "טכניים".

במשרד החוץ בירושלים פירשו את ההודעה כ"עונש" הונגרי על הדלפות לעתונות הישראלית. פקידים בכירים במשרד העריכו כי הדבר נעשה בגלל דבריו של סגן יו"ר הכנסת אהרון נחמיאס. ח"כ נחמיאס מהמערך, סיפר בשובו מביקור פרטי בהונגריה כי סגן שר החוץ סיפר לו בבודפשט שטקס החתימה יתקיים תוך כמה ימים.

הנהלת רפא"ל תסכם היום תוכנית הבראה

מאת מוריה אבנימלך מופרית "דבר"

הנהלת רפא"ל תחליט היום על תוכנית הבראה, עליה עבד צוות בכיר של ארבעה אנשים במשך חודשיים. בתוכנית כמה אופציות הכוללות היקפים שונים של פיטורי עובדים, התייעלות והגדלת מכירות. רפא"ל פיטרה בשנתיים האחרונות 700 עובדים וכיום עובדים בה כ־6,000 עובדים.

הפסקת פרוייקט ה"לביא" מעוררת תקווה ברפא"ל להשתלבות בייצור חלופות צה"ל. עם זאת מחכים ברפא"ל לשמוע מצה"ל באיזה חלופות מדובר.

רפא"ל תסיים את שנת 1987 בהפסד. ברפא"ל, כמו בשאר מפעלי התעשיה הבטחונית, יש היום תחושה שהמלחמה על תקציב צה"ל היא מלחמת הישרדות וכי התחרות על תקציבי משרד הבטחון תהיה קשה ביותר.

הרופאים הבכירים משבשים מהיום העבודה בבתי־החולים

[illegible]

שולץ לשמיר: נגביר את התמיכה נסים יוצא לבקש לזרז ההבטחות

10,000 עובדי תע"א יפגינו היום ליד משרדי הממשלה בירושלים

מאת יוסי מלמן, דוד משיוב ויורם לוי, סופרי "דבר"

שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ מבטיח את תמיכתה של ממשלתו ב"כלכלתה של ישראל ובבטחונה הצבאי" לאחר שממשלת ישראל החליטה על ביטול פרוייקט ה"לביא".

באיגרת אל ראש הממשלה יצחק שמיר, שהועברה בעל־פה בסוף השבוע על־ידי שגריר ארה"ב בישראל, נאמר: "יצחק היקר, אני מבין שההצבעה האחרונה בממשלה בעניין ה"לביא" היתה קשה ביותר וכי שיקולים מנוגדים בעלי חשיבות גדולה גרמו לעמדות שונות בנושא זה. עתה, משנפלה ההחלטה, ברצוני לחזור ולהבטיח את האינטרס החזק והמתמשך שלנו ואת תמיכתנו בכלכלת ישראל ובבטחונה הצבאי. יודע אני שנמשיך בשיתוף הפעולה ההדוק כבעבר בדרכים שיחזקו הן את ישראל והן את ארה"ב. שלך,

(המשך בעמ' 2)

קולק הפגין מול לשכת שמיר על הסחבת באישור האיצטדיון

טדי קולק מפגין מול משרדי ראש הממשלה. (צילום: יוסי אלוני)

מאת יורם לוי, סופר "דבר"

טדי קולק, ראש עיריית ירושלים, [illegible] באישור תוכנית האיצטדיון של ירושלים. [illegible] בהפגנות עובדי [illegible] האחרונה היום [illegible] 7.00 בבוקר [illegible] של משרד ראש הממשלה.

[illegible] "כבוד ראש הממשלה [illegible] תושבי בירת ישראל [illegible] לאיצטדיון [illegible] שר הפנים וראש הממשלה [illegible]".

קולק [illegible]

(המשך בעמ' 2)

ההסת' והאוצר לדיון מאראתוני לגיבוש ההסכם למגזר הציבורי

מאת חיים באור, סופר "דבר" לענייני עבודה

צוותי ההסתדרות והאוצר מתכנסים הבוקר בבית הועד הפועל בתל־אביב לדיון מאראתוני במטרה לגבש היום ולכל המאוחר עד אמצע השבוע הסכם מסגרת על השכר בשירות הציבורי, שתוקפו יהיה עד ה־31 במארס 1988. בהתייעצות שקיימו שלושת חברי הצוות ההסתדרותי בראשותו של יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, הביעו נציגי האיגודים המקצועיים האקדמאים הסתייגות מהסיכום שכבר הושג, שלפיו ברמות ההכנסה הנמוכות ביותר תשולם תוספת שכר של 100 ש"ח ואילו ברמות ההכנסה הגבוהות תשולם תוספת מקטנת בסך כ־50 ש"ח. האיגודים והאקדמאים חוששים שתשלום תוספת על־פי נוסחה זו יגרום לצמצום הפער בשכר בינם לבין העובדים בדירוגים הנמוכים.

במקום זאת מציעים האקדמאים תוספת שכר באחוזים, תוך נכונות לכך שגובה התוספת יהיה מעט גבוה יותר ברמות ההכנסה הנמוכות.

בנוסף לכך דורשים האיגודים האקדמאים שהסכם המסגרת יכלול גם את העובדים בכל החברות הממשלתיות – דרישה שהאוצר דוחה עד כה.

הסתדרות עובדי המדינה תנסה להבטיח במסגרת הדיונים היום, שבנוסף להעלאת השכר הכללית יכללו תוספות ייחודיות שונות כגון תוספת שתיה, תוספת ערבה ועוד.

בהסתדרות צופים שהמו"מ יהיה קשה, לנוכח המכשולים שעוד נותרו בפיו ועקב האינטרסים השונים של כל אחד מ־14 האיגודים המקצועיים בשירות הציבורי.

בצוות המו"מ של ההסתדרות

(המשך בעמ' 2)

יעוץ פיננסי מקיף לבעלי מניות בנקאיות שבהסדר

מחזיק מניות בנקאיות שבהסדר? מומחי ההשקעות של בנק הפועלים מעמידים לרשותך כבר מעכשיו יעוץ פיננסי מקיף המותאם לצרכיך ולאפשרויותיך.

24 מרכזי יעוץ מיוחדים ללקוחות פרטיים ולחברות

24 מרכזי יעוץ מיוחדים בסניפים המתמחים גם ביעוץ בניירות ערך, יפעלו בימים ב' ו-ד' בין השעות 16.00-18.00 כאשר סניפי הבנקים סגורים, על מנת לאפשר מתן יעוץ בנוחות ובאוירה נעימה.

תל-אביב: אלנבי 126 ● דיזנגוף 50 ● אבן גבירול 76.
ירושלים: המלך ג'ורג' 16 ● ההגנה 21.
נתניה: הרצל 32 **חדרה:** הרברט סמואל 85
כפר-סבא: וייצמן 102 **רעננה:** אחוזה 112
הרצליה: שד' חן 4 **רחובות:** הרצל 179
חולון: סוקולוב 95 **ראשון-לציון:** רוטשילד 14
חיפה: הנביאים 28 ● טרומפלדור 47 ●
קרית מוצקין: שד' משה גושן 19
פתח-תקוה: חובבי ציון 1 **רמת-גן:** ביאליק 32
גבעתיים: וייצמן 20 **רמלה:** דני מס 7
באר-שבע: העצמאות 40 **אשקלון:** הרצל 28
עפולה: ארלוזורוב 29 **טבריה:** הבנים 3

יעוץ מקיף ללא תשלום בכל סניפי הבנק

בכל סניפי הבנק אפשר לקבל כבר עכשיו יעוץ פיננסי מקיף לגבי מגוון אפשרויות ההשקעה של כספי מניות ההסדר והתנאים המיוחדים שמציע בנק הפועלים.

היעוץ ניתן ללא כל תשלום, כולל יעוץ מפורט בניירות ערך הניתן ב-60 מסניפי הבנק ברחבי הארץ.

פתיחת תיק השקעות בחברת "פעילים" בכל סניפי הבנק

בעלי מניות הסדר שיבקשו להשקיע בתיק ניירות ערך המנוהל ע"י חברת "פעילים" - לניהול תיקי השקעות" יוכלו לעשות זאת באמצעות כל אחד מסניפי בנק הפועלים.

קשר בראל

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

בנק הפועלים בע"מ

هكذا من الاصل

קאופמן

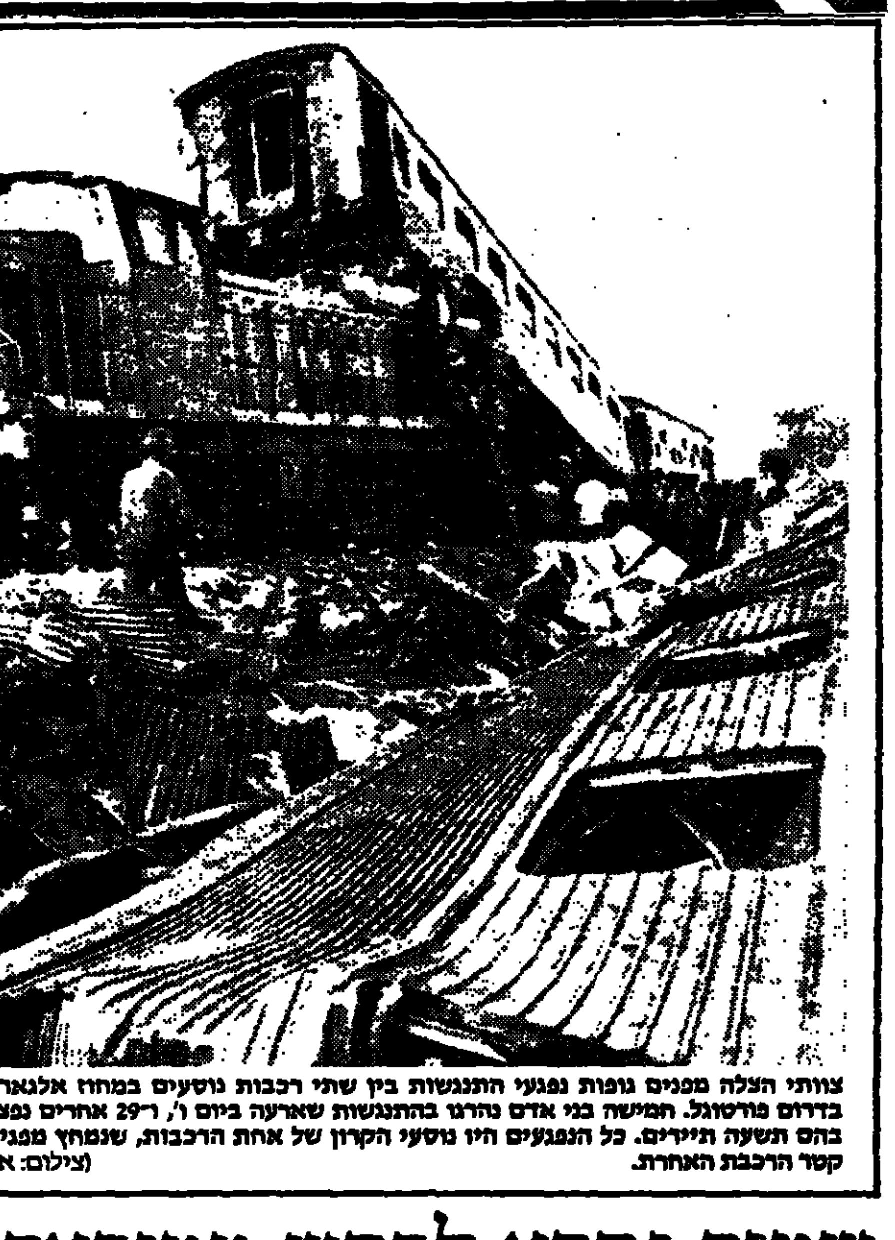

צוותי הצלה מפנים גופות נפגעי התנגשות בין שתי רכבות נוסעים במחוז אלגארבה בדרום פורטוגל. חמישה בני אדם נהרגו בהתנגשות שארעה ביום ו', ו־29 אחרים נפצעו, בהם תשעה תיירים. כל הנפגעים היו נוסעי הקרון של אחת הרכבות, שנמחץ מפגיעת קטר הרכבת האחרת. (צילום: א.פ.)

שמיר נקרא לבקש ממובארק להמתיק עונשו של יוסף טחן

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

ראש הממשלה יצחק שמיר נתבקש בסוף השבוע לפנות לנשיא מצריים, חוסני מובארק, בבקשה שימתיק את עונש המוות שנגזר על בלדר הסמים מאשדוד יוסף טחן.

פרקליטו של טחן, עו"ד צבי לידסקי, שיגר ביום ו' מכתב לראש הממשלה יצחק שמיר, בו הוא כותב: "בבית הכלא בקאהיר נמק אזרח ישראלי ושמו יוסף טחן. הוא נשפט לעונש מוות בקאהיר וערעורו נדחה ב־25 בינואר 1987. פניתי בבקשת חנינה לחוסני מובארק אך עד כה לא קיבלתי כל תשובה. ליוסף טחן אשה וארבעה ילדים. בנו הקטן מעולם לא ראה את אביו. אני פונה אל כבודו כי יצטרף לבקשת החנינה. בקשת החנינה איננה התערבות בהליך משפטי אלא פנייה אל הרגש של נשיא מצרים לאחר שנגזר דינו של הנאשם הישראלי".

עו"ד לידסקי מציין עוד כי ראש ממשלת ניו־זילנד דייויד לונגי הודיע בשבוע שעבר כי ישקול פניה לחון את לורן פיליס, בת 44, שנידונה למוות על נסיון להבריח הרואין ממאליזיה, ואת בנה אהרון שנידון למאסר עולם. "הודעת ראש ממשלת ניו־זילנד מוכיחה כי מקובל שראשי מדינות יפנו לראשי מדינות בבקשות חנינה", אמר עו"ד לידסקי.

חושף הזיוף של יומני היטלר הגיע להעיד במשפט דמיאניוק

(ע) – המומחה שחשף סיפם של יומני היטלר, יוליוס גרנט מאנגליה, הגיע ביום ו' ארצה לצורך מתן עדות במשפט דמיאניוק.

גרנט בן ה־80 הגיע ארצה לבקשת הסניגוריה במשפט דמיאניוק. כבר ביום ו' עסק בעבודות המטה הארצי בירושלים בבדיקות שורת מסמכים שהוגשו בהלך משפט דמיאניוק. המסמכים שיבדוק יהיו בעיקר תעודת השרות של ג'ון דמיאניוק שהוצאה לטענת התביעה במחנה האימונים בטרווניקי, ושתי תעודות נוספות שהגיעו באחרונה מברה"מ, ואשר הוצאו לטענת התביעה לשני אנשי כוחות העזר הנאציים במחנה האימונים בטרווניקי.

המשך משפט דמיאניוק נדחה לפחות עד ה־16 בספטמבר, מפאת מחלתו של השופט צבי טל, כך נקבע ביום ו' בישיבה מיוחדת. במועד זה תתקיים ישיבה נוספת ובה ייקבעו מועדי המשפט בהתאם למצבו הבריאותי של השופט צבי טל.

השופט טל מאושפז מאז יום ו' בבית החולים "שערי־צדק" בירושלים בהשגחה ובטיפול לאחר שחש כאבים בחזה. מצבו טוב והוא ישוחרר מבית החולים ככל הנראה כבר היום.

היום תוגש לבית המשפט העליון בקשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה להאריך את מעצרו של ג'ון דמיאניוק בעוד שלושה חודשים. בתוך זמן קצר תמלא שנה למעצרו.

ישובי הגליל דורשים סיוע: 2,500 תושבים עזבו השנה

מאת יוסי ליבוביץ, כתבנו "דבר" בגליל המערבי

כמה ראשי ישובים בגליל פגו בסוף השבוע במברקים דחופים לראש הממשלה יצחק שמיר בדי שיפעל לאלתר להפניית פרויקטים תעסוקתיים גדולים לאיזור, לאחר שבאחרונה נרשמה במספר ישובים בגליל הגירה שלילית.

עליפי נתונים של משרד העבודה והרווחה מסתבר כי העזיבה בישובי הפיתוח בגליל הולכת וגוברת בד בבד עם המגמה של גידול בשיעור האוכלוסיה הערבית באיזור. על פי נתונים אלה עזבו השנה את הגליל 2,500 תושבים. ההגירה השלילית נרשמה בעיקר בישובים מעלות, עכו, מגדל־העמק ונצרת עילית.

עוד נודע כי מאז תחילת 1986 מהווה האוכלוסיה היהודית פחות מ־50 אחוז מן התושבים. האוכלוסיה הערבית גדלה אשתקד ב־2 אחוזים, שהם כ־6,000 נפש. ראשי הישובים בגליל מדאגים שמא יגבר התהליך ויחריף עקב בעיות התעסוקה שהתעוררו באיזור במיוחד לאחר הפסקת פרוייקט ה"לביא".

"כור" שוקל סגירת המפעל לחידוש צמיגים בראשל"צ

מאת חיים ביאור, סופר "דבר" לענייני עבודה

קונצרן "כור" שוקל את סגירתו של המפעל לחידוש צמיגים בראשון לציון מקבוצת "תגור" המעסיק 45 עובדים.

אפשרות הסגירה עלתה לנוכח ההפסדים שצובר המפעל כבר שנים אחדות. זאת עקב התחרות הקשה והמחירים הנמוכים של צמיגים חדשים.

במפעל אחר של הקבוצה, בעכו, המעסיק 140 עובדים, צפויים פיטורי 11 אחוז מהעובדים עקב שפל בהזמנות. מפעל זה מייצר מוצרי גומי בשיטת ההזרקה, מרביתם מיועדים לשוק הבטחוני. בהנהלת "כור" מציינים שאם הירידה בתעסוקת המפעל תימשך יבוצעו קיצוצים נוספים בכוח האדם ואף תישקל אפשרות סגירתו.

במפעל גומי אחר של "כור", בנתניה, יפוטרו 25 מתוך 110 העובדים. מפעל זה המייצר צנרת גומי, נקלע להפסד מאחר שמרבית ייצואו הופנה לארה"ב. עתה מנסה ההנהלה להפנות את הייצוא לשווקים חלופיים בבריטניה ובגרמניה.

מנכ"ל שלושת המפעלים ישעיהו פיקרסקי מסר ל"דבר" כי המפעלים הפסידו בשנה האחרונה 3 מיליון דולאר, אף כי השקעה בהם באותה תקופה הגיעה ל־11 מיליון דולאר.

מועצת הפועלים בראשון לציון, עם הנהלת מתכוונות לפתוח במו"מ כדי להבטיח "פיצויים הולמים" לעובדים הצפויים לפיטורים ממפעלים אלה.

בתוך כך נמסר כי 16 מבין 82 העובדים שיפוטרו ממפעל "תגור" בבני־ברק יקלטו במשרד הפיתוק של החברה בתל־אביב. בהנהלת "תגור" מציינים כי הפיצויים למפוטרים מגיעים ל־250 אחוז לגבי ארבעה עובדים ותיקים ו־150 עד 200 אחוז לגבי כל שאר העובדים.

תא"ל (מיל.) שגב – יועץ לרמטכ"ל לנושא מיעוטים

מאת סופרו הצבאי של "דבר"

תת־אלוף (מיל.) יצחק שגב נתמנה באחרונה לשמש כיועצו לענייני מיעוטים של הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון.

תא"ל שגב השתחרר משירות סדיר בצה"ל לפני כארבע שנים. בתפקידיו האחרונים שימש במגוון תפקידים בממשל הצבאי ובמינהל האזרחי ברצועת עזה.

דבר
DAVAR
נוסד עם לפרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בריטי

הוצ"ל – "דבר" בע"מ
נדפס ב"דפוס דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

דאגה בחוגים ישראליים:
העיראקים מקבלים מידע ממטוסי איוואקס בסעודיה

מאת אמנון דנקנר, כתב "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – חוגים ישראליים הביעו בסוף השבוע דאגה נוכח אפשרות העברת מידע לעיראק מתוך החומר הנאסף על־ידי מטוסי ה"איוואקס", המופעלים על־ידי צוותים אמריקאיים בסעודיה.

בימים האחרונים דווחו שמועות בוואשינגטון כי מידע כזה מועבר על־ידי הסעודים כדי לסייע לעיראק במלחמתה באיראן. החוגים הישראלים הביעו דאגה, כי בכך נוצר תקדים על פיו אין סעודיה נוהגת על־פי ההסכמים שנתלוו להבישת ה"איוואקסים" ואשר מונעים העברת מידע כזה לצד שלישי.

חריש יוזמן לשימוע את מנהיג עצומת הדיינים נגד בג"ץ

מאת מיכה צימוקי, כתבת "דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, יוזמן בכל הנראה לשימוע את מנהיג חותמי עצומת הדיינים נגד בג"ץ שושנה מילר, הרב גדליהו אקסלרוד.

המשטרה העבירה לפני למעלה מחודשיים את תיק החקירה בעניינו של אקסלרוד ללא כל המלצה. אקסלרוד נחקר על־ידי המשטרה כמי שארגן עצומת כמה עשרות דיינים נגד כיבוד פסיקת בג"ץ בעניין רישום גיורה של שושנה מילר. אקסלרוד נחקר במשטרה באשמת ביזוי בית־המשפט.

עיוות בשכר השוטרים בדרגת פקד ורב־פקד מדרבן פרישתם משירות

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

חבר הכנסת רן כהן (רצ) טוען, כי העיוות בשכר השוטרים בדרגת פקד ורב־פקד הוא אחד הגורמים המדרבנים קציני המשטרה לפרוש מן השירות לשוק האזרחי.

במכתב שהעביר בשבוע שעבר אומר ח"כ כהן, כי בהשוואה שערך בין דרגות פקד ורב־פקד לבין דרגות רס"רים ונושאי דרגות חוגרים, התברר לו כי העיוות יוצא דופן ממש. בעלי דרגות פקד ורב־פקד מקבלים, לדבריו, שכר נמוך ב־150 ו־250 שקלים לעומת אנשים בתפקידים הזוטרים. "תופעה זו", אמר כהן, "פוגעת במוטיבציה של הקצינים ורווחת ביניהם תחושת קיפוח חריפה מאוד".

נשיא בורונדי המודח ניסה לחזור לשלטון – אך נכשל

ניירובי (ע"ר וע"צ) – נסיונו של נשיא בורונדי קולונל ז'אן באפטיסט־באגאזה לחזור לשלטון נכשל, יום לאחר הדחתו על־ידי קבוצת קצינים. לבאגאזה, שיצא לוועידת ראשי המדינות הדוברות צרפתית בקנדה, נודע ביום ה' שהודח בהפיכת חצר והוא מיהר לשוב לארצו בנסיון ליטול שוב את השלטון לידו. הוא הגיע עד ניירובי, שם מסרו מקורות מהימנים כי הוא חיכה במשך כל יום ו' בחדר האורחים החשובים בנמל התעופה המקומי ולא המשיך לבורונדי.

הקולונל המודח בן ה־41 שלט בבורונדי, שמספר תושביה חמישה מיליון, מאז 1976. הוא עלה לשלטון לאחר שהנהיג הפיכה צבאית.

מקורות דיפלומאטיים שקיימו קשר עם בורונדי אמרו אתמול כי שקט שורר שם בשבת. עם זאת הגבולות עדיין סגורים והקשר הטלפוני מנותק.

ג'וזף חאורי, ספר איטלקי ממוצא לבנוני שנחטף לפני שבוע בביירות, מלווה על־ידי איש בטחון איטלקי לאחר שחרורו אתמול, בעקבות חשיפת חוטפיו בידי אנשי המיליציה השיעית "אמל". חאורי הוא הנתין הזר השני ששוחרר מאז הוצבו חיילי הצבא הסורי במערב ביירות בפבואר. (צילום: א.פ.)

קולק הפגין

(סוף מעמוד 1)

להכביד על המשטרה. "אני רוצה לעודד את הציבור שלא יאבד תקווה. על־ידי כך שאני יושב כאן אולי אביא זאת לידיעת הציבור" אמר, ברומזו כי העירייה אף שוקלת עתירה לבג"ץ נגד ראש הממשלה.

אבל קולק נותר לבדו לא לזמן רב. יחיאל קדישאי, מי שהיה ראש לשכתו של מנחם בגין שהיה בין הרבים שהבטיחו לסייע בבנית האיצטדיון, עוצר לברר מה העניינים. אחר כך הוא מביא לקולק קפה נמס ומים מינרליים. ביומן הבוקר של "קול ישראל" כבר משודר ראיון חי עם קולק ובינתיים מגיעים עוד פקידים בכירים בעירייה כדי להיות, עם "הבוס המפגין".

קולק מזמן את חברי סיעתו בעירייה "ירושלים אחת" לישיבה תחת כיפת השמים. הם מתיישבים בחצי גורן מסביבו ודנים בהשפעת פרישה ש"ס מן הקואליציה. "ענין בתי הקלנוע פרץ בגלל המתח בו נתון הנוער יותר מאשר ענין הקולנוע עצמו" – מסביר קולק לחברי סיעתו. הישיבה קצרה מן הרגיל ואין החלטות מרעישות. "למה לא דנים על עניין ירושלמי לפי הצרכים" שואל קולק בראיון לטלוויזיה. "האם אנו קושרים בבית ארבעה בתי כנסת חדשים למשהו אחר?"

שני שחקנים של בית"ר ירושלים באים לעודד את ראש העירייה במאבקו. השוער יוסי מזרחי מחזיק בידיו את בתו גל ועימו קפטן הקבוצה חגן אוזלאי. רובי ריבלין מן הליכוד מציג את השניים בפני ראש העירייה וכולם מסתדרים לתמונה קבוצתית. "שמענו על ההפגנה ברדיו והחלטנו לבוא להזדהות" – מסביר הקפטן אוזלאי.

דקות ספורות לאחר מכן מתיצבים שוקבי הפועל ירושלים, הקפטן שלומי מלכה, יזאב בסן האחרים, ובזה אחר זה לוחצים את ידו של קולק.

גם נציגי ועדי עובדים מתיצבים בתור. "אמרו לנו לבוא" מסבירה אחת מהן בחיוך מבויש.

הפגנת היחיד הופכת בהדרגה למשברת מחאה ושוטר מאיים ברישום דו"חות. "אם לא תזיזו את המכוניות, הן מפריעות לתנועה".

קולק מחליט לא לבזבז זמן, שולף תיק מסמכים, מרכיב משקפי קריאה ומתחיל לעבוד על הדואר. מזכירתו הנאמנה אורה מגישה לו עבים צונים ועוזרת בקשר עם הלשכה באמצעות טלפון אלחוטי.

סמוך לשעה 11.00 מקפלים את הציוד וחוזרים לעירייה. אם ההפגנה תשפיע – ימים יגידו. אך דובר העירייה רפי דבורה מבטיח, כי פעולות המחאה ימשכו.

בדיון מייגע על איכות הבקבוקים התחדש משפטה של דניאלה וייס

(ע). – בבית משפט השלום בכפר סבא התחדש ביום ו' משפטה של מזכירת "גוש אמונים" דניאלה וייס, המואשמת בהפרת הסדר הציבורי בליל הבקבוקים בקלקיליה ב־5.5.87.

סניגורה של וייס, עו"ד אליקים העצני, צירף לרשימת עדי ההגנה את ראש מועצת אלפי מנשה שלמה קטן, ראש אגודת הכפרים הערבים תחסין מנצור, ומפקד נפת שומרון הנדה מאיר.

בפתח המשפט העיד ראש אגף התקירות בנפת שומרון, פקד יוסף אדרי, שהגיש לבית המשפט את עדותה של וייס עליה בחקירה להתנצל. וייס דחתה את הצעת השופט להקליט את המשפט באמצעות מעבר תמלילים וסירבה לממן את ההוצאה הכספית הכרוכה בשימוש, ולפיכך התנהל המשפט באיטיות. לאורך ארבע שעות הדיון ביום ו' נתנו כל העדים רעתם על הבקבוקים, ודנו בסוגים שווים, מיקומם המדויק, ובשאלה האם היו ריקים או מלאים.

"אני לא יודע בדיוק מה קרה. שמעתי הכל מהמשטרה. המסעדה היתה סגורה לרגל חג הרמדן ולכן היו הבקבוקים בחוץ", העיד בבית המשפט ראסאר אחמד מלחם, בעל המסעדה שהבקבוקים היו שייכים לו.

קצין צה"ל שפיקד על היחידה שהיתה אחראית על המתנחלים באותו לילה סיפר בבית המשפט כי בין 50 ל־200 איש הגיעו באותו לילה מישובי השומרון וניסו לפרוץ את המחסום, שעליו הופקדו ארבעה חיילים. הוא סיפר על צעקותיה של וייס: "רק יהודי לא יישפך. אני לא מפחדת מהם" ואז ניגשה והחלה לנפץ את הבקבוקים.

עדות התביעה שולמית ויינגור תושבת אלפי מנשה העידה, כי תושבי האיזור החליטו באותו ערב לצאת למחות ולהפגין לאחר שהושלך בקבוק תבערה באיזור. "אנשי הצבא ביקשו שלא נישאר במקום ודניאלה אמרה: הנה לכם. לא יהיו יותר בקבוקי תבערה להזיק על הלכיננו" ושברה את הבקבוקים על הכביש".

במהלך החקירה ביקשה ההגנה מבית המשפט להכריז על עדה זו כעדה עויינת, אך השופט סבר כי עדותה איננה סותרת את עדותה במשטרה.

המשך המשפט בשבוע הבא.

עיסקת טיעון לעתניאל שנלר: יודה בחלקו בהתפרעות חברון

מאת אוריאל בן־עמי, סופר "דבר"

מזכיר מועצת יש"ע עתניאל שנלר עומד להודות הבוקר בבית המשפט השלום בחלקו בהתפרעות בחברון בכינוס "שלום עכשיו" בפסח בשנה שעברה. שנלר ערך עסקת טיעון עם המשטרה לפיה יופרד משפטו ממשפטם של יתר הנאשמים בהתפרעות זו.

בעדות מפורטת שמסר שנלר במשטרה הוא תאר את חלקו בארגון ההתפרעות ואת אוברן שליטתו עליה. אנשי קרית ארבע ועמם על שנלר שמסר את עדותו. בעקבות עדותו זו הוזמן שנלר להעיד במשפט מטעם התביעה לצידם של אורי ויוסי שריך.

לנוכח זעמם של אנשי קרית ארבע ביקש שנלר לערוך עיסקת טיעון עם המשטרה שבה יודה בעובדות המיוחסות לו בנסיון להפרעת שלום הציבור, בתמורה להפרדת משפטו ממשפטי האחרים.

משפטי הנאשמים האחרים בהתפרעות, ובהם שלום ואף האחרון (דומפה) דומב, ייפתח היום בפני השופטת רליה קבל, מיד עם סיום משפטו של שנלר.

יותר מ־100 הרוגים ופצועים

(סוף מעמוד 1)

לבנון. לדבריהם, הופתעו המחבלים מהפעולה, שבמהלכה הפציצו שמונה מטוסי "פאנטום" וארבעה מטוסי "סקייהוק" במשך 20 דקות בסיסים של הארגונים הפלשתינאיים, של תנועת "אמל" ושל המיליציה הנאצריסטית.

האזורים שהופצצו היו מחנה הפליטים עין אל־חילווה, שוק היוקות הדרש של העיר צידון, גשר סיניק וגבעות אסטרטגיות באיזור הכפר מאגדושה. סופר "דבר" מציין, כי באחת הפעולות הקודמות שביצע חיל־האוויר נגד יעדי מחבלים באיזור צידון נהרגו 100 אורחים. כתוצאה מפעולה זו הוקפאו אז באופן זמני ההפצצות נגד יעדי מחבלים במרחב צידון.

פעולה האווירית שהתבצעה אתמול עוררה לראשונה זה זמן רב גילויי סולידאריות בין אנשי אש"ף ואנשי "אמל". דוברים מטעם שני המחנות קראו לאיחוי הקרע בין אש"ף ל"אמל", כדי לנהל מאבק משותף נגד ישראל.

בצה"ל הבהירו

מקורות צבאיים בכירים הכחישו אתמול את דיווחי המחבלים מצידון שטענו, כי חיל־האוויר תקף בלא הבחנה מספר יעדים בסביבות העיר. לדבריהם, הוערכה תקיפת המטוסים בשני יעדים בלבד: מבנה דו־קומתי שאיכלס בתוכו מחבלים, ומבנה נוסף ששימש כמחסן לאמצעי לחימה ותחמושת. התקיפה באיזור צידון נמשכה 15 דקות. "צה"ל חזר בשבת להפעיל את אלמנט ההפתעה. המחבלים לא שיערו שצה"ל יתקוף אותם בשבת בבוקר. לחיל־האוויר היתה סיבה טובה מאוד לתקוף שם, וזאת על בסיס ידיעות כי מאיזור זה עמוד לצאת בקרוב מאוד חוליות מחבלים למטרת פיגועים בשטח ישראל. העובדה שנהרגו הרבה מחבלים מעידה על כך שצה"ל פגע רק ביעדים שאליהם התכוון", אמרו המקורות הצבאיים.

נפגעו חיילי צה"ל

חמישה חיילים של צה"ל שהיו בסיור רכוב נפצעו ביום ו' בבוקר כעת שרכבם עלה על מוקש צפעית לבינת־ג'בל באיזור רצועת הבטחון. מצבם של ארבעה מהם הוגדר קל. שניים מן הפצועים הועברו במסוק של חיל־האוויר לבית־החולים רמב"ם בחיפה, ושלושה אחרים קיבלו טיפול רפואי בבינת־ג'בל.

חוליית מחבלים ידתה ביום ו' אש מרגמות לעבר עמדות צד"ל במובלעת שבין הכפרים יעטר וכאפרה. חיילי הדרום השיבו אש אל מקור הירי של המחבלים.

בחוטפה חוליה

זרועות הבטחון חשפו לאחרונה חוליית מחבלים של ה"פתח" ברצועת עזה. חברים הושדים בביצוע פיגועים באוטובוסים בחודשים האחרונים, כאשר אחד מהם נפצע תושב הרצועה בעת הנחת מטען חבלה בתחנת אוטובוסים בדרום תל־אביב.

חקירת המקרה חשפה את החוליה שלה מייחסים את הפיגוע באוטובוס ליד צומת אשקלון ב־3.7, בפיגוע שבו נפצע נהג ב־21.7 בקו 86 ביפו, ואת הנחת הרימונים הממולכדים בראשית יוני באוטובוסים בפתח־תקווה וברחובות. נראה שהחוליה קשורה גם בהנחת מטען החבלה ליד בנין הממשל הצבאי ברפיח ביום ה' האחרון.

מכונית "רנו־5" השייכת לערבי ישראלי תושב באר־שבע הוצתה אתמול בצהריים כשחנתה במגרש חניה ליד רחוב עומר אל־מוכתר בעזה. למכונית נגרם נזק. כחות הבטחון פתחו בחקירה.

מרכז "חירות" יכונס באריאל לדיון על נושאי ההתיישבות

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

מרכז "חירות" מתכנס היום אחרי הצהריים באריאל לדיון בנושא ההתיישבות. בנושא ביטול פרוייקט ה"לביא" יעלה אף הוא על סדר־היום עלפי דרישת חברי מרכז, העשויים לתבוע החלטה שתחייב את שרי מפלגתם להרחיות ולמשמעת סיעתית.

מצפים גם שחלק מאלפי המפגינים מקרב עובדי התעשיה האווירית, שיתקבצו להפגנה הגדולה בירושלים בשעות לפני־הצהריים, יבואו לאריאל להפגין נוכחות ולחוץ על חברי המרכז.

מרכז "חירות" מתכנס בחצר בית־הספר "אריאל", מאחר שאף הבנין אסר כינוסים מפלגתיים במתחם המשמים של תע"ש באיזור התעשיה של אריאל, שבו אמור היה המרכז להתכנס בגלל גודלו. יו"ר המועצה המקומית אריאל רון נחמן אמר אמש ל"דבר", שאם יש למישהו השגות על כינוס מרכז מפלגתי בחצר בית־הספר, "שיפנה אלי". לדבריו, זה המקום היחיד בישוב המסוגל להכיל מספר רב כל כך של אנשים.

נושאים ארגוניים־מוסדיים לא ידונו בישיבת המרכז, שכן הצוות המשותף לכל המחנות ב"חירות" לא הצליח להרכיב רשימה מוסכמת של מצוחים למרכז, ועניין הרכב ההנהלה החדשה – נדחה ואושה – אף הוא לא יושם. גם אם יובא לאישור הרכב ועדות המרכז, ספית מישיבת המרכז הקודמת, לא עלה יו"ר המרכז אריאל שרון את נושא המועדה המדינית, שבראשה העמיד את עצמו ונשא בו בגלל התנגדותו של יו"ר התנועה יצחק שמיר.

לקראת ישיבת המרכז היום הכין אגף ההסברה של תנועת חירות חוברת בנושא ההתיישבות, המבוססת את מצע מפלגת העבודה.

שולץ לשמיר: נגביר התמיכה

(סוף מעמוד 1)

ג'ורג' שולץ.

נסים לארה"ב

ישראל תבקש מהממשל האמריקאי להקדים ככל האפשר את מימוש ההבטחות שניתנו לשר הבטחון יצחק רבין בקשר להפסקת פרוייקט ה"לביא". את הבקשה יעלה בוואשינגטון שר האוצר משה נסים בפגישה שיקיים השבוע עם שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ.

נסים יצא הבוקר לארה"ב ולקנדה ל־12 יום.

בפגישה עם שולץ יבקש שר האוצר כי הממשל האמריקאי יגדיל את ההזמנות מהתעשיה הישראלית ובכלל זה מהתעשיה האווירית. כמו כן מדובר בהגדלת הסיוע האמריקאי הניתן להמרה כ־300 ל־400 מיליון דולאר בשנה. הממשל הבטיח גם להמשיך את קניות הגומלין מהתעשיה הישראלית בסך 150 מיליון דולאר בשנה בתנאי שה"לביא" יופסק. השר נסים יבקש לממש בהקדם את הבטחות הללו.

בשבוע שעבר נפגשו שר האוצר משה נסים ושר הבטחון יצחק רבין וסיכמו כי התהליכים להפסקת פרוייקט ה"לביא" יקבעו במהירות, וכי ייעשה היכן של אפשרויות התעסוקה בתעשיה האווירית, ויזורזו התהליכים לקראת תחילת ביצוע הפרוייקטים החלופיים בצה"ל.

כמו כן תתם שר האוצר על אישור לתעשיה האווירית, שאפשר לה להתחום על התקשרויות עם חוזים לגבי חלופות צה"ל, בל הסיכומים הללו נועדו לאפשר את הגיוסים לתעשיה האווירית.

שר הכלכלה גד יעקבי מותח ביקורת על שרי "חירות" אשר האשימו את המערך במעשה אנטי־לאומי בכך שתמכו בהפסקת פרוייקט ה"לביא". יעקבי שאל: "האם מעשה לאומי הוא לתת יד להסתבכות סדאגית בלבנון, אך לצאת ממנה הוא מעשה אנטי־לאומי? האם מעשה לאומי הוא להגיע לאינפלציה של 500 אחוז בשנה, אך מעשה אנטי־לאומי הוא לייצב את המשק? האם מעשה לאומי הוא לשלול את סוד הערך־יות של המטכ"ל ומעשה אנטי־לאומי הוא להתחשב בו?"

10,000 יפגינו היום

למעלה מ־10,000 עובדי התעשיה האווירית יקיפו הבוקר את קריית הממשלה בהפגנת ענק נגד הפסקת פרוייקט ה"לביא". מספר המונים הרגומי של המשטרה ניצב וחומים קומפורט אישר בסוף השבוע לוועד עובדי התעשיה האווירית לקיים את ההפגנה, על־פי תנאי המשטרה שאורו פועלים להפעיל "המקלים".

כ־200 אוטובוסים יסיעו את המפגינים ב־9.00 בבוקר מהמשמרות אשר יוצאו באיזור. הניין אגד בקריית־שמונה. משם יצאו בתהלוכה לאורך שדרות רופין וקפלן, ויקיפו את קריית הממשלה שבע פעמים.

ההפגנה אמורה להסתיים בשעה 13.00.

קיסר נפגש

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר נפגש ביום ה' ביוזמתו עם שר הבטחון יצחק רבין.

בשיחה השתתף גם מנכ"ל משרד הבטחון אלוף (מיל.) דוד עברי, ובמהלכה קיבל המזכ"ל הבהרות והערכות בנושא תעסוקת העובדים במערכת המפעלים המשתייכים לתעשיה האווירית.

ההסת' והאוצר – לדיון

(סוף מעמוד 1)

מציינים שיש הישג בעצם הסכמתו של האוצר להנהיג הפחתה של שעות העבודה השבועיות בשירות הציבורי, הגם שהאוצר מוכן שהמעבר יתבצע בתוך פרק זמן של ארבע עד חמש שנים, בעוד שההסתדרות חותרת להשלים את המהלך תוך שנתיים עד שלוש שנים.

פיצוי לגימלאים

מזכ"ל הסתדרות עובדי המדינה ראובן בן־עמי הודיע ביום ו' שהסתדרות עובדי המדינה רואה בפיצוי הולם לגימלאי המגזר התקציבית במסגרת הסכם השכר החדש תנאי בל יעבור לחתימה על הסכם.

הדברים נאמרו בפגישה מזכירות ההסתדרויות והאיגודים המקצועיים שהתקיימה בתל־אביב.

בן־עמי אמר שלא יתכן שלמרות "המלים היפות" לא הונחה עד כה על שולחן המו"מ הצעה ממשית כלשהי בעניין הפיצוי לגימלאים. הוא הבהיר שהסתדרות עובדי המדינה תתנגד לכל שיעור של פיצוי שיהיה נמוך מזה שאישרה ועדת הכספים של הכנסת ואף הוחלט עליו בהצבעה טרומית בכנסת, דהיינו 26.7 אחוז.

30 חרדים נעצרו

(סוף מעמוד 1)

מלא.

התקרית היחידה היתה כאשר הגיעו לאולם חברי הסיעות החרדיות במועצת העיר וכמה רבנים. חבר מועצת העיריה מטעם אגו"י מאיר פרוש ביקש להיכנס פנימה כדי לראות מה מתרחש. ארגן יקותיאלי מפעילי מטה המאבק ביקש ממנו לקנות כרטיס ואז התפרץ פרוש פנימה בצעקות "שבת, שבת". אנשי המטה הוציאוהו מן האולם.

בשכת אחרי הצהריים השתתפו אלפי חרדים ב־24 הפגנות בכל השכונות החרדיות ובמקומות אחרים בעיר. מולם התייצבו כ־600 שוטרים מצויידים בציוד לפיזור הפגנות. המשטרה הפעילה מסוק שריחף על ההתרחשויות במוקדי ההפגנות. במרבית ההפגנות התפקפו החרדים בקריאות "שאבעס". כאשר נדרשות המשטרה, העימותים עם המשטרה אירעו באיזור צומת הרחובות שבטי־ישראל הנביאים, פינת רחוב הטורים ובאיזור רחוב בר־אילן. בכל אותם מקומות עשתה המשטרה שימוש ניכר בגאז מדמיע ובמרגמי מים.

24 נעצרו

באיזור רחוב שבטי ישראל הניחה המשטרה להרדים להתקרב כמעט עד לצומת רחוב הנביאים. לפתע הגיחו עשרה פרשי משטרה שחלפו בין המפגינים תוך שהם חובטים בהם באלות. הפרשים עבדו את החרדים והחלו לנגע חורה, אז הסתערו על החרדים כ־30 שוטרי מג"ב וסגרו על החרדים הנמלטים מן העבר השני. המשטרה עצרה 24 חרדים שהובלו ברגל לבית המעצר במגרש הרוסים. בין העצורים מנהיגי נטורי קרתא הרב אורי בלוי וצבי משי־זהב. במהלך המעצרים נפצע אחד החרדים בראשו.

מנגד התגודדו כמה עשרות חילוניים, מרביתם תושבי מוסררה. הם חסמו את התנועה ואז החליט מפקד כוח המשטרה לפזרם

נחשון בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי האסיפה הכללית הרגילה של החברה תתקיים ביום 14.9.87 בשעה 13.00 בתל־אביב, רחוב יהודה הלוי 62.

על סדר היום:

מינוי רואות חשבון מבקרים

בעלי המניות הזכאים להשתתף ולהצביע באסיפה הנ"ל, יפקידו תעודות מניותיהם בכתובת האמורה לפחות 48 שעות לפני כינוס האסיפה הנוכחית.

ההנהלה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של אחי, אבינו וסבנו

צבי איבלר ז"ל

הובא למנוחות בכפר סבא ביום ששי
י' באלול תשמ"ז 4.9.87

האבלים:
בניה: משה ודרורה – בני עטרות
אריה ומירי ובי"ב – קיבוץ צרעה
אחיו: יהודה ומרים ובי"ב – קרית טבעון

המועצה הדתית בית־הלל כפרות 30.8.87 תשמ"ז אושר שמון הורדן התשמ"ז/199

פירסום נשואין

1. חן שגר בן יצחק (רווק) קבוץ תל קציר שגר גילי בת יוסף (רווקה) רמת גן.
2. בן־שימרית גד בן (רווק) קבוץ עין גב שורוק ביריגיס בת אברהם אביגו (רווקה־גרושה) עין גב.
3. סגל שמואל בן בבל (רווק) תל אביב. הדר אורית בת שלמה (רווקה) אשדות יעקב איחוד.
4. אוקוניס יוסף בן בן־ציון (רווק) קבוץ גדיות. סרמן לילך בת מתתיהו (רווקה) הבונים ב.
5. מכס שאול בן יעקב (רווק) חיפה. שום לילך בת חגור (רווקה) קבוץ אפיקים.
6. פרגשטיין איתמר בן דוד (רווק) חיפה. שמעוני לילך בת עדי (רווקה) אשדות יעקב מאוחד.
7. בייגר מייר בן ווליגרשטאל (רווק) גושה – (רווקה) נוטון מינוקס. עצה בת רגינאל (רווקה) ראשון לציון.
8. קישנר יוזן בן מרדכי (רווק) ירושלים. רוזן סיגל בת שלמה (רווקה) אפיקים.
9. מעוז דוזן בן שלמה (רווק) בת ים – מעגן. פירמן רחל בת יהודה (רווקה) בת ים – מעגן.
10. לוי יחזקאל בן אברהם (רווק) טבריה. כתר אסתר בת נסים לוי (אלמנה) בולגריה – טבריה.
11. קניר דוד בן אליעזר קבוצי (גרוש) קבוץ כפר עזה. כורע אילת בת יוחנן (רווקה) קבוץ עין גב.
12. כבן חנן בן יעקב (רווק) אשדות יעקב מאוחד. פלך היה בת בבל (רווקה) אשדות יעקב מאוחד.
13. בוהיר זאב בן אריה (גרוש) אפיקים. זבשן תמר בת אריה (רווקה) אפיקים.

מאתיאס רוסט ואמו, דקות ספורות לאחר מתן גזר הדין

4 שנות עבודת כפייה בברה"מ ל"טייס השלום" מגרמניה רוסט

מוסקווה (עי"ד ועי"צ) – בית־הדין הסובייטי העליון גזר ביום ו' ארבע שנות מאסר במחנה עבודת כפייה על הצעיר המערב־גרמני מאתיאס רוסט, לאחר שהורשע בהטסת מטוס קל דרך המרחב האווירי הסובייטי והנחתתו ליד הכיכר האדומה, במרכז מוסקווה, ללא רשות.

השופט רוברט טיכומירנוב גזר עליו ארבע שנות מאסר על עבירת חוליגאניזם מרושע, שלוש שנות מאסר על פגיעה בתקנות התעופה הבין־לאומית ושתי שנות מאסר על מעבר דרך גבול סובייטי ללא רשות. כל העונשים חופפים. רוסט קיבל את גזר הדין בקור רוח ונפרד מאמו מוניקה, מאביו קארל־היינס ומאחיו הצעיר אינגו. הוא חייך כאשר אמו התקרבה אל דוכן הנאשמים ונישק אותה על לחיה, שעה שעשרות צלמים וכתבים התקרבו אליו.

רוסט נידון לרצות את שנות המאסר שלו ב"מחנה עבודה כללי", הנחשב לפחות קשה מבין ארבעה סוגי מחנות עבודות הכפייה בבריה"מ. לא ניתנה לו זכות ערעור, אולם למנהיגות הקרמלין יש הסמכות לחון אותו.

בפסק דינו קבע השופט כי העדויות שהוצגו בפניו הוכיחו, כי המניע של רוסט היה הרפתקני. סניגורו של רוסט טען בבית המשפט: "לא היה ריגול. לא היו הרפתקאות ולא היו נשים צעירות. הכוונות משעממות אותו".

עוד אמר השופט בדברי הסיכום שלו, כי רוסט הבין את הטיסה כצורה חשאית ולא עשה שום מאמץ כדי להיפגש עם ההנהגה הסובייטית. השופט ציטט מעדותו של מדריך תיירים מערב־גרמני, שאמר שרוסט סיפר לו כאשר הגיע לכיכר האדומה, כי הוא ערך את הטיסה כבדיחה. "הדבר מוליך למסקנה, כי המניע של רוסט היה הרפתקני", אמר השופט.

אמו של רוסט אמרה לאחר מתן גזר הדין לכתבים, כי "אכן אנחנו מאוכזבים. אבל אנחנו קיבלנו את גזר הדין והסכמנו עם מה שנאמר בו". האם הביעה תקווה כי בנה לא יישאר במאסר ארבע שנים.

פליטי שטפון במחוז מאנגימנג' בבנגלאדש מבוססים במים עד מותניהם בציפייה לספינה [illegible] (צילום: א.פ.)

מאות־אלפים בבנגלאדש צפויים למוות ברעב עקב גל השטפונות

לונדון (א.פ.) – סכנת מוות ברעב מאיימת על מאות אלפים בבנגלאדש בעקבות השטפונות החמורים שפקדו ארץ זו במהלך הקיץ – דיווח ביום ו' ה"טיימס" הלונדוני בהסתמך על עדותם של שני עובדי סעד בריטיים ששבו מסיור בה. השניים משווים את ממדי השואה הצפויה בבנגלאדש, אם לא יושט לה סיוע בהקדם, לזו שפקדה את אתיופיה בשנים 1984־1985, שבמהלכה מתו כמיליון איש ברעב.

השניים, אנדי נוהרפוהד והלן אליסון, שבו ביום ד' מסיור בראנגפור, בוגרה, נאטור ומאנגימנג', האזורים שבהם היתה פגיעת השטפונות הקשה ביותר. הם עובדי הסעד הזרים הראשונים שביקרו באזורים אלה מאז החלו השטפונות, החמורים ביותר ב־40 השנים האחרונות, ב־23 ביולי.

להערכת השניים הותירו השטפונות אחריהם כ־21 מיליון בני אדם חסרי קורת גג ואמצעי מחיה לרבות מים, וכ־20,000 קמ"ר של אדמה המכוסים עדיין במים. כ־1.5 מיליון טון מזון הושמדו בשטפונות.

השניים סיפרו כי נסעו במכוניתם בכבישי המחוזות, שנפגעו במשך שעות על גבי שעות לאורך תורים אינסופיים של אלפי בני אדם, שפשוט ניצבו שם בלא כל מחסה ולעתים קרובות בלא מזון. לדבריהם הם לא ראו כל גורמי סיוע ממשלתיים פעילים בקרב פליטי השטפונות.

פקידי מרכז התיאום הממשלתי לסיוע לנפגעי השטפונות מסרו כי הסכום הנחוץ לשיקום פעילותם הוא מיליון דולר בסך הכל ושבנוסף לכך דרושים כ־25,000 טונות חיטה לחלוקה בין הפליטים.

חברת לדברוק של סיריל שטיין רכשה את רשת מלונות 'הילטון'

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר").– רשת המלונות 'הילטון' נרכשה על־ידי חברה בריטית שיושב־הראש שלה הוא סיריל שטיין, מראשי הקהילה היהודית בבריטניה.

חברת 'לדברוק', בעלת רשת בתי ההימורים, רשת חנויות 'עשה זאת בעצמך' ורשת בתי־מלון, רכשה את 92 בתי המלון 'הילטון אינטרנשיונל' מידי בעליהם האמריקאים, בסכום של 645 מיליון לישט"ש.

רכישת מלונות 'הילטון' נחשבת להישג עצום לסיריל שטיין, אשר רק לפני שנים אחדות נראה כי ייאלץ לעזוב את חברת 'לדברוק' כאשר היא נאלצה לסגור את הקזינו שלה בלונדון בעקבות האשמות על שחיתות לקוחות [illegible] באמצעים 'בלתי כשרים', ומניותיה נפלו. אך שטיין הצליח לשקם את החברה, ואף לרכוש עבודה רכוש בארה"ב.

ספר של המשפטן הירדני סמיר מוסאווי:

חוסיין לא האמין ב־67 להבטחת ישראל לא לתקפו אם לא יתקוף

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר").– המלך חוסיין האמין, כי ישראל מתכוונת בכל מקרה לתקוף את ירדן במלחמת ששת הימים ולכבוש את הגדה המערבית, וכדי למנוע אבדות נוספות במלחמה, האזרחים וכן כדי למנוע תקיפת ירדן על־ידי סוריה ומצרים הצטרף אליהן – כך טוען סמיר מוסאווי בספר שיצא עתה לאור בהוצאת 'קיימברידג''.

מוסאווי, משפטן שהתחנך בבריטניה ושמשמש עתה בתפקיד בכיר בבית־המשפט הירדני, טוען בספרו "ירדן במלחמת 1967", כי חוסיין השתכנע שישראל אינה מבדילה בין ירדן לסוריה אחרי התקפת ישראל על הכפר הירדני סמוע, כפעולת תגמול על התקפות הסורים הסדירות על ישראל, בנובמבר 1966. לחוסיין הובהר אז, כי ישראל אינה מבחינה בין מדינות ערביות מתונות לקיצוניות, וכי אי־תקיפה לא תציל את ירדן מתוכניות ההתפשטות של ישראל.

חוסיין גם סבר, כי אם יפתח חזית שלישית עם ישראל, יקטין את גודל המפלה של מדינות ערב, שאותה חזה מראש.

כינוס בין־לאומי לחקר תולדות ההומו־סאפיינס היום בתל־אביב

מאת צבי אילן, סופר "דבר"

כינוס בין־לאומי שיעסוק באוכלוסיות הפרהיסטוריות של ה"הומו סאפיינס" נפתח היום באקדמיה לרפואה של אוניברסיטת תל־אביב.

ה"הומו סאפיינס" הוא שיא התפתחותו של האדם. הכינוס יעסוק בתקופה שבין 22,000 ועד 8,000 שנה לפני הספירה. בתקופה זו עבר האדם מצורת חיים של ציידים ולוקטים ליישובי קבע המבוססים על חקלאות, ביות חיות, תבואות ומסחר.

בכינוס ישתתפו 100 חוקרים, מוזמנים מחו"ל ובכלל זה מאירופה, ארה"ב, אוסטרליה, תורכיה ומזרח אירופה.

בין השאלות שיידונו בכינוס – האם ביות הדגנים בפרהיסטוריה החל במקום אחד והתפשט למקומות אחרים, או החל בו־זמנית במספר מקומות. את הכינוס מארגן ד"ר ישראל הרשקוביץ מהחוג לאנטומיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, ופרופ' ארנסבורג מכהן כנשיא כבוד לכינוס.

החברה הסקנדית לאנתרופולוגיה פיסית של החברה האירופית לאנתרופולוגיה בחרה לקיים את הכינוס בישראל, משום שהיא אחת הארצות העשירות באתרים ובממצאים פרהיסטוריים.

חגור 10 ק"ג טנ"ט יצא המחבל המצרי לפיגוע התאבדות בלבנון

אך בדרך התחרט והסגיר את עצמו לידי סיור של צד"ל

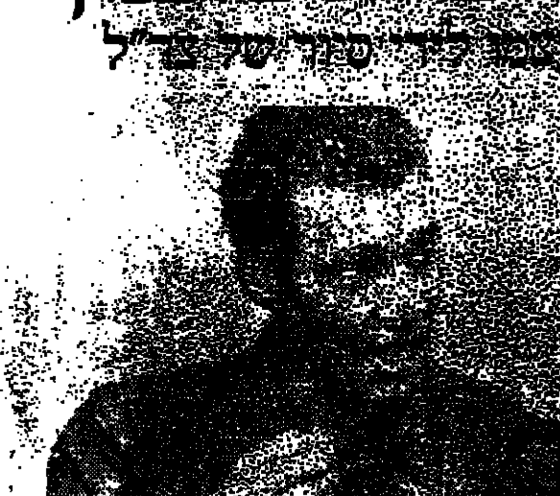

המחבל עבד אל־רחמן והבה, יליד קהיר, בן 33, שהסגיר את עצמו לידי כוחות צד"ל בעת שהיה במשימת פיגוע התאבדות באיזור עיישיה, ב־22 באוגוסט. (צילום: טל ידקוביץ דריצ)

[illegible]

טרור קטן המכונה "מישר אל־עוזרה" שבראשו עומד רב־שרן מאמור תיימור, מצרי במוצאו. ארגון זה משמש את הסורים לפעולות עצמאיות נגד המשטר המצרי.

לאחר גיוסו אימן אותו רב־סמל סורי במשך שבועיים בהפעלת חומרי נפץ, במטרה להכשירו לביצוע פיגוע התאבדות נגד חיילי צה"ל באיזור הבטחון בדרום לבנון. במסגרת ההכנות לפיגוע נלקח עלי לאולפני הטלוויזיה הסורית בדמשק שם הוקלטה מפיו הודעה שבה לסוריה ולמנהיגה אסד. המחבל הכריז כי הוא מתנדב לבצע את פעולת ההתאבדות ולמות מות קדושים, "שאהיד", כדי להוכיח את נכונותו של העם במצרים להמשיך להלחם נגד ישראל. במרכז הובטח לו על־ידי קצינים סורים כי לאחר מותו תשולם לבני משפחתו המתגוררים בקרבת קאהיר פנסיה שנתית שמנה.

התוכנית המקורית היתה לבצע את הפיגוע בשלהי 1986 אולם הבצוע נדחה בגלל הסתבכות הסורים בנסיון הפיגוע במטוס "אל־על" בלונדון באותה שנה. ביולי 1987 הציעו הסורים לווהבה לבצע את הפיגוע יחד עם מחבל נוסף, עבד אל־כרים מהמפלגה הלאומית הסורית. עלי תודרך, לדבריו, על־ידי קציני מודיעין סורים בכירים ובכללם אל"מ עבד סלאם דרסתאני, ממפקדי העוצבה הסורית החונה במערב ביירות, ותיכמת אבו זידה, המשמש יועצו של עבדאללה אל־אחמר סגן המזכיר הכללי של מפלגת הבעת' הסורית. אולם בסופו של דבר לא יצאה הפעולה לפועל באותו מועד.

במחצית אוגוסט השנה זומן עלי לשיחה עם תא"ל גאזי כנעאן, קצין המודיעין הסורי הראשי בלבנון. הוחלט שווהבה ייצא לפעולת ההתאבדות לבדו ב־22 באוגוסט. הוא צוייד בכלי נשק ובחומרי נפץ מסוגים שונים, לרבות חגורה שבה הושחלו 10 ק"ג ט.נ.ט. חלק מחומר הנפץ היה עליו להטמין באחת הדרכים באיזור עאישיה כדי לחבל ברכב של צה"ל, ומיד אחר־כך היה עליו להסגיר את עצמו לסיור של צה"ל או צד"ל, ואז לפוצץ את עצמו בעזרת חגורת הנפץ ולגרום כמה שיותר אבידות לאויב.

בלילה שבין ה־22־23 באוגוסט יצא ווהבה בעל כורחו, לדבריו, לביצוע הפיגוע מאיזור בקעת הלבנון. בתחילה ליוו אותו בדרכו קציני המודיעין הסורי עד לגבול רצועת הבטחון. משם הביאו אותו מורי דרך שמוצאם באיזור רצועת הבטחון והמקבלים את משכורתם מהמודיעין הסורי.

ליד הכפר עאישיה, שבו אמור היה עלי לבצע את פיגוע ההתאבדות, החליט והבה להסגיר עצמו לידי סיור של צד"ל. אחר־כך הראה לחיילים היכן החביא את חומרי החבלה. כמה ימים לאחר מכן פירסמו הסורים הודעה רברבנית בשם ארגון "מישר אל־עוזרה" שבה נמסר כי עלי עבד אלרחמן "נפל בשבי כוחות האויב בדרכו לבצע פעולת התאבדות בדרום לבנון הכבושה".

בעוד מזכ"ל או"ם עומד לצאת בשליחות שלום למפרץ

שלושה טילים איראניים אל כוויית; עיראק הודיעה על תקיפת מכליות

כוויית (א.פ. רויטר).– שלושה טילים איראניים נפלו בשטחה של כוויית בארבעת הימים האחרונים – [illegible] מקורות דיפלומטיים בכוויית. אחד הטילים נפל [illegible].

בעקבות נפילת הטילים פנתה כוויית לאו"ם בבקשה לנקוט צעדי ענישה חמורים כלפי איראן והכריזה על חמישה דיפלומטים איראנים כעל "פרסונה נון גראטה". במכתב שנמסר למיופה הכוח האיראני בכוויית נדרשו החמישה לצאת את תחומה של כוויית בתוך שבוע.

הודעת כוויית התייחסה לטיל אחד בלבד ונאמר בה שהוא נפל באזור מגורים ותעשייה וגרם נזק רב. גורמי ספנות בכוויית ופקיד ממשלתי גרסו שהטיל היה מדגם "סילקוורם" ושהוא שוגר משטח חצי האי פאו העיראקי, הנתון לשליטת איראן. לדבריהם פגע הטיל במים הטריטוריאליים של כוויית במרחק כ־3 ק"מ ממסוף הנפט אל אחמדי, שבו עוגנות שתי מכליות כוויתיות נושאות דגלי ארה"ב. בוואשינגטון הביעו גורמים בפנטאגון ספקות באשר למהימנות דבריהם של גורמים אלה.

מחאתה של כוויית באה בשעה שמזכיר האו"ם חאוויר פרז דה־קואר מתכונן לביקוריו בבירות עיראק ואיראן ועל רקע דחיית ארה"ב את מועד פקיעת האולטימטום שהציבה לאיראן לכיבוד הפסקת האש שעליה החליטה מועצת הבטחון של האו"ם. אתמול הודיע רדיו טהראן שבדעת ההנהגה האיראנית להתנות את הסכמתה לכיבוד הפסקת האש בקבלת החלטה על־ידי הארגון לגינוי עיראק על פתיחתה את מלחמת המפרץ.

לדברי תחנת הרדיו תקבל איראן את שליחו הבכיר של האו"ם בברכה, אבל תאמר לו, עם זאת, שכל תקווה להתקדמות במאמצים לשלום "מותנית בהוקעת התוקף". איראן הודיעה קודם לכן שהיא תנהג באיפוק במהלך ביקורו של דה־קויאר. גם עיראק קיבלה את ההודעה על החלטתו לבקר בה בברכה, אך הודעתה לא לוותה בהתחייבות [illegible] בהתקפותיה במהלך ביקורו.

בתוך כך עשתה אתמול שיירת מכליות כוויתית נוספת, השביעית במספר מאז החלו האמריקאים בליווי המכליות הכוויתיות, את דרכה במעלה המפרץ הפרסי לעבר מיצר הורמוז, כשהיא מלווה באניות מלחמה אמריקאיות. השיירה, ובה שלוש מכליות, צפויה להגיע אל המיצר, שלחופיו הציבו האיראנים את סוללות טילי ה"סילקוורם" שלהם, במהלך היום.

אתמול הודיעה עיראק כי מטוסיה תקפו שלוש "מטרות ימיות גדולות", [illegible] בדרך כלל למכליות, מול חופי איראן, ואיראן הודיעה מצידה, כי כוחות היבשה שלה ערכו מתקפה נוספת על יעדים בעומק שטחה של עיראק בזירת הלחימה הצפונית. אתמול לא ניתן כל אישור של גורם בלתי תלוי להודעות שני הצדדים.

איטליה תשגר [illegible]

איטליה הודיעה אתמול על שינוי במדיניותה כלפי מלחמת המפרץ ועל כוונתה להצטרף לבריטניה, צרפת וארה"ב ולשלוח אניות מלחמה שלה לנתיב המים כדי להגן על חופש השיט בו.

החלטת איטליה התקבלה ביום ו' בעקבות תקיפת אחת ממכליותיה בשבוע שעבר. היא טעונה עדיין אישור הפרלמנט במהלך השבוע.

ההיסטוריון הגרמני ורנר מאזר טוען:

ב־1952 הציע סטאלין לרודולף הס תפקיד פוליטי בכיר במזרח־ברלין

(עי"ד ועי"צ).– ההיסטוריון המערב־גרמני מאזר, מומחה בעל שם עולמי ואחד ההיסטוריונים המפורסמים ביותר לחקר הנאציזם, גורס, שפושע המלחמה רודולף הס, שמת בחודש שעבר אחרי 40 שנים, שוחרר על־ידי מנהיג ברה"מ יוסף סטאלין למשך לילה אחד ב־1952 שבמהלכו הוא הציע לו תפקיד פוליטי בכיר במזרח־גרמניה. לדברי מאזר, דחה הס את ההצעה.

מאזר, מחברה של ביוגרפיה של היטלר ותריסר ספרים אחרים על הנאציזם, מסר אתמול את הגילוי בשבועון הצרפתי "פיגארו". ב־1983 היה מאזר ההיסטוריון הראשון שקבע כי ה"יומנים" כביכול של היטלר, שפורסמו בשבועון המערב־גרמני "סטרן", לא היו אלא זיוף גס.

לגבי הגילוי החדש על הס מציין מאזר, כי הוא בטוח שגם גילוי זה יעורר פקפוקים מצד רבים ואמר: "אני יודע כי אני מניח את אמינותי ואת כבודי על כפות המאזניים, ואני מקבל עלי את מלוא האחריות לקביעתי שבמהלך 40 השנים ו־29 הימים של ישיבתו בכלא שפאנדאו ידע רודולף הס לילה אחד של חופש במחתרת, שכן במהלך אחד החודשים שבו היתה תורנות השמירה בידי הסובייטים, הוציאו אותו הללו מהכלא לאחר רדת הלילה והובילו אותו למקום מסויים... כמובן, ללא ידיעת המעצמות המערביות".

המקור שעליו מסתמך מאזר הוא ראש ממשלת מזרח־גרמניה לשעבר אוטו גרוטוהל, שמת ב־1964, לאחר שכיהן בתפקידו מאז 1949. לדברי מאזר השביע גרוטוהל לשמור פרשה זו בסוד [illegible] 20 שנה לאחר מותו של גרוטוהל. "קיימתי את [illegible] עד היום" הדגיש.

לגבי הסיבה של סטאלין לקיים מגע נאצי בכיר לשעבר, אמר גרוטוהל להיסטוריון: "סטאלין היה מעוניין בדמות סמלית. [illegible]". לדבריו האמין סטאלין [illegible] מאחוריו במזרח גרמניה.

"הס [illegible] להצעה להועלתה בפניו", המשיך גרוטוהל. [illegible] לאדולף היטלר לאחר [illegible] הלילה התקרב לסיומו. הרוסים [illegible], שאם כך, הוא יישאר כלוא עד יום [illegible] אם יגלה לאיש [illegible] שחרורו הלילי. לאחר מכן החזירו אותו [illegible] לברלין והוא הוחזר לתאו בכלא שפנדאו".

מאזר הוסיף [illegible] לאחר מכן על פרשה זו איפשרו לו לקבוע [illegible] – הלילה שבין ה־17 ל־16 במארס 1952. [illegible] גרוטוהל, כי סטאלין רצה למנות את הס [illegible] שהאמין כי נאצים רבים במזרח [illegible] באחד סגנו לשעבר של היטלר.

לסו"ב בצפון אין עוד אף פועל בניין יהודי

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

בישובים קריית־שמונה, צפת וחצור לא נותר ולו פועל עברי אחד המועסק בעבודות בניין בקונצרן "סולל בונה". אחרוני הפועלים פוטרו לקראת סוף השבוע שעבר מעבודתם והם יקבלו בקרוב את פיצוייהם.

מזכיר מועצת פועלי הבניין בצפון יעקב טיילר מסר כי לאחר פיטורים אלה לא נשארו עובדים יהודים ב"סולל בונה" בצפון ואת מקומם ממלאים קבלני משנה מהאיזור. טיילר הוסיף כי כל פניותיו להסתדרות למניעת פיטורי אחרוני הפועלים לא הועילו.

"המפטרים הקימו את ,סולל בונה' וכעת זורקים אותם ואין מי שיגן עליהם" אמר.

שידור תת־ימי חי מאילת יפתח יריד בי"ל בברלין

מאת שמואל תגר, סופר "דבר" באילת

היום אחר־הצהריים תחובר שמורת האלמוגים באילת בשידור תת־ימי חי אל אולפני "צ.ד.פ." בגרמניה המערבית, לרגל פתיחת היריד הבין־לאומי לתקשורת ולטלוויזיה. קריין הטבע אלפרד שמידט יצלול בשעה 17.00 לפי שעון ישראל אל "סלע משה" בעומק של 10 מטרים מתחת לפני הים. באמצעות מסכות מיוחדות המצויידות במיקרופונים ובעזרת צלמי טלוויזיה תת־ימיים יועבר השידור מהמעמקים, שם יצטרף לתוכנית הביולוג המפורסם פרופ' האנס פריקה.

השידור יועבר מאילת לברלין באמצעות הלוויין והוא ישודר ב־22 תחנות טלוויזיה לעיני עשרות מיליוני צופים.

ה"דיילי מייל" התנצל על כותרתו "הקשר הישראלי"

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר").– ה"דיילי מייל" פרסם התנצלות על דיווחו על החשודים בקשר לשוד הכספות הגדול בלונדון.

העתון הכתיר את דיווחו בכותרת "הקשר הישראלי", וכותרתו אויירה בדגל ישראל. הלשכה ליחסי מסחר מחתה בפני מועצת העתונות על שהעתון הדגיש חלקם של שני חשודים כישראלים דווקא, מה עוד שאחד מהם ירד מישראל לפני 23 שנה, בעוד שלגבי איש משאר החשודים (פקיסטאני ואיטלקי) לא צויינה לאומיותו. במחאה נאמר גם, כי שיבוץ הדגל בכותרת רמז לקשר הצי־רשמי של ישראל בפשע.

אב טיפוס מטוס הקרב החדש "סאבר 2" של חברת "גרומאן" (בחזית), שבייצורו יוחל בקרוב בשביל חיל־האוויר של פאקיסטאן. ה"סאבר 2" הוא בעצם פיתוח של ה"אף 7־מ." הסיני (מאחור), שלו הוסיפו מהנדסי "גרומאן" מנועים ואוויוניקה אמריקאיים. (צילום: א.פ.)

כתב "טיימס" בביירות טוען:

מטוס סורי לקח מביירות שני בני־הערובה הגרמנים

מאת דליה שרון, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר").– מטוס ה"אליושין" של חיל־האוויר הסורי, שנחת בנמל־התעופה של ביירות ביום ו' והמריא אחרי שעלו אליו שלושה אנשים, הטיס כנראה את שני החטופים הגרמנים – טוען כתב ה"טיימס" בביירות.

באחרונה היו שמועות על משא־ומתן בין הסורים לבין "חזבאללה" בביירות בנושא החטופים. סוכנות הידיעות הסורית כינסה את העתונאים הזרים בביירות כדי לומר להם, כי יש אפשרות ששני הגרמנים, שנחטפו בביירות בחודש ינואר, אלפרד שמידט, מהנדס בחברת "סימנס", ורודולף קורדס, עובד חברת "הוכסט" – ישוחררו בקרוב.

המטוס הסורי לא הודיע מראש, כי יעדו הוא ביירות. דקות ספורות לפני שנחת שלח הודעת רדיו כי הוא שייך לחיל־האוויר הסורי וכי הוא מבקש אישור לנחיתת חירום.

צבא לוב פתח במיתקפה בצ'אד בדרום איזור אאוזו

אנג'מנה (ע"צ) – צבא לוב פתח אתמול במיתקפה יבשתית נגד צ'אד, המכוונת כלפי העיירה אוניאנגה־כביר, הנמצאת כמאה ק"מ מדרום לרצועת אאוזו – מסר המטכ"ל של צבא צ'אד.

"בשעה זו מתנהלים קרבות עזים", מסר דובר של המטכ"ל לפנות ערב.

אוניאנגה־כביר נמצאת מצפון לנווה המדבר הגדול פאיה־לארז'ו.

נמסר כי יחידה של צנחנים צרפתית עוסקת זה שבועות מספר בסילוק מוקשים מן האיזור של אוניאנגה־כביר, שפונה במארס השנה, מכוחות לוב.

הכוחות הלובים התוקפים הגיעו ממאתן־א־סארה, בסיס אוויר־יבשתי גדול בדרום־מזרח לוב.

ה"פדראל רזרב" העלה את הריבית – והמניות צנחו

וואשינגטון (ע"ד וע"צ) – ה"פדראל רזרב", הוא הבנק המרכזי של ארה"ב, העלה ביום ו' את שיעור ריבית הדיסקונט בחצי אחוז, ל־6 אחוזים, וגרם בכך להעלאת כל סוגי הריבית בשוק ההון ובמשק האמריקאי ולירידה מיידית בשוק המניות בוול סטריט.

היתה זו ההעלאה הראשונה של שער הריבית מאז 1984, כאשר ריבית הדיסקונט הגיעה ל־9 אחוזים. שיעור הריבית הורד מאז שבע פעמים. ריבית הדיסקונט היא הריבית שגובה הבנק בעיסקותיו עם הבנקים המסחריים.

"ההחלטה מבטאת את כוונתו של הפדראל רזרב לטפל בצורה אפקטיבית ובעוד מועד בלחצים האינפלציוניים", נאמר בהודעה הקצרה של הבנק המרכזי לאחר העלאת שער הריבית.

כלכלנים אמרו כי העלאת הריבית תעודד את הדולאר בשוקי ההון בעולם, אם כי העליות היו מתונות ביותר לאחר שנודע על ההעלאה. הבנקים המסחריים העלו מיד את ה"פריים רייט", הוא הריבית ללווים מועדפים, ל־8.75 אחוזים במקום 8.25 אחוזים קודם לכן.

כל הכלכלנים סבורים שהשפעת ההעלאה תורגש היטב גם על־ידי הצרכנים ושבין היתר צפויה עלייה מיידית בשערי הריבית על המשכנתאות.

בית־המשפט העליון פסק:

ילדים שאביהם גרם למות אחותם ואמם חיפתה על פשעו – לאימוץ

(עם). – ילדיהם של זוג הורים, אב שגרם למותה של בתו בת השנתיים ואם שניסתה לחפות על מעשי בעלה, יימסרו לאימוץ – כך פסק בסוף השבוע בית המשפט העליון.

במהלך המשפט התברר שאב המשפחה, המתגוררת בדרום הארץ, התעלל בבתו הפעוטה תקופה ממושכת, עד שגרם למותה. כתוצאה מההתעללויות אושפזה הילדה בבית־חולים מספר פעמים, בשל מכות קשות, שברים וחבלות.

הרופאים חשדו שהילדה מוכה, והתערבות שירותי הרווחה היא העבירה למשפחה אומנת.

לאחר חודשים אחדים קבעה ועדה, בניגוד לדעת פסיכולוגית, כי על הילדה לחזור לבית הוריה. ארבעה חודשים לאחר שהוחזרה, בהיותה בת שנתיים, הובאה הילדה לבית־החולים כשהכרתה מעורפלת והיא סובלת מקשיי נשימה. מצבה הידרדר ובתוך שעתיים מתה.

בחקירת המשטרה התברר שעקב בכייה הבלתי־פוסק של הילדה היכה אותה אביה ארבע מכות קאראטה חזקות בבטנה, והן שגרמו למותה. האב הובא לדין והורשע על פי הודאתו בגרימת מותה של בתו, ברשלנות ובחבלה חמורה, ונדון לשלוש שנות מאסר.

לבני הזוג עוד שני ילדים וילדה נוספת נולדה להם בהיות האב בכלא.

בית המשפט המחוזי [illegible] על שלושה ילדים אלה [illegible]. ההורים ערערו על כך לבית המשפט העליון.

בהלך הערעור [illegible] לוותר על שניים [illegible] אך ביקשו לקבל לידיהם את הילדה שנולדה בהיות האב בכלא. [illegible] הוצאה מבית ההורים [illegible] לא דן בעניינה של הילדה האחרונה.

בית המשפט העליון [illegible] ארוכה של חוות־דעת־מומחים שקבעו כי בני הזוג אינם מסוגלים לגדל ילדים. "נראה לי", קבע שופט בית המשפט העליון אליהו וינוגרד, "שאכן יש במקרה זה סכנה ברורה ומוחשית, ביותר כי הילדה תהיה [illegible], אין אנו [illegible] בנסיון [illegible] ולחוויות טראגיות של פגע בילדה, כדי להיווכח בסכנה הברורה שצפויה לה".

"טובתו של הקטין עומדת במרכז השאלה להכרעת בית המשפט", קבע השופט וינוגרד והוסיף: "עם כל ההיסוסים וההתלבטויות נראה לי שאין מנוס אלא לאשר את ההכרעה על הילדה כבת אימוץ".

דבר פתוח

הסודות הגרעיניים שלא רצית לדעת

מאת יורם נמרוד

„נשק גרעיני הוא בראש ובראשונה מכשיר פוליטי, שאינו מיועד בדיי להפעילו בלהט הקרב, אלא כדי להלל אילוצים פוליטיים" – יוגין רוסטוב, ממעצבי המדיניות הגרעינית, ב„ניו־יורק טיימס", בשבוע שעבר.

בסתר, מאחורי פרגוד היוטה בירושלים, דן בית־המשפט בעניינו של מרדכי ואנונו, הנאשם במימסר סודות מדינה. זוהי הדאגה מדומה שאין דבר בינה לבין המחלוקת המדינית בעד ונגד אסטרטגיה גרעינית. הסודות הגרעיניים החשובים לעניין זה – גלויים בראש חוצות, ובכל זאת סודיותם מובטחת ואין זאת אלא מפני שהעיתונות שותפה לקשר עיפול בעניינים שאינם בתחום הצנזורה הצבאית.

לוא נטלו לעצמן העיתונות והאקדמיה בענ־יין הגרעיני במשך שלושה עשורים אותה חרות שהותרה להן בפולמוס ה„לביא" בשלושה חודשים, ספק אם היו הכלכלה, המדיניות והחברה בישראל מתדרדרים לשפל הנוכחי, שכן ההוצאה הבלתי־פרודוקטיבית והבלתי־מבוקרת גדולה פי כמה וכמה.

מצד שני, יתכן שדווקא הביטחון היה נשכר מחרות הפולמוס כיוון שמלכתחילה היה יודע מי התריע מפני הסתבכות בפרוייקט הגרעיני. העיד על כך הרמטכ"ל לשעבר, מרדכי גור, ב„דבר" מיום 13.3.81: „מפקדים בכירים בצבא בשנות החמישים והשישים טבעו סיסמאות כמו 'אף מיל לטיל', והתנגדו להקצאת משאבים לפיתוח מערכות לטווח ארוך במקום לחיזוק הכוח הקונבנציונלי שעמד לרשותנו אז".

דור המפקדים הבכירים ההם מצוי היום במוקדי ההכרעות בכנסת, בממשלה, בתעשיה ובבנקאות.

אין זה סוד צבאי מה חושבים אלה שאמרו „אף מיל לטיל" כאשר טילי יריחו מעופפים (לפי דיווח העיתונות הזרה), כאשר הלביאים והכפירים מקורקעים, והוואנונויים נשפטים. רבים מהמעורבים באותה מחלוקת התחזקו בצדקת עמדתם ובכל זאת הרגלי הסודיות שלהם לא השתנו, והם כופים אותם על חברה פתוחה, בה דעות, מחשבות ופרשנות אינן התחום הלגיטימי של הצנזור הצבאי. אפילו סקרנות הציבור לגבי ההשקפות האיסטרטגיות של נבחריו נחשבת בעיניהם כפרברסית. בשנינותו האופיינית דחה בשעתו שמעון פרס, בפגישה עם חוג בוגרי „אורנים", שאלות על עמדתו בנושא הגרעיני וטען שדמוקרטיה זו זכות לא רק לדבר אלא גם לשתוק.

איזה נימוק בטחוני אפשר להעלות נגד מניין קולות התומכים והשוללים של אסטרטגיה גרעינית בממשלה – לאחר ריווח על מניין ביחס למסוס העשוי לשמש או לא לשמש אותה? ואולי המיתאם בין שני המניינים עשוי ללמד אותנו יותר מכל מה שפר הוויכוח. אולם המראיינים הלהוטים ללכוד דמעה מזוית עינה של שרה אלמנית, נשיקה מכבש של שר פלמוני, לא יעלו על דעתם להפר טאבו של אזכור הגלה אסום בנוכחות נבחרי העם.

הסוד הראשון: מי בעד ומי נגד?

זה, איפוא, הסוד הראשון שאין רוצים לדעת: הממסד הישראלי מפולג בין תפיסות יריבות בנושא האסטרטגי. זה פילוג שאינו חופף קווי חציה מפלגתיים. אדרבא, היריבות החריפה ביותר מצויה דווקא בתוך המפלגות, ומוצנעת כאחורי מחלוקות מסעירות, שעל פניהן נראות כתפלות או ייצריות, כמו רבין לפרס בדעוך שלטון המערך, ובין בגין לשרון בטרם מתה האחרון כשר ביטחון.

לכלל הממסדי – הקובע שעצם אזכור של הנושא הגרעיני הוא בבחינת פריצות בציבור – היה בעבר רק צמד אחד: שני אישים מן השורה הראשונה של מפקדי צה"ל, אשר הגיעו לעמדות בכירות במפלגת העבודה ובממשלות ישראל: יגאל אלון ומשה דיין.

דעתו של אלון היתה שנשק גרעיני בזירת ישראל־ערב הוא מכשלה לישראל, אפילו אם יימצא ברשותה בלבד. מה גם, שדעתו היתה כי הסבירות לכך מועטת. אך למרות שנימוקיו הובאו בפומבי, (ניתוח מפורט ראה „ישראל בגוב הגרעיני", הוצאת חוג „אורנים"), לא היתה לנימוקים אלה תהודה ציבורית חיובית.

להיפך, אלון כשר החוץ עשה מהלך נחשוני להבשרות הלבבות לקראת הסכם ישראלי־מצרי להימנעות מנשק גרעיני, בערבות אמריקאית: הוא בירך על הצעה של ממשל ניקסון למכור כורי כוח גרעיני לישראל ולמצרים באותם תנאים של התחייבות להימנע מניצולם לצרכים צבאיים. מאחורי הפרסום הפומבי (ביוני 1974) הסתתרה תוכנית מרחיקת לכת להסכם ראשון מסוגו.

דיין לעומתו צידד בנשק גרעיני כתשובה אסטרטגית לשפעת המקורות שבידי הערבים ולעדיפותם המספרית. הוא לא התרגש גם מהאפשרות שיווצר מאזן אימה אזורי, שלא כאלון. הוא הסביר שמאזן זה יהיה יציב, כמו המאזן הגלובלי. דיין אומנם הצליח לייסד מעין אסכולה אסטרטגית באקדמיה – שביססה את השקפותיו באנלוגיות מהזירה הבין־גושית (פרופ' א. אהרונסון וד"ר שי פלדמן) – אולם השפעתו על החשיבה הצבאית בישראל היתה מזערית.

אלון ודיין הסכימו רק על כך שהדיון בהיבטים האסטרטגיים והמדיניים של המחלוקת ביניהם – אסור שיערך בהסתר מהציבור שהם שליחיו, מפני שהוא אשר יישא בהוצאות ובתוצאות של ההכרעה. קואליציה רחבה ממפ"ם ועד תרות חלקה על דעתם, ונשתרשה הלכה כמותה, עד היום הזה. אותם עיתונאים, הניזונים מפירורי מידע סמבדכת להם המערכת הממסדית בכל מחלוקותיה האחרות – נזהרים על כן, מהנושא, כמכוות אש. כך גובש הכלל הקובע כי מי שיודע ומבין בנושא הגרעיני, אינו מדבר, ומי שמדבר אינו יודע.

הסוד השני: אין לישראל נשק גרעיני

הסוד הגרעיני השני של ישראל מפתיע עוד יותר בתחכומו. מתקיימת כאן מניפולציה של תקשורת המונים, וכי יאמר שאין דיון ציבורי בנושא הגרעיני? יש, רק אם אינו חורג ממסגרתה.

ראשי המדינה מכריזים שוב ושוב שאין לישראל נשק גרעיני, ובאמת, ישראל לא עברה את הסף של מחקר ופיתוח וכטחונה אינו מושתת על אסטרטגיה גרעינית.

יש סברה כאילו הערפול המכוון הוא האסטרטגיה הגרעינית עצמה, וסימן השאלה אם יש או אין נשק גרעיני לישראל הוא קו ההגנה החיוני ביותר של ישראל. לסברה זו אין יסוד. נשק גרעיני שנוסה והוצב במערך מבצעי – אינו ניתן להסבר, והוא בכך כוחו המרתיע בזוסי המעצמות.

רוב אנשי ההלכה הישראלים בתחום האסטרטגיה אשר נזכרו למעלה, אינם סבורים שההרתעה המייצבת יחסי מעצמות עשויה להתקיים אם יזול גרעון של המזרח התיכון. לכך יש להוסיף, שאיזהאות לגבי הנשק בידי היריב עלולה ליצור דווקא הסלמה במירוץ החימוש כדי להימנע מהפתעות.

שמועות על נשק גרעיני בידי ישראל לא הרתיעו מדינות ערביות בעבר. גם במלחמת השחרור סבר הפיקוד הערבי המשותף שיש לישראל נשק גרעיני, כפי שנתגלה בדו"ח הסודי של ועדת חקירה פרלמנטרית עיראקית.

לימים, דווקא הוראות שאין בידי ישראל נשק גרעיני האיצה בסאדאת לכתון שלום עם ישראל – בטרם יכפו עליו יריביו, ותמנין הייכל בראשם, להסתבך בחימוש גרעיני. הלה ביקש לנצל את השמועות מישראל כדי לחבל בהתקרבותו לארה"ב והוא ביקש להימנע מהמכשלות הכלכליות והמדיניות הכרוכות בחימוש גרעיני. בזיכוח עימם הוא דבק בעמדה שישראל לא עברה את הסף, ובשיחות קמפ דייויד דרש מישראל הסכם גם בעניין זה. (א. יערי, ז. שיף, „שנת היונה").

מיתקנים גרעיניים שלא נוסו אינם בגדר נשק.

גם ניסוי חד־פעמי אינו מספיק כדי לקיים מאגר נשק גרעיני אמין, ויש הכרח לקיים שורה ניסויים, בו מתקיימות בדיקות תקופתיות של סדרות ייצור.

יש, איפוא להבחין בין אופציה למימוש יכולת גרעינית צבאית, כלומר לקיים רמה תולמת של ציוד ומחקר, לבין אופציה לשימוש בנשק, המותנית בהיערכות צבאית שאינה ניתנת להסתר. חשיבות רבה נודעת להבחנה בין שני סוגים אלה של אופציה גרעינית. מדינות שיש להן אופציה ולממש יכולת גרעינית צבאית אינן נחשבות כמדינות בעלות נשק גרעיני והן כשרות לחתום על אמנה למניעת תפוצה של נשק גרעיני. האמנה מקנה אמינות להתחייבותן להימנע מייצור – והכלל הוא שנשק לא ניתן להסתיר.

132 מדינות חתומות כיום על האמנה וביניהן מדינות שיש להן אופציה גרעינית צבאית כשוודיה, שוויץ, שני חלקי גרמניה, איטליה. המשטר של האמנה ושורת הסכמים הנגזרים ממנה, יוצרים אמינות רבה לכך שהמדינות החתומות אינן מממשות אופציה צבאית – גם אם היא בידן. רוב מדינות ערב, וביניהן כל אלה הגובלות בישראל, חתומות אף הן על האמנה. לאף אחת מהן אין, וגם לא היתה מעולם, אופציה צבאית. הסיבה שישראל אינה משתלבת במשטר בינלאומי למניעת תפוצה גרעינית לדברי המתנגדים לחימוש גרעיני בחוסר אמון עמוק בכוונה של האמנה למנוע הפתעה גרעינית מישראל. אך יתכן שמשקל רב יותר בהתנגדות יש לחשש מפני תבוסה בזירה הפנימית, למי שיעז לפתוח את הבור הגרעיני בדימונה לאמנה ביקורת הייצוגית הנהוגה מכבר בבור שבנחל שורק.

הממשלים האמריקאיים, בזה אחר זה, היו מוכנים להשלים עם רגישותן של הודו, פאקיסטאן ודרום אפריקה לגבי סדרי הפיקוח, אך בשום פנים ואופן לא התירו את גרעון צבאן לאחר שהסובייטים שכבעו את כל המדינות שבתחום השפעתם להימנע מכך.

פרשת ה„לביא" מעידה שיש לארה"ב דרכים ידידותיות לשכנוע. בעניין הגרעיני יש חוק מפורש האוסר כל סיוע כלכלי למדינה העוברת את הסף הגרעיני. אל יאמין איש שכרצונו יכול הממשל במדינה פתוחה כארה"ב לעצום עין. יש בה יותר מדי עיניים הפתוחות לכיוונים מנוגדים.

השעיית מסירתם של הפאנטומים ב־1968 היתה משבר עם ארה"ב על רקע סירוב ישראל להשתלב באמנה למניעת תפוצה גרעינית. כך הוקפאה האופציה הישראלית. מתנגדי החימוש הגרעיני משתדלים להימנע מאזכור הנושא. הם חוששים לעשותו מנוף לקידום הסכמים חלקיים עם המדינות השכנות שמא יילכו, כאלון, שותף לכך בגלוי מ־1964 (מאמר ב„אינטרנשיונל אפיירס", לונדון). חסידי האסטרטגיה הגרעינית מוטרדים עד קצה היכולת המדינית, והרבה מעבר ליכולת התקציבית, את היתער למחקר ופיתוח. הם מתפארים בעמדה זו עד היום שבו תתמוטט האמנה למניעת תפוצה, וירווח להם.

יתכן שמימרה של רוסטוב, המצוטטת בראש מאמר זה, על נשק גרעיני כמכשיר לאילוצים פוליטיים, תקפה גם בזירה הפנימית. המסוקר שמוצאים מתנגדי האסטרטגיה הגרעינית בישראל מאחורי הסוד אמריקאי, הוא מרתיע עליהם להכריע מבית. זו משימה מורכבת והרת־סכנות פנימיות. קל ליריבים ביניים לזהות את מניעיהם עם אלה של הממליצים על פרס נובל לואנונו. עצים מכיוון זה כבר מוח והודעי טוב מבית במדרש של „יהודים למיניהם אינם סקילים על המלאכה".

אין איפוא תחליף לשיתוף פעולה הדוק בין השוללים נשק גרעיני מטעמים אסטרטגיים לבין מעצבי דעת הקהל בתקשורת – לפתוח באותה רמת שיתוף פעולה שיש ליריביהם ליד שולחן הממשלה.

* המחבר הוא מרצה לאסטרטגיה של יחסי [illegible]

בשעה שבאירופה זוכה משפט ואנונו לתשומת לב רבה מאוד, בישראל רק קומץ קטן של אנשים מבקרים את החשאיות שבה הוא נערך. בתמונה: מפגינים בירושלים בסיסמא „הציבור רשאי לדעת". צילום: יצחק הררי

בנק ישראל

חדש

הודעה על הוצאת מלווה קצר מועד

ביום 9.9.1987 תונפקנה סדרות מילווה קצר מועד לפי הפירוט הבא: –

מספר הסדרה	כמות מוצעת במיליוני שקלים חדשים שווי נקוב	מועד הפידיון	ימים לפדיון
1217 ג'	150	2.12.87	84
0118 ד'	150	6.01.88	119

בקשות לרכישה של הסדרות תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך, במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לניירות ערך יהיה יום ג' 8.9.1987 (ערך יום ד', 9.9.1987).

ביום המכירה הראשון בבורסה ימכור בנק ישראל את מלוא הסכום המוצע או חלק ממנו כפי שייקבע על ידו.

הסדרות תסחרנה בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב ותפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב (100%), בתאריך הנקוב לעיל.

התנאים המחייבים לסדרות הנ"ל פורסמו בתקנות מילווה קצר מועד (סדרות מסוג ג') התשמ"ד 1984 ו(סדרות מסוג ד') התשמ"ז 1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

מפעל הפיס

תכנית הגרלה חיש־גד 1/87 (50,000 ש"ח)

מפעל הפיס מודיע בזה, בהתאם לתכנית הגרלת „חיש־גד" שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3444 מיום 26.4.87 עמ' 1512:–

1. תחילת מכירת הכמות הנוספת של כרטיסי חיש־גד 1/1987 (50,000 ש"ח) ב־3.9.87.
2. כמות הכרטיסים הנוספת היא: 2,100,000 כרטיסים.
3. הכמות המדויקת של הכרטיסים הזוכים היא: 710,620
והסכום הכולל של הפרסים הנכללים בכרטיסים אלה הוא: 3,077,892 ש"ח.

אליצור גורן
מנהל כללי

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	11	13	בהיר
אמסטרדם	9	20	מעונן
בואנוס איירס	5	17	בהיר
הלסינקי			לא נמסר
הונג קונג	27	31	בהיר
וינה	15	27	בהיר
ז'נבה	13	24	גשום
טוקיו	21	27	גשום
טורונטו	11	25	בהיר
יוהנסבורג	9	20	מעונן
לונדון	14	19	גשום
ליסבון	18	26	בהיר
מדריד	19	30	בהיר
מונטריאול	8	24	בהיר
ניו יורק	13	25	מעונן
סאן פאולו	9	24	מעונן
פאריס	14	22	מעונן
פרנקפורט	15	27	מעונן
ציריך	14	20	מעונן
ריו דה ז'נרו	15	24	מעונן
שטוקהולם	9	18	בהיר
שיקאגו	12	29	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. 5102620; ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231372; חיפה: דרך הים 2, טל. 384655; באר שבע: רח' האבות, טל. 35202

swissair

הלוח הכללי

דירות למכירה

דירות בשכירות

עסקים

משרדים

הצעות עבודה

מכוניות

רהיטים

הלוואות

ריפוי והרזיה

זיפות גגות

פוליש וניקיון

אסטרולוגיה

נרשמו לנישואין

הכרויות

רשומים

ריפוי והרזיה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מחוז הצפון מרחב תכנון מקומי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, מבוא העמקים שברחוב כרמל 20/5, נצרת עילית מופקד שינוי תכנית מתאר הנקרא תכנית מס' 5631 שינוי לתכנית מתאר מס' 297 – שנוי יעוד לתעשיה קלה, יוקנעם עלית ביחד עם תשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 11495 חלקות 13 ו־10 חלקי חלקות 9, 14. עיקרי תכנית שנוי התכנית: שנוי יעוד השטח לתעשיה קלה.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בנין או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

מרדכי קליגר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון

י"ד באב התשמ"ז
9.8.1987

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורות, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה [illegible]

בצער רב אנו מבכים את מותה בטרם עת של הרעיה אמנו סבתנו ואחותנו היקרה באדם

שושנה גרנך ז"ל
לבית נתנזון

ההלויה התקיימה ביום ששי 4.9.87 בבית הקברות בחולון

המשפחה

לחברנו נתנזון צבי

משתתפים באבלך במות
אחותך ז"ל

ועדת מבקר ההסתדרות
מבקר ההסתדרות

ביום השלושים לפטירת חברנו היקר
אורי שמיר ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שלישי י"ד אלול תשמ"ז 8.9.87 בשעה 16.00

המשפחה
ובית גנינר

יקירנו
אינג' ברוך ברוך
איננו

ההלויה תצא מחר יום שני 7.9.87 י"ג אלול תשמ"ז בשעה 3.15 אחר הצהריים מבית ההלוויות העירוני רח' רפנה 5 ת"א ותתקיים בבית העלמין בכפר שמריהו בשעה 4.30 אחר הצהריים.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בבית ההלוויות.

רעייתו: אנקה
בנו וכלתו: דורי וסלביה ברוך
בתו וחתנו: גילה ואלכס אמודי
ונכדים: גיא, דן, עמית וערן

הפרשים של גבע

ארץ חמדה / צבי אילן

ליד קיבוץ שער העמקים נחשפת עתה מצודה הלניסטית, אולי „גבע פרשים" של העת העתיקה. זו השנה הרביעית שבמקום חופרים ד"ר ארתור סגל, מהחוג לארכיאולוגיה באוניברסיטת חיפה, ויהודה נאור, נאמן העתיקות משער העמקים, חוקר ותיק ומנוסה של סביבתו. בשנים קודמות נתגלה במקום מבנה איתן, 12.5x13.5 מ' שטחו, ומתחתיו מפעל מים תת־קרקעי. המבנה נוסד במאה השלישית לפני הספירה, בתכנית מגדלים הלניסטיים, המוכרים במרחב שמצפון לארץ, ונהרס בערך בשנת 100 לספירה, כעדות שברי החרס המטבעות. השנה התברר, כי מסביב לקירות המגדל יש קיר עיבוי אדיר, ברוחב 4.4 מטרים, בנוי בניה מעולה („ראש ופתיך") בשתי פניו, עם מילוי של אבני שדה באמצע. המבנה משקיף על הכניסה מכיוון מפרץ חיפה לעמק יזרעאל.

החפירה הזו יוצקת שמן על הדיון, שרבים מעורבים בו כבר שנים רבות – היכן היתה גבע של פיליפוס והיכן גבע פרשים. על העיר הזו, הנזכרת במקורות הקדומים, נאמר שינאי כבש אותה והורדוס השיב בה חיילים. מה זיהה את גבע פרשים לפני יותר מיובל שנים בחרתיה, שעליה הוקם קיבוץ שער העמקים. בשנים האחרונות היו כמה שנטו לראות את גבע בתל שוש, ליד משמר העמק, שבו נתגלתה פוליס יוונית של ממש. לאחרונה כובשת לה מקום הדעה שהיו שתי גבעות – האחת, הפוליס גבע, ליד משמר העמק. השניה, גבע של הפרשים, ליד שער העמקים, שאולי המגדל שנחשף עתה הוא הביטוי הצבאי שלה. אם כך, אולי יושם קץ למחלוקת הקשה בעניין הזה בין שני ישובים אלה של הקיבוץ הארצי.

בית הבד המהודר

לפני כשנתיים, בסקר שערכנו בבתי־כנסת בגליל התחתון, הגענו לחי צפצפות, לא הרחק מקיבוץ עין־דור, שמזהים בו את עין־דאר הקדומה. את העין משכו שלושה מכבשי־אבן גדולים של בית בד, שנחשפו בחלקם בשנות השישים בידי מורה ותלמידיו מקיבוץ קרוב, ושמעם לא נודע ברבים. העברתי דיווח על כך לד"ר רפי פרנקל, מבית העמק, שעיסוקו בבתי בד ובגתות. הוא מיהר למקום, הביע התפעלות, ואמר: „צריך לחפור כאן". קשה היה לשער שאמירתו תתממש במהירות כזו.

השבוע סיים רפי את חפירת בית הבד, יחד עם בני חוגי נוער של בית־ספר שדה גליל מערבי (החברה להגנת הטבע), כאירוע למופת של עין־דור. המאמץ היה כדאי – נחשף בית בד מפואר, עם אלמנט טכני מיוחד במינו בשיטת המיצוי של השמן, אלמנט שעוד לא מוכר דיו. זהו תת־סוג של בית בד, שהיה נהוג בארץ יהודה. שלא כמקובל, רצפת המבנה עשויה פסיפס ובמרכזו דגם מאבנים שחורות – עיגול בתוך ריבוע. במבנה שני חלקים – מקום המכבשים ומקום „הים" הממל, כלומר מיתקן הריסוק. היתה כאן הבדלה בין שני חלקי הייצור, כנראה כדי להבטיח נקיון רב יותר של השמן הנסחט. לפי המטבעות ונרי חרס, שנמצאו במקום, זמן המיתקן הוא התקופה הביזאנטית. יש בו כדי להוסיף על הידע שלנו על גידול הזיתים ועיבודם לשמן בעת העתיקה בגליל התחתון.

מוזיאון חדש בירושלים

ב„חוצות יונתן קולק" בירושלים (לא הרחק ממלון „המלך דוד") נפתח לציבור הרחב מוזיאון ארכיאולוגי, ובו ממצאי משלחות החפירה מטעם בית הספר למקרא ולעתיקות על־שם נלסון גליק, המנוהל על־ידי פרופסור אברהם בירן שבמוסד זה. המוזיאון מביא את סיפורן של שלוש ערים מקראיות: ליש/דן שבצפון, גזר שבשפלה וערוער שבבקעת באר־שבע. התצוגה במוזיאון, שאוצרתו היא דליה פקמן, ערוכה בשלושה נושאים: ביצורים, מנהגי קבורה ופולחן. כן מוצגים נושאים מיוחדים, כגון אותיות הא"ב הפרוטו־כנעני, מהמאה הט"ו לפני הספירה, שהן הקדומות ביותר בארץ ושנחשפו חרותות על קנקני אגירה בתל גזר; הממצא המעיד על התנחלות שבט דן בתל דן, בתחילת המאה הי"ב לספירה, בהקבלה מלאה לסיפורי המקרא. בתצוגה מודגש הקשר בין הממצא לבין המקורות הכתובים, בעיקר המקראיים. הנושאים מלווים בצילומי שטח של האתרים ושל הממצא בתהליך חשיפתו או כפי שנמצא באתרו. תוצאות המחקר באים לידי ביטוי בהסברים כתובים, בתוכניות, באיורים ובשיחזורים.

כבשן יוצרים

כבשן יוצרים של קדרי חרס נחשף בחפירות כפר חנניה, שמגבול הגליל התחתון והגליל העליון, ליד קיבוץ פרוד. כפר חנניה היה בימי קדם מרכז חשוב ליצור כלי־חרס, וסיפק את עיקר תצרוכת כלי המטבח לישובי הגליל והגולן מאמצע המאה הראשונה לפני הספירה ועד למחצית הראשונה של המאה החמישית לספירה. זמן הכבשן הוא המאה הרביעית. מיתארו עגול, בקוטר 3.7 מ', ובמרכזו עמוד שתמך את התיקרה. במקום חופרת זה שנה שניה משלחת אוניברסיטת בר־אילן, בראשות ד"ר דוד אדן־ביוביץ. גילוי הכבשן והנתונים על ייצור כלי־החרס זורים לראשונה אור על הנאמר בתלמוד על־אודות כפר תעשייתי זה, שהתקיים בימי המשנה והתלמוד.

ניצנים ראשונים

אצל לובה אליאב וזאב דיזון המרחק בין העלאת רעיון וביצועו אינו רב. לפני זמן קצר הסתיימה עונת החפירה הראשונה בתל ניצנה, מטעם הקהיליה החינוכית־התיישבותית של הסוכנות, שהשניים הקימו ומנהלים במקום. חניכי הכפר עבדו בניהולם של ד"ר דני אורמן וד"ר יוסף שרשבסקי, מאוניברסיטת בן־גוריון. התחלה צנועה, אך תוצאותיה נאות – הולך ונחשף לכל אורכו, מוואדי חפיר ועד המצודה הקדומה, שבגבעה הצפונית, גרם מדרגות מרשים. זמנו הוא המאה הראשונה לספירה, ימי המלך הנבטי חרתת הרביעי, והוא הוביל אולי למקדש שהיה בראש הגבעה. משלחת קולט, שחפרה במקום לפני יותר מיובל שנים, הכירה רק חלק מהגרם; הסברה היתה אז שזה גרם ביזאנטי ושהוביל אל הכנסיה שבגבעה. ליד הכנסיה הדרומית נחשפו חנויות או מחסנים, ובהם נתגלו שברי קנקני חרס מהמאה השביעית לספירה. ביניהם נמצאו שמונה אוסטרקונים, כתובות על חרס בערבית־נבטית. היו אלה כנראה קבלות או תעודות משלוח.

במבנה מגורים גדול, הנחשף בסמוך ושהתקיים בשני שלבים (המאה השישית והמאות שביעית־שמינית) נמצאו שני אוסטרקונים (משלחת קולט מצאה רק ששה). באחד המחסנים מצאו סנדל מהתקופה הביזנטית, וכן נמצאו מטבעות, שיסייעו לתיארוך המבנים השונים. מתוכננות כאן עונות חפירה רבות, במשך כמה שנים, בחסות ה„גב" הטוב של הכפר החלוצי. חשיבותן רבה לחקר ניצנה ולחקר חלק זה של הנגב.

פינה במוזיאון החיבור יונתן קולק'

מאת דני צדקוני

מר גוף

לפני עשר ויותר שנים, כשעולים מגרוזיה עשו את צעדיהם הראשונים בארץ, הזדמנו שלושה מהם למסעדה של אביק. השלושה, כבר היו בגילופין, נתנו דרור לעצמם והתגרו באשה שהזדמנה במקום. זאביק, שהיה אז לפני גיוסו לצבא, ביקש מהם להרפות ממנה. השלושה פנו להתקיפו. תוך שניות – שתיתי קפה במסעדה והייתי עד לאירוע – היו השלושה שרועים על המדרכה שבחזית בית הקפה.

זאביק, למרות „גופתו" כפי שקוראים בסלנג

אשדוד

לבעל גוף כמותו, אינו טיפוס אלים, אבל מי שנטפל לתקוף אותו, יעשה את הגדולה בטעויות חייו. המסעדה שבה אירעה התקרית נסגרה מז.

בסלקחת יום ביפה נתקע זאביק עם כמה ... שהשודדים לא כבשו אותו במהלך ... חבריו החליטו שלא להיכנע והחזיק מעמד. על סיפור גבורה זה לא מרבה זאביק בן־ה־23 לדבר. בכלל, הוא עניו ומנומס, המקרים לך שלום ברחוב לפני שאתה תעשה זאת. אני יודע שזאביק נשוי ואב לשניים. הוא גם חלומן של נשים רבות בעיר, המטורפות ליפי הגוף.

על זאביק אפשר לומר בוודאות שהוא „ילד טוב אשדוד". הוא גם איש תעשיה חרוץ. הוא ושני אחיו הבוגרים ממנו שותפים במפעל לצי־פוי וגימור מתכות באשדוד. הסיבה שאנו מספרים עליו היא שמחוץ להיותו מה שהוא, כולל מודה להתעמלות בהכשרתו, הבלן ומד"ס בצבא, הוא גם „מר ישראלי" לשנת 1987.

למרות זאת המאבק על תואר זה כינס באולם מרתאי השכונות האחרונות של אוגוסט כ־3000 צופים נלהבים שבאו לראות בסינרמה את 45 המתמודדים. על התואר „מרת ישראלי" התחרו רק ארבע נשים. הזוכה בתואר היה זאב שטיינמן, הוא זאביק, המתנשא לגובה של 182 ס"מ והשוקל 92 ק"ג.

בתחרות, שבה בלטו ח"כ גולדשטיין מכפר סבא, תא"ל אביגדור קהלני והשגריר המצרי בסיני, מחפשים השופטים אצל המתחרים שלימות גופנית, פרופורציות נכונות בין אבריו, גודל שרירים, מראה נאה של האברים, ועוד. על כל אלה בחרו שלושת השופטים, שבאו מארה"ב, בזאביק. זאב שטיינמן ייצג, אנו מקווים, בכבוד את ישראל באליפות העולם באוקטובר במודריד בה ייבחר „מר עולם" לשנת 1987.

לפני שנעסוק קצת ב„בודי בילדינג", תודה שלא א.ד. גורדון ולא נחמן סירקין עמדו על עריסתה, ושאחד מראשוניה בישראל הוא כידוע רפאל הלפרין הנודע, נציין ששטיינמן זכה ... שירכתה אותו, בחסות הברית הפרטים של מנחם גולן ... שים שנערכה לפני זמן מה בלאס וגאס בהשתתפות סילווסטר סטאלונה, הוא ראמבו. שטיינמן זכה במקום השישי והשתתפות בת שש שניות בסרט „מעבר לשיא" שבו כיכב סטאלונה.

זה 12 שנה עוסק זאביק בטיפוח גופו. לדבריו צריך לעמול כך קשה וברציפות תקופה ממושכת. אם מפסיקים, ולוא לתקופה קצרה, מאבדים את הכושר ואת ההישגים. לכן הוא משקיע בכך מדי יום בין שעתיים לשלוש באימונים שונים כולל בחדרי כושר. חייבים גם בדייטה מפני שאי אפשר לפתח שרירים אם הגוף שמן. כלומר המזון צריך להיות דל שומן ומאוזן בנושא הפחמימות. אוכלים רק ירקות, בשר רזה ודגים. לעתים תוקף אותו יצרו, אך זאביק מסתפק בהצצה למקרר כלי לזלול ממה שכתוב. אגב הוא מדגיש כי הרוצה לעסוק בפיתוח הגוף, חייב בדיקה רפואית. עיסוק לא מבוקר עלול לגרום נזקים לבריאות ואף מוות.

אולי היא תהיה מונאקו

לאשקלון אין יומרות להיות נסיכות שעשועים ועושר כמו זו של הנסיך רנייה במונאקו. כל מה שהיא שואפת לו זה להיות עיר שתהיה פנינת תיירות בחוף הים התיכון. בינתיים היא מחוץ לנתיבי התיירות העולמית, ומספקת בעיקר את הדרישות הצנועות של קייטנים ישראליים. אבל אם כמה מתוכניות העתיד שלה תצאנה אל הפועל, היא כמעט תהיה מונאקו. כוונתי למירוצי מכוניות ולמעגנה (מרינה). בשלב זה אין מדובר במרביב

אשקלון

השלישי העושה עיר בעלת יומרות תיירותיות למונאקו – הלא הוא הקזינו.

בישראל סולדים כידוע מהקמת מוסדות הימורים (שבפרפת לכישלון עפ"י ... עיתונאים מכובדים). אין זאת אומרת שאין בה ... עוד זו תהיה העמקה מצפה רמון לא תהיה ללאס וגאס, אילת לאטלנטיק סיטי, אשקלון למונאקו. מה שנתן בקיץ הזה לפרנסי העיר בכל זאת תקווה שהיא תהיה למשהו דומה היו החלטת שר האוצר לאשר השתתפותה של חברת החשמל בהקמת המעגנה, והתעניינות של חברת מירוצים בינלאומית בעריכת מירוצי מכוניות „גראן פרי" מדי שנה בעיר.

רעיון המעגנה מדיר את שנתם של פרנסי העיר מזה חמש שנים. הם אומנם התנגדו בזמנו להקמת תחנת הכוח השנייה שתופעל בישראל בתחומי עירם, אבל כשהוחלט חרף זאת שהיא תקום ליד מיתחם קצא"א בדרום העיר, החליטו האשקלונים להוציא מתוק מעז. אומר ראש העיריה אלי דיין: „לא רצינו שהפיצוי על הקמת התחנה יהיה בתרומה לעוד פרוייקט של רווחה או איכות הסביבה כמו בחדרה, אלא בביצוע סיתרום לפיתוחה הכלכלי של העיר המתלבטת כמעט מאז קומה לפני כ־40 שנה בקשיי תעסוקה". הוא אומר שקונצפציה זו היא אכן ששיכנעה את ועדת השרים (אוצר, אנרגיה, פנים וכלכלה), לאחר אישור האוצר, להעניק למרינה מעמד של פרוייקט לאומי. ההחלטה החשובה ביותר היא האישור שניתן לחברת החשמל „לתרום" לפרוייקט, שעלותו מוערכת בשמונה מיליון דולר, שלושה מיליון דולר מכספי החברה. עכשיו מחכים להתכנסותה של ועדת המשנה למימי החופים של המועצה הארצית לתכנון ובנייה על מנת לפרסם את המכרז על הקמת המעגנה. מדובר במרינה המתוכננת לעגינת 600 כלי שיט, ביניהם יאכטות שאינן יכולות לעגון כעת בגלל גודלן בתל אביב.

הקרקע שעליה תוקם המרינה היא בבעלות העיריה. מדובר בשטח ימי של 1,000 דונם ו־600 ביבשה. העיריה הקימה חברה כלכלית לפיתוח, ... מגנון מקבל שכר. את העבודה עושים עובדי העיריה במסגרת העירייה המתכוונת לממן את חלקה בפרוייקט במכירת קרקעות אלה למשקיעים פרטיים. שותף שלישי למפעל יהיה כמובן משרד התיירות.

אחת הטראומות בתולדות מאמציה של אשקלון לעלות על מפת התיירות העולמית, שכולם בעיר מבקשים למחותה, הוא מירוץ המכוניות „פורמולה־1" שהדתיים התנגדו לעריכתו בראשית העשור הקודם בחולות אשקלון בשבת. למרות שראש העיריה דתי, כפוליטיקאי אינו כזה. הוא אינו אוהב לדבר על מקומה של השבת כגורם בלם את התפתחותה התיירותית של עירו, הרי ברור שמירוצי המכוניות „ראלי קרוס", הנערכים בעיר „רק לא בשבת", נפגעו בשל כך. הגורם המסחרי שהפעיל אותם פרש מהם בשל סיבה זו, וכך נמנעו הכנסות מהמירוצים. עיריית אשקלון נטלה את העניין בשיתוף עם המועדון המוטורי בישראל, והחלטתה נחושה להפוך את אשקלון למרכז המירוצים הארצי של רכב מוטורי בישראל, ועד להודעה חדשה גם במזרח התיכון. באתר הנבחר, שמומחים בינלאומיים התרשמו והתקנאו בנתוניו הטופוגרפיים המאפשרים, שלא כמו באתרים דומים בחו"ל, לקהל לראות את כל זירת המירוץ, היא תשקיע בו 600 אלף שקל בהתקנת תשתיות מים וחשמל, ביוב ושרותים ויציע מוצל ל־3000 צופים.

אבל מה שעורר ציפיות גדולות בעיריה שחזון מונאקו עומד להתגשם עוד לפני שהמשיח יגיע, זו ההתענינות שמגלה, כאמור, חברה בינלאומית למירוצים בעקבות כתבה ב„ג'רוזלם פוסט" על המירוצים האשקלוניים, בקיום מירוצי „גראן פרי" בחוצות אשקלון במסגרת המירוצים שזו עורכת במקומות שונים בעולם. מדובר במירוץ הנערך כמו במונאקו – ... רצופים בתוואי של כשלושה ק"מ. אומנם בצידי המסלול המגודר יוקמו יציעים, אך ההכנסה העיקרית לחברה תתקבל ממכירת שידורי המירוץ דרך הלוויין לתחנות טלוויזיה, מפרסומת ומכחסות. החברה מוכנה להשקיע בפרוייקט 20 מיליון דולר תמורת זיכיון לעשר שנים ואופציה לעשר שנים נוספות. אם המו"מ עם הגורם הזר, שמטעמי סודיות מסחרית עדיין לא ניתן לגלותו, יסתיים בחיוב, ייערך מירוץ ה„גראן פרי" הראשון באשקלון, אולי תחת השם ותג"ר „בחוצות אשקלון". כבר בנובמבר 1988. עירוק הדבר באות חדרי מלון תפוסים בתל אביב, שלא לדבר על תפוסה מלאה בעונה מתה זו בבלונות אשקלון, בעיקר על ידי אנשי השירותים של המירוצים. בימים הקרובים נדע אם המירוץ על ה„פרס הגדול" יהיה מיקסם שוא או עובדה תיירותית ממדרגה ראשונה לא רק לאשקלון אלא למדינה כולה.

תאומה לכפר תבור בגרמניה

מאת יצחק מרידור

חופשת הקיץ איננה מועד נוח במיוחד לקיומו של מפגש רציני בין מורים ותלמידים של ...מנסיה גרמנית לבין חברי משלחת המגיעה ...ישראל במסגרה מוצהרת של חתימת ברית ...דות עם עיירה גרמנית.

...ם בעיריית אפלבורן (עיר שדה בת 11,000 ...בים, במחוז נוינקירכן שבמדינת סאארלאנד ...נציה המערבית, לא רחוק מהגבול. עם ...ת), היו מודעים היטב לקושי, אך מארחיה ...המשלחת מכפר תבור לא היו מוכנים לוותר ...מפגש שכזה, מה עוד שבית הספר העל... ...י של העיר נושא את השם המחייב של אנה פראנק. על אף החששות יכלו מארגני הפגישה לנשום לרווחה נוכח המספר המרשים של מורים, הורים, ותלמידים שהגיעו למפגש.

כפר תבור

מנהל בית הספר, קשיש וסמכותי מאד, הוביל את באי המפגש אל התערוכה המיוחדת שנערכה במוסדו בסוף שנת הלימודים שחלפה, ושמוצגיה הושארו במקום תוך ציפיה לביקור האורחים הישראלים. התערוכה, שהוקדשה ל„תקופה הנוראה ההיא", לשואה, ולנערה היהודיה בעלת החיוך העצוב והעיניים התמהות ושואלות, שעל שמה נקרא בית הספר אנה פראנק, מקדישה מקום מכובד מאד לאותו פרק שמרבים להדגיש ב„גרמניה החדשה". המספר בגאווה רבה על מעשיהם של מתנגדי הפיהרר ועל הארגונים הקיקיוניים השונים שפעלו נגד אותו משטר ארור.

„אסור לשכוח את מה שקרה", חוזר ומדגיש מנהל בית הספר בדבריו, „אך צריך תמיד לזכור שהדור של היום אינו נושא באחריות הנוראה. עלינו המחנכים מוטלת החובה לעשות את הכל שהדבר לא יוכל לחזור ולהתרחש, אף פעם, לא בגרמניה ולא בשום מקום אחר".

„באתי לפגישה הזאת", אומר אחד התלמידים (בתשובה לשאלתה של הצוותנאית הגרמניה־היהודית מוניקה קינצינג), „לא מפני שאני חש את עצמי אחראי במשהו לעבר הנורא, אלא כדי לבדוק מה בידי לעשות כדי שהדורים יהיו טובים יותר, יפים יותר, לאנושות כולה".

מורה גרמני צעיר מוזג בירה קרה לכוסו של אורחו הישראלי. „תגיד", הוא שואל, „האם אחרי מה שקרה, אין לכם קושי מיוחד לבוא אלינו?"

„אין לי בעיה", אומר הישראלי. „להיפגש, לשוחח ואף לא להתידד עם אדם צעיר כמוך, שאפילו לא נולד כאשר בני עמך ביצעו את הזוועות. אך למה להסתיר? אני מתקשה לפגוש או ללחוץ ידיהם של הקשישים שאני פוגש כאן גם אם הם טורחים להצהיר ש„בסך הכל גם היו אז חיילים פשוטים בחזית הרוסית"".

המשלחת מכפר תבור (אחת המשלחות הרבות מישראל הנשלחות לגרמניה על ידי עיריות ומועצות רבות להידוק הקשרים עם הערים התאומות שלהן שם), שבאה לעיר אפלבורן לקראת חתימת ברית ערים תאומות איתה, ביקרה ימים ספורים לפני אותו מפגש עם המורים והתלמידים של הגימנסיה על שם אנה פראנק, בבית הכנסת המפואר של העיר סאארבריקן, המצויה במרחק לא רב מהעיר המאוחדת. בכל מדינת סאארלאנד חיים כיום כ־300 יהודים. בית הכנסת שם, שנבנה על ידי השלטונות אחרי המלחמה, לא היה מבייש בגודלו והפאר שבו גם את הגדולות מבין ערי ישראל.

רצה המקרה שבאותה שעה ממש ביקרה בבית הכנסת גם קבוצת נערים ונערות מישראל, המבקרת בגרמניה ביוזמתו של איש משרד החינוך בירושלים, ההאה שליחות מיוחדת בכך שהוא מאפשר לבני הארץ להכיר קהילות יהודיות בגרמניה ובמקומות אחרים.

„אנחנו קהילה מתקרמת", הסבירה לנו ראש הקהילה, אשה בגיל העמידה, „ולכן יש אצלנו גם אורגאן. אנחנו שמחים מאד על ביקורי ישראלים אצלנו".

היציאה מבית הכנסת לרחוב ארכה זמן רב מהצפוי: מטעמי ביטחון ישנה שם מערכת דלתות כפולות, אחת נפתחת רק כשהשניה סגורה היטב. מה שבטוח בטוח.

ראש מועצת כפר תבור מיכה גולדמן, שעמד בראש המשלחת של ישובו אל העיר אפלבורן, חזר שוב ושוב, בכל הטקסים שנערכו שם ובקבלות הפנים בבניין הפרלמנט של מדינת סאארלאנד, על המסר הקבוע: „אסור לנו לשכוח את העבר. אבחנו רוצים לקיים קשרי ידידות עם הדור החדש שהקים אחרי המלחמה גרמניה חדשה. אנחנו רוצים בקשרי תרבות וספורט, קשרים בינלאומיים וכן בהתכתבות בין בני כפר תבור ותלמידי בית הספר אנה פראנק לקראת ביקורים צפויים משני הצדדים בעתיד. אני מזהיר מראש, שבמכתבים שיגיעו מכפר תבור יהיו גם קושיות לא נוחות, אפילו קשות. אנחנו רוצים מכם סיוע בקידום הייצוא החקלאי והאזור מכפר תבור בפרט והגליל בכלל".

ראש עיריית אפלבורן, פריץ הרמן לוץ, אף הבטיח לנסוע ולשכנע יזמים מהאיזור לסייע בפרוייקט „רכבל הר תבור" ובארגון „שבוע ישראלי" במחוזו.

דמדומי התכנון בישראל

מאת מיכאל קון

מדינת ישראל היתה ביסודה מדינת־תכנון, שהושתתה על אידיאולוגיות ברורות. מאידיאולוגיות אלו נבעו הכגיות פעולה וביצוע. פאר ההתיישבות והפיתוח הציוניים היו הישובים החקלאיים – הקיבוצים והמושבים – שניהם דגמים של חברה יזומה ומתוכננת, בעלת אידיאולוגיה מגובשת. לעומת זאת צמחו הערים באורח סטיכי, בלתי יזום, בלתי מתוכנן וללא אידיאולוגיה, כפי שציין זאת ההיסטוריון אריק כהן.

אידיאולוגיה יוצרת תודעה אירגון ותכנון ואלה מרבים מורכבות, ליכוד ויציבה. מראשיתה היתה מדינת ישראל בעלת תודעת תכנון:

- עם הקמת הממשלה הזמנית הוקם מינהל התכנון, שתפקידו היה לתכנן את פיתוח הארץ.
- אחת הפעולות הראשונות של מינהל התכנון היתה קביעת העקרון של פריסת האוכלוסיה (שגדלה במהירות עם גלי העליה ההמוניים) על פני הארץ ומניעת התרכזותה הספיכית בשפלת החוף.
- תוכנן להעביר את עודפי המים בצפון הארץ לדרומה, שאין בו מקורות־מים, וכן לתכנן ולווסת את השימוש בהם.
- חלק ניכר מן ההתיישבות החדשה כוון לחקלאות (מושבים וקיבוצים) ולערים חדשות באזורי־פיתוח חדשים.
- הוחלט לווסת בתוקף את הסבת הקרקע החקלאית לשימושים בלתי־חקלאיים, כגון פיתוח עירוני.

למעשה, כל שטח המדינה נהפך לנשוא תכנון ארצי ולאומי משולב. התכנון היה מבוסס על ההכרה שהעתיד אינו קורה „ככה, סתם, מעצמו", אלא יש ליזום אותו ולתת לו צורה.

כיום, ארבעים שנה לאחר יסודה, אין כמעט כל תכנון במדינת ישראל. גופים מתכננים, שהיו בעלי מוניטין בין־לאומיים, כמו אגף התכנון הארצי האזורי של משרד־הפנים ואגף השיכון, שעסק גם בתכנון שכונות וערים, חדלו להיות גורמים הקובעים את דמות ישובי המדינה. מושגים הכבוניים כמו מערך ישובי, אזורי וארצי התנדפו מתודעת הציבור והממשל. המושג „יוזמה" היה ממושג תכנוני למושג אברבי. כיום נעשה מעשה ההתיישבות והפיתוח ללא תכנון ותיאום לאומיים ומערכות בעלות ערך ותפקיד לאומי מתוכננות ומבוצעות בבבודד, לעתים בסתירה הדדית.

בהלוך־רוח זה של התפרקות מליכוד לאומי, בהשפעת אינטלקטואלית, מראיית־דברים כללנית ובניגוש הכרה בשותפות של המסורות הלאומיות, ניטשטש „הדך היום הלאומי". החזון המשותף פינה מקומו לחלומות ולייעדים ביתיים, בפלגתיים, דתיים וסתם אינדיבידואליים. מושגים חדלו להיות נושא לבחינה מתמדת והיו לדוגמות ולנוסחאות סגודות. והרי כמה דוגמאות:

- למרות מדיניות „פיזור האוכלוסיה", נתרכזה האוכלוסיה בעיקר בשפלת החוף.
- ערי שפלת החוף חדלו להיות יחידות מבודדות: יחד עם השירותים הלאומיים (תחנות כוח, נמלים, שדות־תעופה, מפעלי תחבורה ומים וכדומה) והישובים החקלאיים למיניהם נהפכה רצועת החוף למערכת אורית ענקית, בעלת מורכבות ותוכן עצומים.
- שום גורם חוקר לא התעניין לחקור את משמעות ההתהוות הזו של מערכת אזורית אחידה, הקובעת למעשה את תוכנה של המדינה. מאחר שאין מודעות לתופעה הסטנטאנית הזו אין גם מודעות לצורך בתכנון, בוויסות ובשליטה על התהליך. התכנון המקוטע מוסיף לעסוק (וגם זה ללא תודעה ברורה ושכנוע) בריסים. מתכננים ערים (אם וכאשר מתכננים אותן) בלי שיהיה ברור למתכננים ולשולחיהם מה היא עיר ואיזו עיר וחברה עירונית אנו רוצים בעתיד: ישובים ומערכות־רשת מתערבבים לבליל חסר פשר וצורה, וללא תיאום הדדי. סדרי עדיפויות נקבעים באקראי וללא בחינה, כפי שכבר ציין פעמים רבות יחזקאל דרור. ההחלטות על ייצור מטוס הלביא, על קידום או ביטול תעלת הימים, על הרחבת המחקר והפיתוח המדעי או צמצומם ועל מבצעים לאומיים גדולים אחרים, התקבלו ללא בחינה רצינית ושיטתית.

אנו מדברים על עליית „מיליונים", בלי שנטריח עצמנו לבחון מה משמעות עליה זו, האם היא אפשרית מבחינה טכנית ואקולוגית, והאם יש לה מקורות (כלומר – עולים אפשריים). איש אינו טורח לחשוב איך להבטיח ל„מיליונים" הללו מים, ושפי רחצה, שמורות טבע ואפילו אוויר לנשימה. איש אינו טורח לבחון אם עליית „מיליון" נוסף, ללא תכנון הולם, לא תגרום השחתה של תנאי החיים המצויים ועל־ידי כך – ירידה של „מיליון" מן הארץ. איש אינו בוחן את מידת הצריכה שלנו, המשכנת את רווחתם של בנינו ונכדינו.

במקום חברה מלוכדת בחזון ובמעשה היינו לחברה הדוניסטית, נהנתנית, טפילית במידה רבה ומונהגת על־ידי מעמד של עסקנים ופקידים בכירים, המעניקים לעצמם הטבות, הנאות־זיוים וכבוד. במצב זה אין פלא שאנו עומדים כיום בפני פרשות־דרכים גורליות ובפני אי־ודאות לגבי סיכויינו לשרוד כחברה וכמדינה.

„אילת אקספרס"

הרכבת הפנימית של אילת הוצה את הטיילת יום יום, למרות קשיי התפעול ומהווה חוויה לתושבים, למטיילים ולתיירים

ועדת שיפוט מטעם המועצה לישראל יפה וחברת עזרה־וביצרון בודקת חלונות ראווה במדרחוב נחלת בנימין בתל־אביב, במסגרת התחרות חלון הראווה המטופח (צילום: יצחק פריידין)

הנהלת העירייה אמורה לאשר היום:

4 פקידים בעיריית ת"א – לסיורי השתלמות בחו"ל באלפי דולרים

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

הנהלת עיריית תל־אביב תתבקש לאשר היום נסיעה לחו"ל של ארבעה מפקידי העירייה. אחד הפקידים יוצא להשתלמות במזרח הרחוק בענייני ארנונה.

יצחק אלוני, גזבר העירייה, יסמוך למועצה כי שלמה ברזילי, מנהל האגף לגביית ארנונות ואגרות־מים, נוסע לסיור מקצועי במזרח הרחוק בתאריכים 7.10 עד 6.11, המאורגן על ידי קרן השתלמות להנדסאים וטכנאים. ההנהלה תתבקש לאשר השתתפות עירונית בהוצאות הנסיעה על־פי הפירוט הבא: כרטיס טיסה – 2100 דולארים, מס נסיעות – 250 ש"ח, 21 ימי אש"ל לפי 110 דולארים ליום – 2310 דולארים ובסך הכל 4410 דולר ו־250 ש"ח. כן תתבקש הנהלת העירייה לאשר 21 ימי היעדרות בתפקיד. בבקשה הרשמית שתוגש להנהלת העירייה לא מצויין מקום ההשתלמות או נושא ההשתלמות.

יצחק אלוני, גזבר העירייה, מציין בבקשתו שתוגש היום להנהלת העירייה כי הפקיד נמצא בסיור השתלמות באירופה מה־18 באוגוסט עד 7.9. ההנהלה תתבקש לאשר השתתפות עירונית כדלהלן: כרטיס טיסה – 580 דולארים, מס נסיעה – 250 ש"ח, 21 ימי אש"ל לפי 110 דולארים ליום – 2310 דולארים ובסך הכל – 2890 דולארים ו־250 ש"ח. כן תתבקש ההנהלה לאשר 21 ימי היעדרות. בבקשה לא מצויינת תוכנית סיור ההשתלמות וההנהלה לאשר סיור בדיעבד.

יצחק כספי, ראש מנהל ההנדסה, יבקש מהנהלת העירייה לאשר סיור לימודים באירופה לברוך יוסקוביץ מן התאריכים 6.9 ועד ה־22 בספטמבר. בבקשה מובאת תוכנית הסיור וההנהלה מתבקשת לאשר ל„פקיד 17 ימי אש"ל לפי 110 דולארים ובסך־הכל 1870 וכן את ימי ההיעדרות בתפקיד.

יצחק כספי, ראש מנהל הנדסה, יבקש היום לאשר יציאתו של הפקיד לסיור מקצועי־לימודי בארה"ב בין התאריכים 16.9 עד 30 בספטמבר ואת השתתפותו בסימפוזיון שיתקיים בוואשינגטון בין התאריכים 17 בספטמבר ו־19 בספטמבר בנושא „ערים השוכנות בצד המים". ההנהלה מתבקשת לאשר דמי נסיעה בסך 1080 ש"ח, 560 דולארים אש"ל, 311 דולארים דמי השתתפות בסימפוזיון והיעדרות של 7 ימים בתפקיד.

„אי־אפשר לחנך ילדים באורוות" אומרים ההורים בחצור הגלילית

יו"ר ועד ההורים שוכנע לעזוב בניין המועצה לאחר שכבל עצמו לכיסא במשך 30 שעות ● הבוקר עשויים להצטרף לשביתה גם גני הילדים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

לאחר כ־30 שעות שבהן היה כבול ברגליו בשלשלאות לכיסאו של ראש המועצה המקומית בחצור הגלילית, הסכים יו"ר ועד ההורים בישוב, שמעון אשרף, ביום שישי לפני כניסת השבת, לעזוב את בניין המועצה המקומית כדי לא לחלל את השבת.

היה זה צעד של מחאה נגד ראש המועצה המקומית, אליהו חסון, ומליאת המועצה בחצור הגלילית, שאינם תומכים במאבק ועד ההורים של שלושת בתי־הספר היסודיים בישוב, אשר בלימודים בהם עדיין לא נפתחה השנה.

ביום שישי הצטרפו לשביתה בישוב גם תלמידי בית־הספר התיכון וחטיבות הביניים, כך שקרוב ל־2,000 תלמידים בחצור הגלילית אינם לומדים. ועד ההורים מאיים לצרף לשביתה הבוקר גם את גני הילדים בישוב.

שמעון אשרף, שבילה את הלילה שבין חמישי לשישי בחדרו של ראש המועצה, כשהוא ישן על שולחנו, אמר, כי מצב מוסדות החינוך בישוב עגום ביותר. הוא הציג תיק עב־כרס עם תכתובת ענפה לנציגי משרד החינוך והתרבות, בה נאמר שבמספר כיתות בישוב לומדים 43 תלמידים ובכיתה אחת אף לומדים 49 תלמידים. אומר אשרף: „אנחנו אשמים. חטאנו חטא כבד לילדינו בכך שהתעוררנו רק השנה, אבל הפעם המאבק חייב לשאת פירות שכן אי־אפשר להמשיך ולחנך ילדים באורוות".

אשרף פרץ למשרדו של ראש המועצה ביום ה' בשעות הצהריים יחד עם הורים נוספים וכבל עצמו לכיסא ראש המועצה, אשר ביקש את התערבות המשטרה. אולם כשהגיעו השוטרים, הודיע להם אשרף: „בלעתי את המפתח". הורים רבים הגיעו במשך היום והלילה לעודד את אשרף בכבליו. יצא הרופא, אולם לפני כניסת השבת הצליח הרב המקומי לשכנעו להסיר את השלשלאות. יו"ר ועד ההורים הודיע, כי ימשיך במאבקו אם משרד החינוך והתרבות לא ייענה לתביעות ההורים.

שוד מזויין בבית־קפה בתל־אביב: 700 שקל פדיון ותכשיטי המלצרית

(ע).– „בשעה 1:00 לפנות־בוקר עמדתי לסגור את בית־הקפה, ניגשתי לקופה ופתחתי אותה כדי לספור את הכסף – ולפתע נכנסו שני צעירים. אחד מהם אוחז ברובה „גליל" ומכוון אליי. והם צועקים: זה שוד, תרים ידיים" – כך תיאר צחי גולדשטיין (41), בעל בית־הקפה „לה קרואסון" ברחוב בן־יהודה, את שעבר עליו, אור ליום ו'.

„בהתחלה חשבתי שהם צוחקים", סיפר גולדשטיין שלשום בבוקר. „שניהם היו ללא כפפות וללא כיסוי פנים. הגבוה מבין השניים נעמד ליד הדלת כשהרובה בידו ואיים עליי, ואילו השני ציווה עליי, על המלצרית ועל הפועל הנוסף לשכב על הרצפה. לא התנגדנו. נשכבנו על הרצפה ונמוך־הקומה הוציא מהקופה את הפדיון היומי, שכלל כ־700 ש"ח".

לאחר מכן, סיפר בעל בית־הקפה, ניגש אליו השודד, הוציא מכיסו עוד כ־300 שקל, ודרש מהמלצרית לתת לו את הצמיד שעל ידה ואת השרשרת. „הוא התבלבל ולא הצליח להורידם, ואז קרע אותם ממנה. הוא גם לקח מהמלצרית את התשר היומי שלה. מייד לאחר מכן ציווה עליי להסתובב עם הפנים לרצפה. ואז בא הגבוה והנחית לי מכה בקת הרובה".

צחי גולדשטיין, שהתאושש מייד מהמכה הספיק לראות את שני השודדים נמלטים ב„אוטוביאנקי" שחור או ירוק – בשל החשכה היה קשה לזהות. מאוחר יותר התברר למשטרה, כי המכונית נגנבה זמן קצר לפני השוד.

„עדיין אינני מצליח לשחזר את פרצופיהם" סיפר הנשדד. „במשטרה אמרו שהתמונה תחזור אליי בעוד יום־יומיים. כרגע, אני זוכר רק שהם היו מאוד צעירים, בספורים קצר, אחד מהם בלונדי. הם לבשו בגדים אזרחיים".

עובר־אורח שראה את השודדים נמלטים טען, כי אחד מהם לבש חולצה צבאית. צחי גולדשטיין פנה במונית לבי"ח איכילוב, משם שוחרר לאחר טיפול קצר.

ועדת הפנים תסייר היום בחוף גבעת עליה – לבדוק ההרס שגרמו הרשויות

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

חברי ועדת הפנים של הכנסת יערכו היום סיור בחוף גבעת עליה בתל־אביב־יפו כדי לבדוק את הרס החוף על־ידי הרשויות.

בבית־הדין הגבוה לצדק עדיין תלויה ועומדת עתירה של תושבי שכונת גבעת־עליה, בה הם מבקשים להפסיק לאלתר את שפיכת הפסולת לחוף הים והריסת החוף. נקבע דיון, בנוכחות שני הצדדים, ל־27 בספטמבר.

חברי ועדת הפנים יבחנו מקרוב את הניסיון להרוס את חוף גבעת־עליה. בסיור ישתתפו, בין היתר, אנשי מקצוע מהחברה להגנת הטבע ופרופסורים באוניברסיטה.

מונתה ועדה לבדיקת נסיבות בריחת 2 אסירים פליליים מכלא אשקלון

מאת דני צדקוני, סופר „דבר" בדרום

חיים מהלל בן 27 מאשקלון השפוט ל־12 שנות מאסר בעוון גניבות ופריצות, ודוד אייזיק בן 28 מאשדוד, השפוט ל־7 שנות מאסר בעוון סחר בסמים, ברחו אור ליום שישי מכלא אשקלון, בו הוחזקו כאסירי עבודה.

בריחתם התגלתה בעת ספירת האסירים הראשונה בבוקר יום שישי. מפקד הכלא, סגן גונדר רמי ליפשיץ, הפעיל מיד את המערכת למקרים כאלה. תוך דקות אותרה, מתחת לחומה המקיפה את הכלא, תעלה פתוחה שהוסוותה בחומרי בניין שדרכה נמלטו שני האסירים, שהוחזקו בבית־הסוהר באשקלון בגלל רמת הבטחון הגבוהה שלו.

נציב שרות בתי הסוהר גונדר דוד מימון, שהגיע לכלא זמן קצר לאחר קבלת ההודעה על בריחת שני האסירים, מינה ועדה בראשות סגן גונדר רפאל שוקרון לחקירת נסיבות הבריחה.

המרכז החקלאי נגד ביטול הפטור ממס לישובי העימות

מאת דויד מרשיוב, סופר „דבר" לענייני חקלאות

המרכז החקלאי יפעל בכל דרך אפשרית ויפעיל גם גורמים ציבוריים ומשקיים אחרים כדי לסכל את ההצעה לביטול הפטור ממס הכנסה בשיעור 7.5 אחוזים לישובי הספר והעימות המתגבשת בוועדת ששינסקי לרפורמה במס ההכנסה.

דברים אלה אמר מזכיר המרכז החקלאי שמחה אסף.

אסף אמר, כי הצעה זו חמורה ביותר ויש בה פגיעה נוספת בכושר עמידתם של ישובי הספר והעימות. לדבריו, ההצעה נוגעת לאלפי מתיישבים ביותר מ־250 ישובים בגבולות ישראל בצפון, המזרח והדרום. מתיישבים אלה נהנים כיום מפטור ממס הכנסה בשיעור 7.5 אחוזים.

ביטול פטור זה עלול לגרום נזק כלכלי וחברתי לישובים במיוחד נוכח העובדה שהסיוע להתיישבות המשפחתית המושבית – טרם מתבצע והדבר נמצא בדיונים ממושכים ללא תכלית.

מקשת האבטיחים הפכה בלילה מרעה לבהמות

מאת חגה מאר, סופרת „דבר" בשרון

מקשת אבטיחים באיזור התעשיה בנתניה הפכה לשדה־קרב אור לשלשום.

בעל המקשה גילה, כי בעלי־חיים נוהגים לעלות על חלקתו ולהשחית את אבטיחיו. בלילה הגיע לחלקתו בעל המקשה יחד עם חתנו ועם שני שומרים אותם שכר מחברת שמירה. בשדה האבטיחים גילה, כי רועים שם בהמות וחמורים.

הארבעה החלו לגרש את בעלי החיים ואז הגיעו בעליהם – שלושה אחים קטינים, בני־מיעוטים המתגוררים באחד הפרדסים הסמוכים לשדה האבטיחים. במהלך הגירוש פרצה קטטה, ככל הנראה לאחר שאחד השומרים ירה מאקדחו בחמור ופצעו קשה.

בקטטה בה השתתפו ארבעת הגדולים ושלושת הקטינים נפצעו מהכות שני קטינים. אחד מהם נפצע בידו ואושפז בבית־החולים „מאיר" בכפר־סבא. אחיו נפצע בראשו ואושפז בבית החולים „בילינסון" בפתח־תקוה.

המשטרה עצרה את הנותרים.

הרפז קורא לוועדי העובדים: שי לחגים רק מתוצרת כחול־לבן

לרגל ראש השנה פנה ניסן הרפז, מזכיר ההסתדרות בירושלים וחבר הוועדה המרכזת, לכל ועדי העובדים, לרכוש מוצרי תג לעובדיהם אך ורק מתוצרת כחול־לבן.

הרפז אמר בפנייתו, כי התוצרת הישראלית אינה נופלת מהתוצרת הזרה ולעיתים קרובות ביותר היא עולה עליה בטיב ובאיכות ומחירה זול יותר.

הרפז הדגיש בפנייתו, כי כל דולר שיוצא מהארץ מפחית את כוחה הכלכלי של ישראל בשוק המט"ח הבינלאומי.

המכונית התהפכה כמה פעמים: 2 תלמידי פנימיה נהרגו במקום ו־2 נפצעו

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

בתאונת דרכים שאירעה שלשום לפנות־בוקר על כביש החוף, נהרגו שני תלמידים מבית־הספר „מבואות ים", במכמורת.

שני תניכים אחרים בפנימיה, שהיו במכונית, נפצעו קשה והועברו לבית־החולים „הלל יפה" בחדרה ול„בילינסון" בפתח־תקוה.

ההרוגים הם אסף פסו (19) וערן אביים (18). הפצועים הם אלון שקלניק, המאושפז בבית־החולים „בילינסון" ומצבו קשה, ויגאל תורג'מן, המאושפז בבית־החולים „הלל יפה" בחדרה, ומצבו בינוני.

התאונה אירעה בשעה 5:05 לפנות־בוקר ליד הכפר ג'סר א־זרקא, כאשר מכונית מסוג „דייהאטסו" ובתוכה ארבעת הצעירים, נסעה מהפנימיה במכמורת לכיוון תל־אביב. נהג המכונית, מסיבות שטרם הובהרו, איבד את השליטה על ההגה, והמכונית התהפכה מספר פעמים עד שהתרסקה. שניים מהצעירים נהרגו במקום. השניים האחרים הועברו בניידת לטיפול נמרץ באמבולנסים מקורה לבית־החולים „הלל יפה", מאוחר יותר הועבר הפצוע קשה ל„בילינסון".

בתאונה אחרת שאירעה אתמול בבוקר בכפר כיסרא נהרג נער בן 9 תושב הכפר, לאחר שנמחץ על־ידי סלע גדול. הנער, אשרף סולימן עבדאללה, ניסה לקטוף תאנים מעץ. הוא טיפס על סלע, נפל והידרדר ממנו לתהום. הסלע הידרדר אחריו, מחץ אותו ופצע אותו פצעים אנושיים. בדרך לבית־החולים מת באמבולנס.

המורים חשים בדידות בפתרון בעיות משמעת

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

רוב המורים סבורים שמנהליהם אינם מסייעים להם בפתרון בעיות משמעת בכיתה. רק לעתים רחוקות נותנים המנהלים למורים עצה או מידע ביחס לעבודת ההוראה ולרוב אינם מעריכים את עבודת המורה.

המנהלים חושבים להיפך: רובם סבורים שהם מסייעים במידה רבה בפתרון בעיות משמעת, מייעצים לעתים קרובות בעבודת ההוראה ומדי פעם מבטאים הערכה לעבודת המורה. הפער הגדול בין תפישת המורים לתפישת המנהלים את חיי בית־הספר עולה ממחקר חדש שערכו פרופסור שלמה שרן, ד"ר יהודה פרח וד"ר הילי טוהן מאוניברסיטת תל־אביב: „האם בית הספר הוא אירגון בעל קשרים רופפים", המתפרסם בגליון החדש של כתב־העת „עיונים במנהל החינוך", הרואה אור מטעם בית־הספר לחינוך באוניברסיטת חיפה.

המחקר נערך בקרב מאתיים ותשעה־עשר מורים ושלושים ושמונה מנהלים בשלושים ושמונה בתי־ספר יסודיים במרכז הארץ. המחקר מאשר שבבתי־הספר קיימת דרגה גבוהה של בידוד המורה ודרגה נמוכה של פתרון בעיות משותף ויעיל.

נציגי הליכוד ברמת־ישי נגד ראש המועצה מטעם מפלגתם

מאת יצחק [illegible], סופר „דבר" בעמק

„רוב מוחלט של חברי המועצה המקומית רמת־ישי (שישה מתוך שבעה) סגר בפני השבוע את הממונה על המחוז הצפוני במשרד הפנים, עמוס קלעגי, בתביעה לפזר את המועצה הנבחרת ולמנות במקומה ועדה קרואה. זאת אישר אתמול אברהם ליבוביץ, אחד מארבעה נציגי הליכוד במועצה. לתביעה למינוי הוועדה הקרואה שותפים, לדברי נציג הליכוד, גם שני נציגי המערך. נציג הרשימה המקומית „שי".

„בפגישה שקיימו אצל הממונה על המחוז, בה השתתפו השישה מתוך שבעה חברי המועצה הנבחרת, [illegible] רמת־ישי, בה כיום כ־2800 נפש, [illegible]

[illegible]

ועדת התעסוקה תובעת מעמד של איזור פיתוח א' ליקנעם

ראש המועצה המקומית יקנעם, אילן גבריאלי, ומזכיר מועצת פועלי יקנעם רפי טולדנו, קראו לוועדת התעסוקה של ההסתדרות, בראשות עליזה תמיר, לתמוך במאבקם להקניית איזור פיתוח א', על־מנת שיקנעם לא תהיה „עיירה של מפעל אחד", כדבריהם.

גבריאלי וטולדנו ציינו שיקנעם, בה שבעת־אלפים תושבים, היתה תלויה סביב מפעל „סולתם". כל־זמן של„סולתם" היה טוב, היתה פרנסת תושבי העיירה מובטחת, אמרו.

רפי טולדנו אמר גם שכיום יש קרוב ל־200 מובטלים, המהווים כעשרה אחוזים מכוח העבודה במקום. אילן גבריאלי אמר, שבעשרים נסיונות דלים לפתרון מצוקת התעסוקה ביקנעם, אך כל עוד לא יוענק לעיירה מעמד של איזור פיתוח א', הם יפתרו רק מעט מזעיר.

עליזה תמיר הביעה תקוותה שבינואר הקרוב יבוא לפתרונו המשבר ב„סולתם", והמפעל יחזור לפעולה מלאה ותקינה. עם זאת, אין לדעת כיצד יתפתחו העניינים במפעל, ובכל מקרה, גם אם תבוא התאוששות מלאה ל„סולתם", חובה להקים במקום מפעלים נוספים שכן „עיירה של מפעל אחד" קמה ונופלת עם המפעל, ותופעה כזו יש למנוע בעתיד. לדבריה, הפגיעה העיקרית היא בתעסוקת נשים, ובעיקר אמהות עובדות, שאינן יכולות להרשות לעצמן לצאת לעבודה מחוץ לתחום הישוב בו הן מתגוררות.

לאחר האמור החליטה ועדת התעסוקה לפנות לשרי האוצר, התעשיה והמסחר והעבודה ולתבוע מהם סיוע לעיירה, על־ידי הקניית מעמד של איזור פיתוח א', המאפשרת הקלות למשקיעים במקום, ועל־ידי פיתוח ההכשרה המקצועית ביקנעם, הסובלת כיום מאוזלת יד מצד האחראים לנושא במשרד העבודה.

תמיר תעלה מחר לדיון רכישת „רום כרמל" על־ידי העובדים

נציגות ההסתדרות בקרן לרכישת מפעלים על־ידי עובדיהם, תעלה בישיבה הקרובה של הנהלת הקרן, מחר, הצעה לרכישת „רום כרמל" על־ידי עובדי המפעל. על כך הודיעה עליזה תמיר, יו"ר ועדת התעסוקה של ההסתדרות שהיא גם ראש הנציגות ההסתדרותית בהנהלת הקרן, לעובדי „רום כרמל".

עליזה תמיר נפגשה עם נציגות עובדי „רום כרמל", ביום ו' בטירת הכרמל, וקיבלה את הסכמתם להפעלת ההצעה. כן סוכם בפגישה זו על הצעדים שעל העובדים לנקוט כדי לאפשר מימוש הצעה זו.

בהתאם לחוק רכישת מפעלים בידי עובדיהם, יכולים העובדים במפעל המעסיק עד 200 עובדים לבקש רכישת המפעל, והפעלתו המלאה כאשר המפעל נסגר כליל, או כאשר עיקר הפעילות בו הופסקה למשך שלושה חודשים. בהנהלת הקרן לרכישת מפעלים בידי עובדיהם, בהתאם לחוק, מכהנים נציגי משרדי האוצר, התעשיה והמסחר ומשרד העבודה.

קרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית

ניתנת בזה הודעה כי האסיפה הכללית שלא מן המניין של קרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ תתכנס ביום ראשון 27 בספטמבר 1987 בשעה 12.00 בצהריים, בבית „הקרן", רח' ביאליק 155, ר"ג.

על סדר היום:

להסמיך את הנהלת קרן הגימלאות המרכזית להכין הצעה מפורטת לאיחוד קרן הגימלאות המרכזית עם קרנות הפנסיה ההסתדרותיות.

ההצעה המפורטת לאיחוד תובא לאחר מכן ולפני כל מיזוג לאשור או לדחיה באסיפה הכללית שלא מן המניין.

בשם המועצה
שמחה קנוט
מזכיר הקרן

קרן בטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים בישראל
אגודה שיתופית בע"מ

הזמנה לאסיפה כללית יוצאת מן הכלל

הננו מתכבדים להזמין את חברי האגודה לאסיפה כללית יוצאת מן הכלל שתתקיים ביום רביעי, ז' בתשרי תשמ"ח 30/9/87 בשעה 10.00 באולם הישיבות של הקרן בקומה 6 בשד' שאול המלך 8 תל־אביב.

סדר היום:
1. בחירת יו"ר ומזכיר האסיפה.
2. אישור שינויים בתקנות האגודה.

מאחר שלהצעת תיקון התקנות ניתן אישור מוקדם מרשם האגודות השיתופיות ביום 4.8.87 ההחלטות באסיפה יכולות להתקבל בכל מספר של משתתפים.

בברכה
ההנהלה המרכזית

ביום שלישי י"ד באלול תשמ"ז 8.9.87
יום השלושים לפטירתו של חברנו*

יעקב שפיבק ז"ל

נעלה לקברו בשעה 17.00
בשעה 17.30 נתייחד עם זכרו בחדר ציזלינג

המשפחה
ובית עין חרוד מאוחד

עובדי בתי החולים הממשלתיים אבלים וכואבים על מותו בטרם עת של

רוני שלם

יו"ר הוועד הארצי לעובדי בתי החולים הממשלתיים,
שליח ציבור נאמן ואהוב על שולחיו.

הארון יוצב היום, יום ראשון י"ב אלול תשמ"ז 6.9.87 בבית סורסקי במרכז הרפואי ע"ש ח. שיבא תל־השומר בין השעות 14:00–12:00.
ההלויה בשעה 15:00 בבית העלמין בחולון, שער חדש.

הוועד הארצי לעובדי
בתי חולים ממשלתיים
וציבור העובדים

הננו מודיעים בצער רב
על פטירתה ללא עת של חברתנו

מלכה לוינזון ז"ל

מראשוני המתנדבות וחברת הנהלת האגודה למען החייל במרחב צפון ובסניף חיפה
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה.
ההלויה תתקיים ביום א' 6.9.87 שעה 15.00 בבית העלמין הישן.

האגודה למען החייל מרחב צפון
ההנהלה והעובדים

הננו מודיעים בצער רב על פטירת אבינו סבנו וחברנו

אלכסנדר (סשה) אריאל

ההלויה תצא מרחבת חדר האוכל בקיבוץ משמרות היום יום ראשון י"ב אלול תשמ"ז
6.9.87 בשעה 16.00.
על פי בקשת הנפטר לא ינשאו הספדים על הקבר הפתוח.

משפחות: **ברקת, עתיד, אריאל**
ובית משמרות

נעמת תל־אביב יפו

קרן סוניה זברסקי ז"ל

מודיעה על קבלת בקשות
למילגות ללימודים מקצועיים
לשנת הלימודים תשמ"ח

– את הבקשות יש לשלוח לא יאוחר
מה־10 בספטמבר 87 לפי הכתובת
קרן סוניה זברסקי ז"ל
נעמת ת"א־יפו ת.ד. 2465 ת"א מיקוד 61042
ולציין את המקצוע ומקום הלימודים בו רוצה
התלמידה ללמוד.

100 לתעשיה העברית

התאחדות התעשיינים בישראל בע"מ

האסיפה הכללית הארצית הרגילה

תתקיים ביום רביעי, ט"ו באלול תשמ"ז (9 בספטמבר 1987) במלון „הילטון" ת"א.
האסיפה תיפתח בשעה שמונה בבוקר ואם בשעה הקבועה לא יהיה המניין החוקי הדרוש, היא תיפתח בשעה 09.00.
הזמנות ובהן פרוט סדר היום נשלחו בדואר לכל חברי ההתאחדות.
חברי ההתאחדות שלא קיבלו הזמנות מתבקשים לראות בהודעה זאת הזמנה אישית.

מנת דם
חיים
לאדם

[illegible]

דבר היום

על סדר היום

אף שבעצם הימים האלה זכינו בכבוד המלהיב לנשום את האוויר הצח של ארצנו הקטנה יחד עם בוב דילן וסילבסטר סטאלונה, בכבודם ובעצמם, הרי למרבה הצער בעיותינו לא נעלמו ולא נסוגו בשל כך, ואחרות מהן מתייצבות על סדר היום הציבורי בדחיפות רבה.

יתר־עליכן, גם אין אנו זקוקים ל"שוברי הלבבות" מלהקת הליווי של דילן כדי שנרגיש כאב וד בלב נוכח אופיין של כמה מן הבעיות האלה. ראוי שהמשבר בעקבות ההחלטה על הפסקת פרוייקט ה"לביא" – היום לפני שבוע – הוא אחת מהן. גם הידיעה כי המשבר היה חמור פי כמה אלמלא התקבלה החלטה זו אינה מקילה הרבה.

כדי ליטול את עיקר העוקץ ממשבר זה יש לוודא את הטיפול בהפעלת החלופות – כי לא רק בתעשייה האווירית, שבוודאי תהיה אחת המבצעות של החלופות, יש צורך דחוף בעבודה הוא הדין גם ברפאל, וגם בתע"ש, מפעלים בטחוניים שסבלו מקיצוץ בהזמנות, קיצוץ שבולט בגע מהתהפוכה המאסיבית של משאבים ל"לביא".

דחוף לא פחות הוא להחזיר לעובדי התעשייה האווירית את ההכרה המתבקשת כי תפקידם, ובוודאי גם משרתם, לשרת את הבטחון, ולא לשעבר. מן הראוי גם להזכיר להם, עם כל ההבנה לכאבם והשתתפות בו, כי צה"ל נאלץ בשנים האחרונות לפטר אלפי עובדים בגלל קיצוצים בתקציב (ראה כלל) ולא שמענו אותם מאיימים, ולא ראינו אותם שורפים צמיגים. הם לא הקיפו את "חומות יריחו" כדי לנסות ולהפילן. תופעות חמורות אלה של השבוע האחרון, שלובו לא מעט על־ידי פוליטיקאים חסרי אחריות, אסור שיישנו. ההחלטה היא בלתי־הפיכה. צריך לגשת לפתרונות קונסטרוקטיביים כדי לפתור את הבעיות שהתעוררו בגינה.

אף אין הממשלה ומוסדות המדינה יכולים להרשות לעצמם את המותרות של טיפול בבעייה אחת בלבד, ולהמשיך לזנוח את האחרות, רק משום שהסובלים מהן מאופקים ונמנעים מאלימות. תעודת עניות מחרידה היא לממשלה, לכנסת – ובמיוחד לשליחי מפלגת העבודה בהן – שעדיין לא בא על ביצועו ההסדר שהושג לפני חדשים רבים עם הקיבוצים, שחלק נכבד מקשייהם נגרם על־ידי מדיניות ממשלתית, שעשו מאמץ עצמי רב להיחלץ ממשבר, גזרו על עצמם ירידה ברמת החיים בשעה שרמת החיים של עם ישראל עולה, שהגבירו את הייצור והרחיבו את היצוא, וקיימו חלקם בהסדר. לא כן הצד הממשלתי, ואין צורך להסביר שההשהיות האלה לא רק מעכבות את הפתרון אלא מחמירות את המצב. זוהי בושה לחברה הישראלית, וסכנה למירקם הלאומי שלנו. יש הרבה מדינות מפותחות שאינן מייצרות מטוסים. אבל אין מדינות בלי חקלאות, ומדינת ישראל בלי הקיבוצים תהיה מדינה בלי תשתית במיגזר חיוני של המשק, של המדינה, של הבטחון, ושל האינטרס הלאומי.

נטישת החקלאות

מאת דויד מקשיב

יפאן מסבסדת את החקלאות בשיעור 104 אחוז [illegible] אחוז [illegible]

החלטת מתיישבי המושבה יבנאל להפסיק את העבודה החקלאית ולחפש מקורות פרנסה אחרים, היא תולדתו של תהליך מסוכן ביותר – נטישת החקלאות. חקלאי יבנאל אינם הראשונים שמצוקה הכריעה אותם. פרדסים שיובשו ונטשו על־ידי פרדסנים, מטעים שנעקרו, שטחי חממות המעלים קוצים – תמונות אלה היו כבר לחלק מנופה של החקלאות הישראלית, הידועה בעולם כולו בחדשנותה ובאיכותה.

מתזכיר ששלחו הרשות לתכנון ולפיתוח חקלאי במשרד החקלאות והאגף המשקי של המרכז החקלאי למאיר בן־מאיר, מנכ"ל משרד החקלאות, מתברר, כי ב־1986 שילמו החקלאים ריבית בסך 553 מיליון דולר על אשראי בסך 1.9 מיליארד דולר בלבד. בסכום הזה לא כלולה ריבית על אשראי בסך 400 מיליון דולר נוספים, שחלקו ניתן בריבית של אשראי אפור.

יואל צימרמן, חקלאי ותיק ובן למייסדי יבנאל, המחיש בעיה כאובה זו לשר האוצר משה נסים, בישיבת המרכז החקלאי, ב"דוגמאות מהחיים": בחודש מארס 1985 הוא הפקיד בתכנית חסכון, על שם בנו, סכום בשקלים השווה ל־67 דולר. בפברואר 1987 היה ערך החסכון שווה ל־187 דולר, כלומר ערך הפקדון שולש. במקביל הוא נזקק להלוואת ייצור וקיבל, ביולי 1985, הלוואה מהבנק להתקנת רשת השקייה לשדה העגבניות שלו. סכום ההלוואה, בשקלים, היה 2,577 דולר. בחודש מאי 1987 היה חייב לבנק 3,610 דולר, אף־על־פי ששילם לבנק במשך התקופה הזו 1,810 דולר. כלומר, במשך שנתיים גדל החוב לכדי 5,420 דולר. שום חקלאי לא יוכל לעמוד בנטל ריבית רצחנית כזו, גם אם יעילותו תהיה רבה ומחירי התוצרת שלו יהיו טובים.

יו"ר מועצת ההדרים וחברת "אגרקסקו", ראובן איילנר, טוען, כי מדיניות הממשלה, שהביאה לשחיקת שער החליפין ולהקפאת שער הדולר, גרמה לייצוא החקלאי בעשר השנים האחרונות הפסד של מיליארד דולר בקירוב. לדבריו, בגלל מדיניות זו של הממשלה אורבת סכנה לייצוא החקלאי בשנה הקרובה. מאחר שאין ודאות לבטח לייצוא שער נאות, המבטיח תמורה נאותה למגדל, נרתעים החקלאים מגידול תוצרת חקלאית לייצוא והייצוא החקלאי מפגר אחרי התכנונים.

השנה מגיע הקף הייצוא החקלאי, לרבות תוצרת מעובדת, ל־980 מיליון דולר. הערך המוסף של יצוא חקלאי זה הוא 750 מיליון דולר בשנה, שהם כ־20 אחוז מכל הערך המוסף במסחר של יצוא הסחורות מישראל. לייצוא בעל ערך מוסף גבוה כל־כך חייבת הממשלה לתת תמריצים, בין על־ידי קביעת שער ביטוח ריאלי, ובין בדרך אחרת. כן חייבת הממשלה לעשות להורדת הריבית לייצרנים ולעידוד הייצור החקלאי על־ידי סיוע בהשקעות. מנכ"ל משרד החקלאות, מאיר בן־מאיר, מסר בישיבה של מזכירות המרכז החקלאי, כי יפאן מסבסדת את החקלאות בשיעור 104 אחוז מהערך המוסף; ארה"ב – בשיעור 49 אחוז; השוק האירופי המשותף – בשיעור 90 אחוז. הולנד נותנת למגדלים מענק בשיעור 52 אחוז מההשקעה להקמת חממות ואילו ישראל נותנת מענק של 21 אחוז בלבד.

הממשלה צריכה גם לעודד את המחקר החקלאי, במענקים ובתקציבים, כדי שישראל לא תחדל לחדש חידושים ולפתח זנים חדשים שיוכלו לעמוד בתחרות בשוקי הייצוא האירופי. בתחום ההדרים, למשל, מפגרת ישראל בחידושיה והיא נאלצת לעמוד בתחרות קשה עם מארוקו וספרד.

ההתיישבות החקלאית בישראל היתה בבת־עינה של ההגשמה הציונית. קשה להעלות על הדעת שישובים חקלאיים יינטשו בגלל מדיניות מוטעית של הממשלה, מדיניות המעדיפה עיסוק בבניית ובסחר־מכר על־פני הוצאת לחם מן האדמה, מדיניות הנותנת תמורה גבוהה ביותר להון וקונסת יצרנים על־ידי קביעת ריבית מרקיעת שחקים, ששום יצרן או חקלאי אינו יכול לעמוד בה. מדיניות הקובעת שער מלאכותי לדולר, ובכך מקטינה את הכנסות היצואן החקלאי בעשרות אחוזים, בשעה שהוצאותיו גדלות בליהוק עם ייקור עלויות הייצור.

אם הממשלה אינה רוצה בהרס הענף המפואר הזה, עליה להציב את החקלאות בראש סולם העדיפויות של ישראל, כפי שהיה בשנים עברו.

מי מפחד מוועדות הכנסת

מאת שלמה גינוסר

רוב ועדות הכנסת טוחנות מים, אך אינן מסוגלות לנשוך את הרשות המבצעת. הממשלה יכולה להשליך לסל את המלצותיהן, אם היא רוצה בכך. ההצעות להעניק לוועדות סמכות להזמין עדים לחקירה אך מצביעות על חוסר האונים שלהן

ביום רביעי בשבוע שעבר קמו נציגי הנהלת חברת "כלל" ממקומותיהם בתוך הישיבה של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת ויצאו מהחדר. אף אחד לא הגביע דברים קשים שהטיחו בהם כמה מחברי הוועדה. יו"ר הוועדה ח"כ אורה נמיר הורתה למחוק מהפרוטוקול כמה מן ההתבטאויות החריפות, אך הדבר לא ריצה את המנהלים העלובים. הם גם סירבו להיענות לבקשתה של אורה נמיר שיצאה אליהם וביקשה אותם לחזור לחדר הישיבות, שם התקיים אותה שעה דיון קשה על עתיד מפעל "רום כרמל".

תקרית זאת חושפת את הבטן הרכה של ועדות הכנסת ונוגעת בכנסת בנקודת תורפה בעייתית במיוחד: יחסם של נציגי הרשות המבצעת ויחסם של נציגי גופים לא־ממשלתיים לעבודת הוועדות. הבעיה נובעת בראש וראשונה מעצם מעמדן ומעמדן של ועדות הכנסת.

על־פי חלוקה גסה, אפשר להעמיד, זו מול זו, את השיטה האמריקאית מול השיטה האנגלית. הקונגרס האמריקאי, על שני בתיו, בנוי לפעול באמצעות ועדות אוטונומיות אדירות עוצמה. הפרלמנט האנגלי, לעומת זאת, סירב להעניק לוועדות שלו כוח אוטונומי. הכנסת הולכת בעקבות הפרלמנט האנגלי.

חולשתן של ועדות הכנסת היא, איפוא, מיפגע תורשתי. סימן ההיכר הבולט ביותר של מיפגע זה הוא פרדוקס־שיניים: רוב הוועדות בכנסת טוחנות מים אך אינן מסוגלות לנשוך את הרשות המבצעת. הממשלה יכולה לנהוג בנימוס ולעיין במסקנותיה או המלצותיה של ועדה כלשהי ואפילו להתייחס להמלצות אלה במליאת הכנסת. אך, מעשית, היא רשאית (וכך היא גם נוהגת ברוב המקרים) להשליך לסל כל המלצה או מסקנה שאינה עולה בקנה אחד עם מדיניותה. שום ועדה, חוץ מוועדת הכספים, אינה יכולה להוריד את שלוחותה של הממשלה. לממשלה לא נשקפת סכנה משום ועדה, חוץ מוועדת הכספים (זו יכולה לפגוע במדיניות על־ידי "סיתול" יסודי בתקציב, למשל).

מליאת הכנסת דאגה לתחום את פעילותן של הוועדות ולהעמיד אותן במקומן. בכך, שוב, אימצה הכנסת את התפיסה הפרלמנטרית האנגלית, הגורסת כי הוועדה ממלאת את תפקידה רק כאשר היא משתלבת, כאחד הרכיבים, במנגנון הפרלמנטרי הכולל. ברוב המכריע של המקרים, המליאה היא המכתיבה לרוב המכריע של הוועדות גם את הנושאים שבהן הן מטפלות וגם את כמות החומר המיועד לטיפולן.

המליאה גם מצפה שהוועדות המופקדות על חלק כלשהו בהליך החקיקה (התקנתה של הצעת חוק לקריאה שניה ושלישית) לא יפעלו בניגוד לעמדה שנקטה המליאה לנושא החקיקה, פרט לשינויים מוסכמים פה ושם. נוסף לכל, "חוק יסוד הכנסת" קבע שדיוניהן של ועדות הכנסת יתקיימו בדלתיים סגורות. מה נותר, איפוא, לוועדות הכנסת, אותן הפרצות העושות את "העבודה השחורה" של הפרלמנטריזם הישראלי? לא עצמאות, לא יוקרה ולא גמול תקשורתי.

בשנים האחרונות ניסו כמה מיושבי־ראש הוועדות לקעקע את חומת הנתק הענומה הזאת. הם עשו וממשיכים לעשות זאת בשתי דרכים. האחת – חשיפה תקשורתית מרבית המעניקה לוועדה נתח בסיקור הפרלמנטרי; השניה (פועל־יוצא ותנאי הכרחי להצלחת החשיפה) – יוזמה עצמאית של יושבי־ראש הוועדות בטיפול בנושאים "פיקנטיים" או טיפול "פיקנטי" בנושאים שיגרתיים.

תהליך זה, הנמשך כבר כמה שנים, הוא מעין קריאת תיגר של ועדות הכנסת על השיטה הפרלמנטרית הישראלית שדנה אותן לאלמוניות ולאלם תקשורתי בעידן של התפוצצות תקשורתית, כתובה ואלקטרונית, כאחת. יש בתהליך זה גם ביטוי למחאה נגד מרכיב אחר של השיטה: חוסר ההשפעה של ועדות הכנסת על המערכת. כיוון שגם ההשפעה המעשית בשטח וגם החשיפה התקשורתית, האהובות כל־כך על המערכת הפוליטית, נפלו בזכותה של מליאת הכנסת, החליטו הוועדות ליהנות לפחות מטעמה המר־מתוק של החשיפה התקשורתית.

התפתחות זאת יצרה הווי פרלמנטרי חדש. סומק־קל פרח בלחייהן החיוורות של ועדות הכנסת. אבל, שיניים לא צמחו להן. התפתח זן חדש של יושבי־ראש נמרצים שהיו גם יוזמים של דיונים שהדליקו את דמיונו של הציבור: אברהם ("בצלה") כץ־עוז שהיה יו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה בכנסת הקודמת, אורה נמיר (בכנסת הקודמת – יו"ר ועדת החינוך, ובכנסת הנוכחית – יו"ר ועדת העבודה והרווחה, שזכתה כבר לכינוי "כותל הדמעות של הכנסת"). אלה ואחרים אמרו: מה שהמליאה יכולה – אני יכול טוב יותר. הדוגמה הקיצונית יותר לתופעה זאת הוא יו"ר ועדת הפנים בכנסת הנוכחית, ח"כ דב שילנסקי, שכבר הצליח לגרור את התקשורת העולמית לסיורי הוועדה בהר הבית או במחנה הפליטים דהיישה.

פתיחותן של ישיבות ועדות הכנסת, בניגוד לדוח הוסיף שהמחוקק ניסה להסדיר על דיוניהן, גרם גם לחיכוך בין הכנסת לבין נציגי הרשות המבצעת – שרים ופקידים בכירים, וכן בין הכנסת לבין נציגים של גופים לא ממשלתיים שהוזמנו להופיע בפני הוועדות בדיונים בדלתיים פתוחות. דיונים אלה לבשו, לעתים, תחפושת אמריקאית: הם העמידו את נציגי הממשלה מול מעין חקירה בהעדר של מעין־עדים־בשבועה.

לא אחת נועדו דיונים אלה לשרת יותר משמץ של אינטרס פוליטי של יושבי ראש הוועדות. רק תיחכום וסגנון יכולים להסוות אינטרס מובהק כזה. ככל שיושבי הדיונים הם פחות מתוחכמים, כך בולט האינטרס הזה יותר. זוהי גם תופעה המרתיעה את אלה המוזמנים להופיע בפני הוועדות. לא אחת נוהגת הרשות המבצעת לזלזל בוועדות. שר, למשל, יכול לשגר לוועדה פקיד בדרג בינוני, או אפילו לגרור את הוועדה זמן ממושך עד שיופיע בעצמו או עד שישלח נציג בכיר יותר.

ממתיחות הדלתיים אין כבר דרך חזרה. צריך גם לזכור, שרוב הדיונים בוועדות עדיין נערכים בדלתיים סגורות. הדיונים הפתוחים הם האפיק שאליו מנותבת (כפוף לסיגנונו ולהוכחתו הפוליטית של היושב־ראש) הכמיהה הטבעית של ועדות הכנסת להכרה ציבורית, שהיא מעין גמול־של־נחמה על היחס המסורתי הזלזלני שהממשלה מפגינה כלפי תוצאות הדיונים האלה: המסקנות וההמלצות.

אין ספק שהמעמד שהמחוקק העניק לוועדות הכנסת מציק ליושבי ראש הוועדות, ולא להם בלבד. ועדת הכנסת עסקה באחרונה לא מעט בנסיון לבדוק את האפשרות לשנות את תיפקודן של ועדות הכנסת, כדי לשפר את יעילות עבודתן ואולי (משאלת־לב, לפי שעה) לרומם את מעמדן. בדיונים אלה, שבהם נטלו חלק גם יושב־ראש הכנסת שלמה הלל וקודמיו שונים, העלו כמה הצעות עניינית, לצידן של הצעות שאינן ניתנות ליישום בלי לקעקע את כל השיטה הפרלמנטרית הנהוגה בישראל.

פרופ' שבח וייס, למשל, מציע להקים ועדת תקציב בנפרד מוועדת הכספים. יו"ר ועדת הכנסת ח"כ מיכה רייסר מציע, כי כל אחת מוועדות הכנסת תצטרף לוועדת הכספים כאשר זאת דנה בתקציב בתחום שבו מטפלת הוועדה האחרת. שתי הוועדות יחד, הן שיאשרו או יתקנו את התקציב המוצע. זאת, כדבריו, כדי לתת שיניים לוועדות.

אולם, ההצעות המעניינות ביותר שהועלו בדיוני ועדת הכנסת נוגעות לסמכויות הוועדות לזמן נציגי ממשלה או כל אורח אחר להופיע בפניהן. מדהימה כמות ההצעות שהועלו בועדת הכנסת להעניק לוועדות הכנסת סמכות להזמין עדים לחקירה. הצעות אלה, יותר משהן מצביעות על פתרון מעשי לחוסר האונים של ועדות הכנסת הן חושפות את התסכול המובנה ביחסן של הוועדות אל עצמן.

(רשימה ראשונה בסדרה)

קיפוח זה לא מלה

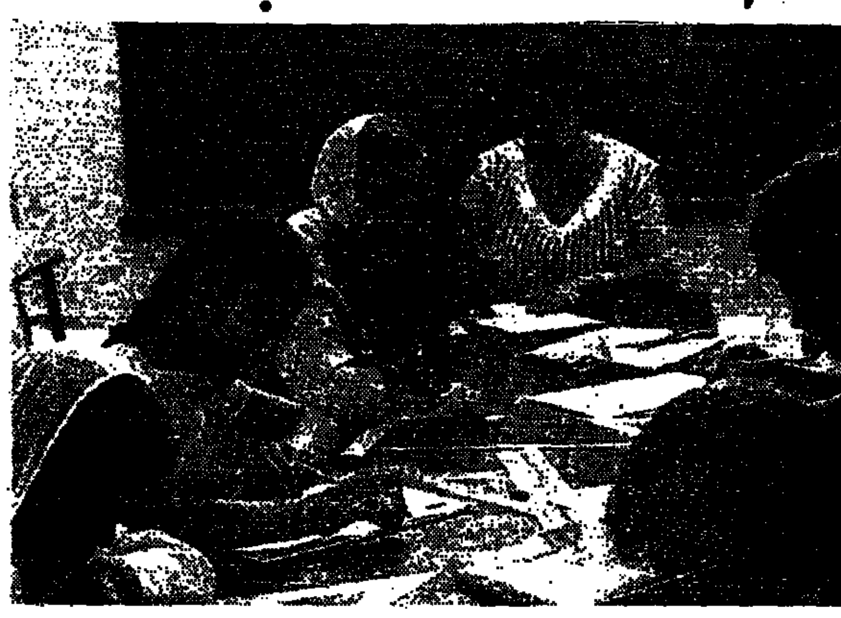

מאת יעל פישביין

מה שקורה במערכת החינוך במגזר הערבי צריך לעורר בושה אצל קברניטי החינוך במדינת ישראל. במגזר הערבי 40 אחוז אינם מגיעים ללימוד תיכון, לעומת 14 אחוזים בין היהודים. וזה אינו מקרי

המורה עומדת "דבוקה" ללוח מתקלף, האוויר דחוס ומחניק. כך מתנהלים הלימודים בכ־500 כיתות במגזר הערבי. בגלל מחסור בכ־900 כיתות לימוד, נדחסים הילדים בכיתות האוכלוסות מעל לתקן, עד 44 לכיתה, בחדרים שכורים, בחנויות, במרתפים ובמבנים תעשייתיים המתוחזקים גרוע.

מצוקת הכיתות היא אחד הגורמים העיקריים לשביתה שהוכרזה במגזר הערבי עם פתיחת שנת הלימודים, מצוקה המקוממת את מנהיגותו. מגזר זה סובל מקיפוח אמיתי בתחום החינוך. ככל שהאוכלוסיה הערבית נעשית יותר משכילה ויותר מודרנית, היא מודעת יותר לממדי הקיפוח. אנשי החינוך הערבים עורכים השוואות בינם לבין מגזרים אחרים ותובעים את זכויותיהם בקול רם.

תלמיד בכיתות ז'–ח' בבית־ספר ערבי לומד 25 שעות בשבוע, פחות בעשר שעות בממוצע מעמיתו העברי. תלמידי חטיבות ביניים ערביות לומדים יותר, אבל במגזר הערבי כמעט אין חטיבות ביניים, בין השאר משום שהקמתן מצריכה השקעת הון עתק בבניה ולזה אין כסף. תלמידים ערבים נושרים באלפים עם סיום בית־הספר היסודי למרות שלפי החוק עליהם ללמוד עד סוף כיתה ט'. אבל במגזר הערבי אין כמעט קציני ביקור סדיר שתפקידם להקפיד על ביצוע חוק חינוך חובה. אבל גם אם היו קצינים כאלה, ולאחרונה הודיע שר החינוך יצחק נבון כי ימנה 10 קציני ביקור סדיר למגזר הערבי, גם אז הבעיה לא תיפתר בקלות כי החינוך התיכון הערבי אינו ערוך לקבל את מסיימי בית־הספר היסודי.

רוב בתי־הספר התיכון הערבי הם בתי־ספר עיוניים המיועדים לבעלי הישגים גבוהים. לבינוניים ולחלשים אין בתי־ספר. רק 20 אחוזים מהתלמידים לומדים בחינוך המקצועי המסוגל לקלוט את הבינוניים והחלשים. הסיבה פשוטה: אין בתי־ספר מקצועיים מחמת הסיבה הנפוצה של היעדר כסף. בגלל היעדר בתי־ספר מתאימים, בני נוער שאינם עובדים ואינם לומדים, המסתובבים באפס מעשה ומהווים מטרה נוחה לפיתויי הרחוב הם תופעה שכיחה. במקום כמו בקה אל גרביה בלבד יש 400 בני נוער כאלה.

לפי נתוני משרד החינוך שיעור הלמידה בבית־הספר התיכון הערבי מגיע ל־62 אחוזים בלבד. במלים אחרות: כ־40 אחוז מהנוער הערבי אינו לומד בתיכון. במגזר העברי שיעור הלמידה בתיכון מגיע ל־86 אחוזים, רק 14 אחוזים אינם מגיעים לתיכון. לבני נוער עבריים שאינם לומדים בתיכון יש חלופות: הם הולכים לבתי־ספר של משרד העבודה, לומדים חצי שבוע ובחצי השני עובדים. למגזר הערבי כמעט אין בתי־ספר מסוג זה. רמת המורים בבית־הספר היסודי הערבי נמוכה מרמתם בבית־הספר העברי, אבל בבית־הספר התיכון רמתם יותר גבוהה מזו שבבתי־ספר עבריים. אקדמאים ערבים, שאינם מוצאים מקום עבודה במקצועם, נעשים מורים. הסמינרים הערביים מגבילים בצורה קיצונית את מספר המקומות כדי לא להחריף את התחרות.

התחרות על מקומות העבודה בבית־הספר מביאה לאחת התופעות המרגיזות משכילים ערבים: פרוטקציוניזם. בעלי עמדות פוליטיות מכניסים את מקורביהם לעבוד בבתי־ספר בלי שהוכשרו לכך. באחרונה היתה פניה לבג"צ כדי למנוע מאיש ציבור ערבי להכניס את מקורבו לעבודה בבית־הספר הנמצא בהשפעת אותו איש ציבור.

שר החינוך נבון מודע לבעיות החינוך הערבי אבל עם תקציב מקוצץ אינו יכול לפתור הזנחה של שנים שלא הוא יצר אותה. כדי להשוות את החינוך הערבי לזה הניתן ליתר ילדי המדינה, הוא זקוק למשאבים. קצב הגידול הטבעי באוכלוסיה הערבית גדול מזה שבאוכלוסיה היהודית. אם לא יוגדלו המשאבים הניתנים למגזר זה, המרירות תלך ותגדל ויחד אתה עלולות לצמוח התנהגויות מחאתיות שיתרמו להחרפת המתחים בין יהודים לערבים.

פנים חדשות לישראל. אלה ביד ומסיכת גז על הראש. אלה הם פניו של הדיון הציבורי על החלטת הממשלה בענין הלביא. אי אפשר לבוא בטענות אל לובשי המדים דווקא. צילום: רחמים ישראלי

הכרזה בעת מלחמה

מאת עמוס כרמל

החולשות במגילת העצמאות אינן מנקרות את עיני. כידוע, אין זו יצירה של פרופסורים שלווים שישבו בנחת על מענק מחקר דשן

להכרזה על מדינת ישראל, המכונה משום־מה מגילת העצמאות, היתה עדנה. המרכז לשלום והיחידה לדמוקרטיה במשרד החינוך הגיעו למסקנה, שצריך להנחיל את תוכנה לתלמידי בתי־הספר, ויתכן בהחלט שבקרוב יעשו זאת ברוב תנופה. אמנם מבנותי שמעתי שבכיתותיהן למדו את התעודה הזאת לפני שנים, בטרם ניעורו האפוטרופוסים החדשים שלה, כך שהעדנה האמורה אולי לא באה לה לאחר בלותה; ועוד: הנסיון האנושי מוכיח שוב ושוב, שהדרך הטובה ביותר להרוג רעיון טוב היא להכניסו בצורה ממוסדת לספרי הלימוד. אבל מעבר לכל אלה מותר בהחלט לברך על היוזמה המתחדשת ולקוות שאכן תמומש על הצד היותר טוב. אחרי ככלות הכל, בהיעדר חוקה אין למדינה הזאת יותר מדי מסמכי־יסוד, והמעט שיש ראוי גם ראוי להיות חלק אורגני מן המטען החינוכי.

אבל זו צרה. הידיעה העיתונאית, שלימדה אותנו על התכנית, הכילה גם פרטים על יום־עיון למורים שנערך באוניברסיטה העברית, במסגרת ההכנות להפעלתה, ומן הפרטים הללו הסתבר, שאולי יש שתי הכרזות על הקמת המדינה ואחת מהן אינה זו שהכרנו. עובדה, בידיעה נאמר: "בדיון שנערך לפני המורים הסבירו פרופסור ישעיהו לייבוביץ, ד"ר יגאל עילם ופרופסור אבי רביצקי את החולשות שבמגילת העצמאות ואת הקושי בהנחלת ערכי הדמוקרטיה באמצעותה. ביניהם מסרים סותרים בקשר לשוויון אזרחי, אי־בהירות בקשר לזכויות האזרח והיחס שבין לאום ומדינה, ומשמעויות רבות לגבי נושאים אידיאולוגיים שנויים במחלוקת".

הנה, בטח ההכרזה לנגד עיני, והחולשות אינן מנקרות במיוחד את העיניים. כלומר, אולי היה אפשר לנסח אחרת ואולי היה אפשר להאריך ולפרט או לקצר ולהתמצת. אבל כידוע, אין זו יצירה של פרופסורים שלווים היושבים בנחת, על מענק מחקר דשן, באחת הפאקולטות למשפטים.

מי שרואה את תאריך ההכרזה ויודע מה היה בארץ בעת ההיא, מי שקורא בתוכה את המלים "בתוך התקפת הדמים הנערכת עלינו זה חודשים", מי שזוכר שזמן קצר לפני כן העריך יגאל ידין באוזני מנהלת העם את סיכויי הישוב לעמוד בהתקפה הרמים הזאת ב"חצי חצי" – איש כזה לא יתאמץ בכל מאודו לחפש בהכרזה נקודות תורפה.

היפוכו של דבר, אם איש חינוך הוא, הנה לפניו יופי של מנוף: בעיצומה של מלחמה קשה, לאחר הכרעה על חודם של שני קולות להכריז על הקמת המדינה לאלתר, מודיעים האבות המייסדים, כי המדינה הקמה, הנצורה, המאויימת והמדממת, "תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום, לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שוויון־זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה, בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות... ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות". מה עוד צריך כדי להעלות את הדברים הללו על נס? איזה הקשר היסטורי אחר היה יכול לתת להם תוקף רב יותר ומשמעות חינוכית עמוקה יותר?

ומזווית אחרת: אלו סתירות יש כאן בכל הנוגע לשוויון אזרחי? מה לא ברור ולא בהיר בקשר לזכויות האזרח? מה חסר מן הבחינה העקרונית (לא מן הבחינה הקונקרטית־טכנית, שמקומה לא יכירנה במסמך כזה, ועוד בנסיבות שבהן התקבל ואושר פה אחד?

אנו ואנחנו. מה שמפריע את מנוחת המורים הנכבדים, מה שמצטייר להם כסתירה וכעירפול וכריבוי משמעויות, הוא מכלול היגשים המופיעים בחלקה האחרים של ההכרזה: מה שנותן להם יסוד לטענות של "היחס שבין לאום ומדינה" מצוי במשפטים כמו "בארץ ישראל קם העם היהודי", "לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע, שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו", "זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית", "מדינת ישראל תהיה פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות". אין ספק, כאן יש לחכמי תורת המדינה בקעה להתגדר בה. כאן אפשר לשאת דרשות מלומדות ומפולפלות ולא־ציוניות על מה זה בדיוק העם היהודי ועל איך יתכן שלעם תהיה מדינה ריבונית אם רובו אינו יושב בה ועל כל כיוצא באלה. כאן יש אי־בהירויות מלוא חופניים למי שרוצה בהן או למי שחושב שההכרזה על הקמת המדינה היתה צריכה לצאת רק ידי חובת הדמוקרטיה ולא להיות בראש וראשונה מאניפסט ציוני.

אחרים יפתרו את הבעיה המדומה בהסתמך על שתי פיסקאות הכלולות בהכרזה: "מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהיאחז במולדתם העתיקה... השואה שנתחוללה על עם ישראל בזמן האחרון... הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעיית העם היהודי, מחוסר המולדת והעצמאות, על־ידי חידוש המדינה היהודית בארץ־ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי".

אחרים גם יזכירו שההכרזה על הקמת המדינה, או מגילת העצמאות, היא ביקפה אחת ובתור שכזאת, ורק בתור שכזאת, צריך ללמדה.

האיגודים לא יחייכו

מאת דליה שרון, לונדון

בוועידת האיגודים המקצועיים הנפתחת היום בבריטניה יועלו הצעות החלטה אנטי־ישראליות ופרו־אש"פיות. כך יהיה, כנראה, גם בוועידת הלייבור

הוועידה השנתית של האיגודים המקצועיים בבריטניה, הנפתחת בבלקפול היום, תעמוד בסימן העליה הגדולה של השמאל, ובעיקר השמאל הקיצוני, הירידה התלולה במספר חברי האיגודים המקצועיים, בעיקר איגודים תעשייתיים, והמאבק על שינוי המבנה של האיגודים, תוך נסיון לחזק את המרכז. מן ההחלטות שיתקבלו בוועידה זו אפשר יהיה להקיש על מה שיתרחש בוועידה השנתית של מפלגת הלייבור, שתתקיים בסוף ספטמבר בברייטון. סיכומי הוועידה ישפיעו, ללא ספק, על הלכי־הרוח באינטרנציונל הסוציאליסטי ובאיי.סי.אס.טי.יו (אינטרנציונל האיגודים המקצועיים בעולם), שני גופים שבהם יש לבריטים נציגות חזקה מאד ובעלת השפעה.

הצעת ההחלטה אנטי־ישראלית ופרו־אש"פית עומדת על סדר־יומה של הוועידה. את ההצעה הגיש ראש איגוד מכבי־האש (המונה כ־70,000 חברים, מתוך כתשעה מיליון חברי האיגודים), קן קאמרון, המכהן גם כראש אגודת הידידות הבריטית־פלשתינאית באיגודים המקצועיים. ההצעה, שהיא בת סעיפים אחדים, תובעת לגנות את ישראל על יחסה העויין לאיגודים המקצועיים בגדה, בהסתמך על דו"ח ארגון העבודה הבין־לאומי, וקוראת לאיגודים המקצועיים הבריטיים לאמץ את החלטות ועידת ונציה (זוכרים?) בדבר הקמת מולדת לפלשתינאים והכרה באש"ף כמייצג הלגיטימי היחיד של העם הפלשתינאי.

שני איגודים מקצועיים אחרים – איגוד עובדי תעשיית הטקסטיל ואיגוד החשמלאים, שבראשו עומד אריק המונד, הגישו הצעות־החלטה פרו־ישראליות ופרו־הסתדרותיות, שעיקרן תמיכה בוועידת שלום בין־לאומית בחסות חמש המעצמות הקבועות של מועצת הבטחון, לפי נוסחת שמעון פרס. מבדיקת המצב שעשו ידידי ישראל באיגודים המקצועיים ונציג ההסתדרות, יורם ברזילי, עולה, כי הרוב המכריע יתמוך במשא־ומתן עם ארצות ערב, כלומר בכינוס ועידה בין־לאומית. למעשה, כיום גם אש"ף, בלחץ רוסי, תומך ברעיון הוועידה הבין־לאומית.

אף־כי יש להניח שהצעת־ההחלטה הפרו־אש"פית לא תתקבל, כדאי לזכור כי כמה איגודים, רעשניים במיוחד, תומכים באש"ף והתנגדותם לישראל גדולה. האיגוד שעמדתו מסוכנת ביותר לישראל, משום השפעתה על דעת־הקהל, הוא איגוד העיתונאים. כבר מזמן תומך האיגוד באש"ף ומגלה יחס עויין לישראל, אך לאחרונה החל לפעול בכיוון זיהויה של ישראל עם המשטר הלבן בדרום־אפריקה. בעיקר הוא מנצל את אי־הפסקת מכירת הנשק לדרום־אפריקה. דווקא לאחרונה, כאשר הרגישות בעולם המערבי, ובמיוחד בבריטניה, לבעיות השחורים באפריקה גברה, שידרה רשת הטלוויזיה העצמאית כתבת־תחקיר ובה ראיות לכך שישראל ממשיכה לספק לדרום־אפריקה נשק, למרות האמברגו העולמי, ושהיא מאמנת את כוחות הבטחון של מדינות החסות הדרום־אפריקאיות. התכנית חזרה וטענה כי ישראל משתפת־פעולה עם דרום אפריקה בתחום הגרעיני, תוך ציטוט מרדכי ואנונו שאמר, כי מומחים דרום־אפריקאים הם היחידים שקיבלו אישור לבקר בדימונה.

משפטו של מרדכי ואנונו, שהבריטים הציגו אותו כמועמד לפרס נובל לשלום, זוכה לסיקור נרחב בעיתונות. האיש היה כאן לקדוש מעונה ואין ספק ששיטת עריכת המשפט סיפקה נשק רב־עוצמה בידי מי שמתיימר להגן על חופש הביטוי.

יצויין כי איגוד נאלג"ו (איגוד הפקידים ברשויות המקומיות ובשירותי הבריאות) ניתק לפני כחודש את קשריו עם ישראל ועם ההסתדרות, משום היחס לאיגודים המקצועיים בגדה, אי־הכרה בזכותם של הפלשתינאים למדינה משלהם, והקשרים ההדוקים עם דרום אפריקה. איגוד רעשני נוסף הוא איגוד השחקנים והמחזאים, שקבוצה רצינית שלו (בראשות ונסה רדגרייב) תומכת נלהבת באש"ף, אך מהצד האחר גדול בה, יחסית, מספר היהודים, והם משמשים משקל שכנגד.

גם בוועידת מפלגת הלייבור עומדות להצבעה שתי הצעות החלטה – פרו־ישראלית (הוגשה על־ידי פועלי־ציון בלייבור) ואנטי־ישראלית. הלייבור הזמין לוועידה שני נציגים ערביים: את מוסטפה נטשה, ראש עיריית חברון, הגולה כנראה בטונס, ואת היידר איברהים, ראש האיגודים המקצועיים הפלשתינאים. הוועידה תתקיים בצל הכשלון (בפעם השלישית) של הלייבור בבחירות בבריטניה והנסיון להיערכות־מחדש של המפלגה המתפוררת. על המפלגה יהיה להחליט אם תלך בכיוון שמאלני (כשליש מחברי המפלגה שמאלניים) או בכיוון המרכז, שאליו מושך אותה קינוק (הוא נבחר, כזכור, לראשות המפלגה בזכות השמאל). בוועידה יידונו נושאים רבים, כגון המאבק בתאצ'ריזם ובאבטלה, נשק גרעיני ותחנות־כוח גרעיניות, שיטת בחירת המועמדים לפארלמנט, ומלחמת איראן־עיראק.

מכתבים למערכת דבר

בקשתה של לילך

לילך היא תינוקת בת שלושה חודשים ובשל מגבלות זמניות בכושר הדיבור שלה נבצר ממנה להגיד את אשר על לבה, ולכבאר ברשות רבים – לכן אהיה לה לפה.

לילך מבקשת מכולם לא ללכלך כל כך את רחובות הערים, ולא לצפור בתורים השונים. זה אינו נעים לה והיא מניחה שזה לא נעים גם לאחרים. היא אינה מבינה לאן כולם ממהרים.

אופן חילופי הדברים בין האנשים נראה לה תמוה, בהיותו עצבני, בהול ולא רגוע. היא היתה רוצה לשנות מעט את התקשורת בין האנשים ולהעמידה על בסיס של הבנה והתחשבות. הנסיונות של אנשים לרמוס את זולתם ולהוכיח עליונות עליהם לא מוכיחים דבר, אלא מהווים עדות מביכה על עומק התהום אליו אנו מתדרדרים.

לילך מבקשת, על סף כניסתה לחודש הרביעי לחייה, שכולנו נעשה מאמץ קטן להעלאת הרמה האנושית ונפעל לטיפוחן של המידות הטובות. היא מאוד לא רוצה למצוא כאן, ביום הולדת השנה שלה, את אותו המצב.

אברהם שרון
עין השופט

חזרה למדבר הגלותי

מצער שלקראת הגיעה ארבעים שנות עצמאות שורות במדינה אווירה של חזרה למדבר הגלותי על ידי השכחת ערכים שהביאו אותנו עד הלום. בעידן עגל הזהב, כשהממון והשלטון נהפכו לערך עליון, אין מי שיבלום את המבוכה וההידרדרות המתפשטות. מזועזעת ביותר פעילותם של השוללים את קום הלביא, אלו הנגררים אחרי בדבריה. יוזמה המשפיל של ארה"ב היה חייב לאחד את כולנו למתן תשובה חד־משמעית להמשך פיתוחו של הלביא. מדהימה אותי הגישה הגלותית המצדיקה את חוסר היחס של הפריץ, המשליך בבוז ובאיומים את הקיצבה לקבצן, הדורש כתמורה צייתנות מוחלטת. במקום לשאוף לאי־תלות, נוטים מנהיגינו להעמקת השיעבוד הבטחוני והכלכלי, דבר שאין לו אח ורע בעולם.

קשה במיוחד לעכל את המאבק הבלתי מתפשר של שר האוצר נגד הלביא. אין כל התחשבות ברגשות העם הצמא לאתגרים וליעדים לאומיים, אותם ניתן להשיג על ידי הורדת רמת חיים והידוק חגורה. לידיעתכם, רק אנשים חדורי אמונה בחזון הציוני הגשימו את הבלתי אפשרי. לא חיי בזבוז ומותרות, על חשבון ה"דוד סם" יביאו לנו את הגאולה. לשוא משלים את עצמם העסקנים שבעזרת הסבות ומענקים ירכשו את קולות הציבור הסולד מהדרך המובילה להתאבדות. כי באין חזון יפרע עם.

אסתר מודריק
תל אביב

הניתוח הצליח אך החולה מת

לאחרונה, אנו קוראים ושומעים רבות על תנאי העבודה של הרופאים המרדימים בישראל. באותו הזמן אנו שומעים גם על מקרי מוות רבים בעקבות ניתוחים. חלק ממקרים אלו אינם נגרמים על ידי נגיף שאין תרופה נגדו, אלא על ידי הגורם האנושי שנגדו אפשר לפעול על ידי שינוי מדיניות של מוסדות הרפואה הממשלתיים ושל האוצר.

אין ספק שרופא מרדים, שעליו לעבוד ברציפות 24 שעות, אינו יכול להיות במיטבו כדי להשתלט על המערכות המקצועיות המסובכות. כידוע, מספיקה רק טעות אחת קטנה כדי לגרום שהחולה יישאר צמח או ימות. היה מזעזע לשמוע (ב"יומן השבוע" 28.8) את הוידוי של בכירי המרדימים, שלא הסתירו את אחוז התמותה בקרב המנותחים בגלל תנאי עבודה קשים של המרדימים.

כתבה זו גורמת אי־נוחות הבירה שנתם של רבים מהאנשים העומדים בפני ניתוח. מעניין לדעת האם הכתבה הזירה גם את שנתם של שרת הבריאות ושר האוצר?

חיים חצורי
אילת השחר

כתב חידה בטלוויזיה

בני אדם בכל ימות השנה נוהגים לציין את שעות היום, בדברם או בכתבם: 9 בבקר, 11 לפנה"צ, 10.30 בערב וכדומה. פשוט וברור. אמנם יש שוטרים, כותבי דו"חות תנועה, פקידי בתי משפט, ואולי גם מקבלי קהל הגורסים: 13.00, 17.00, 23.30 וכו' ומעמידים תימוקיהם עמהם, אבל רוב הציבור אינו מתבב ציון שעות היום במספרים העולים על 12. כלום שמעתם מימיכם הודעות מעין: "ניפגש ב־21.00" או "נחזור מהטיול בשעה 19.00"?

לא כן הטלוויזיה שלנו. היא טורחת, כמו רושמי דו"חות תנועה, לבלבל אותנו, הצופים, ולהודיענו בכתב, בשלושה צבעים: תוכנית פלונית תתחיל ב־20.00, אחרת ב־20.30 וכו'. מספרים אלה תחת הכותרת "הערב נשדר", הם כתב חידה לצופים רבים, ואמנם קריינית המזדמנת למרקע לפעמים קוראת אותם טבעית ב־8, ב־9. למה לשון סתרים זו? מפני מה אין הטלוויזיה פונה אל צופיה בלשון פשוטה וברורה, לשון שהכל אוהבים אותה, לשון בני אדם בשיחם ובשיגם?

ד"ר ראובן סיוון
ירושלים

פירוק נשק ופיתוח

ב"דבר" (27.8) דווח שמנהיג ברה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב שלח איגרת לאו"ם הדנה בפירוק נשק וסיוע כלכלי למדינות מתפתחות. ארה"ב דחתה את ההצעה במותחה ביקורת על הסיוע הכלכלי המועט שמגישה ברה"מ למדינות מתפתחות. לדעתה, אין קשר בין פירוק נשק לפיתוח מדינות.

צודקים האמריקאים בביקורתם, אך גם הסיוע הכלכלי שלהם רחוק מאד מלענות על הצרכים של המדינות הנזקקות. עם זאת, הם טוענים טענות תמוהה בסברם שאין קשר בין פירוק נשק לפיתוח. יש לקוות שהעמדה האמריקאית הנובעת, כנראה, ממניעי יוקרה, תשתנה. הרי כל בר־דעת מבין שקיימת זיקה חזקה בין שני הנושאים, וכי הוצאות צבאיות באות על חשבון פיתוח כלכלי. יתר על כן, חימוש רב לבטחון צבא גדול מעודדים ומאיצים מלחמות שבסביבות להרס כלכלי. דוגמא לתהליך זה אפשר לראות במלחמה ההרסנית בין עיראק ואיראן ההורסת את המשאבים (כולל משאבי אנוש) של המדינות הניצות.

מאחר ובנושא הפיתוח והשלום קיימת זהות אינטרסים בינינו ובין מצרים, טבעי יהיה אם המדינות יתאחדו במטרה להשפיע על ארה"ב לסוג מדרכה. פעילות ישראלית־מצרית תיצור מענה אידיאולוגי, בעל אופי בונה, לזרמים הרסניים במזה"ת.

אביגדור ברנוביץ
ירושלים

אנסים עלינו!

ב"דבר" מיום 21 באוגוסט, פורסם סיכום מעשי האונס שהתרחשו בארץ מתחילת שנה זו. מנתונים אלה מתברר שאחוז נכבד בפשעים מבוצע על ידי פועלים ערביים מהשטחים. הפועלים האלו יודעים לשמור בקנאות על כבוד הנשים שלהם, אך מזלזלים בכבודן של בנות הזולת.

האם היו מעיזים לבצע מעשי אונס ביישוב ערבי? אין ספק שלא. כי לנשים שלהם יש קרובי משפחה שסכנה להסתבך אתם מפחד נקמת כבוד הנפגעות.

מה אנחנו עושים? מספלים באנוסות בכל האמצעים שבידינו. לדעתי, בנוסף על טיפול באנוסות, יש לטפל באנסים ביד חזקה. אם אין בידי הגורמים המתאימים את הכשאבים יש למסור את הטיפול באנסים לידיים פרטיות.

שלמה שטיפמן
אפק

התמוטטות מפעלים

בזמן האחרון חוזרת על עצמה תופעה של התמוטטות מפעלים ריווחיים. הנפגעים מהתמוטטות הם הפועלים, המנהלים, לעומתם, יוצאים נקיים וממשיכים לשבת על כסאם. תופעה מזועזעת זו של אי־נסילת אחריות מאפיינת את כל המיגזורים (הדיני ועסקי).

לא יתכן שמנהלים ואחראים לא יתנו את הדין על כשלון. הלוא ההתמוטטות איננה, בדרך כלל, פתאומית. נשאלת השאלה מדוע לא צפו את העומד לקרות. לא יתכן שהפועלים יהיו קורבן למחדליהם של המנהלים

אביבה אהלי
תל אביב

נשק השביתה

נשק השביתה הולך תשחק עקב שימוש יתר. סייסי "אל על" תלים ואחר כך מודיעים שהם שבתו, טכנאי טלוויזיה מכריזים שביתה ומפסיקים שידור באמצע או יו"ר ועד עובדים שנפגע מאיש הנהלה ומכריז שביתה. אפשר להמשיך ולפרט עוד עשרות מקרים של הכרזות שביתה בלי אישור המוסדות המתאימים.

את התופעה אפשר לראות רק כזלזול בנשק יקר ולשאול את מוסדות ההסתדרות איך הם מרשים את הזלזול. הוע"פ והועדה המרכזת חייבים לתת רעתם על הסכנה כוועדים אשר לוקחים את החוק לידיהם. יש להעניש את האחראים ולהעמיד אותם על סכנת השימוש בנשק השביתה ללא צורך. השימוש המוגזם בו יכול להביא למצב שבו נותני העבודה לא יתחשבו בו בעת הצורך.

צריך להזכיר לכל הגורמים הנ"ל שעל הזכות לשבות נלחמו ונפלו הרבה קורבנות ולכן אסור לזלזל בה. על מוסדות ההסתדרות לדון בהקדם בנושא ולהסיק את המסקנות פן נאחר את המועד.

יעקב זרחי
אזור

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

כבשו את לונדון

התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שהופיעה בלונדון בשני קונ־צרטים, הצליחה להוציא את הקהל האנגלי מכליו.

הקונצרט הראשון התקיים ב"ברביקן סנטר", והקהל הריע לתזמורת ולמנצחה זובין מהטה (בתמונה), לאחר ביצוע הסימפוניה הראשונה של מאהלר. בחלקו הראשון של הקונצרט ניגן הכנר שלמה מינץ וקצר אף הוא תשואות נלהבות. בין אורחי הכבוד בלטו ח"כ אבא אבן, שגריר ישראל בבריטניה יהודה אבנר, חברי פרלמנט בריטים, אנשי במה ועתונות. הצ'לנית זקלין דו־פרה, הרתוקה לכסא גלגלים, הגיעה אף היא.

הקונצרט השני התקיים ב"אלברט הול". קהל של שמונת אלפים איש, ביניהם סטודנטים ונוער, שאג ורקע ברגליו בהתלהבות בתום הנגינה, תופעה שאינה זכורה לתזמורת מזה זמן רב.

ברחוב קידמו את פניה הנגנים בקריאות: "בראבו בשנה הבאה בירושלים". הקונצרט הועבר בשידור ישיר ברשת הבי.בי.סי.

אחוות חקלאים

ראש המועצה המקומית כפר תבור, מיכה גולדמן (בתמונה), מארגן עצרת מחאה והזדהות במושבה יבנאל בעקבות הדיעה על כוונת האיכרים שם לנטוש את החקלאות. אל העצרת יוזמנו ראש הממשלה ושר החקלאות. גולדמן מסר כי תושבי כפר תבור וכל יתר ישובי הגליל התחתון לא יתנו ל־איכרי יבנאל ליפול. "אוי לה למדינה שכך נראים איכריה אחרי מאה שנות חקלאות" – אמר גולדמן, התובע מהממשלה לדון מיד במצב האיכרים ביבנאל ולהחליט על מתן סיוע למושבה. "בכל המדינות הנאורות מסבסדים את החקלאות, כך עושים האמריקאים וכך גם הגרמנים ומדוע בישראל החקלאות מופקרת?" – מקשה ראש מועצת כפר תבור.

סערה בעירייה

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט (צ'יצ'), עומד להביא למועצת עיריית תל־אביב הצעה למנות 12 מפקידי העירייה לאסיפה ולהנהלה של מוזיאון הארץ. הצעה זו מעוררת זעם רב בקרב חברי מועצת העיר, אך נראה כי הם יצביעו בעדה ללא הסתייגות.

אריה צוקר, חבר המועצה, כותב במכתב ששיגר לחבריו כי הצעה זו, שנתקבלה בישיבת הנהלת העירייה, תמוהה ומרגיזה. "מבקשים מאיתנו – נבחרי הציבור – לוותר בהכרה וברצון על זכותנו הבלתי מעורערת להיות הקובעים את דרכו, מדיניותו ופעולותיו של המוזיאון". כותב צוקר לחברי המועצה. תחת זאת הוא מציע למנות הנהלת מוזיאון על בסיס הרכב סיעתי, כנהוג בכל העמותות והחברות העירוניות.

נתן רועי

יפהפיות כל העולם הגיעו לטוקיו, לקראת תחרות מיס תבל שתיערך ב־11 בספטמבר. במסיבת עיתונאים שנערכה ביום ששי הצטלמו מלכות היופי מ־47 המדינות המשתתפות בתחרות.

כסא חדש

ג'ואן קולינס, האשה הרעה מ"שושלת", כמסע יחסי־ציבור בלונדון לסדרת הטלוויזיה "חטאים". בסדרה החדשה היא נטלה לראשונה, בנוסף לתפקיד הכוכבת, את תפקיד המפיק־בפועל.

בקשר לפרשת הגירושין הסוערת שלה, שזכתה לפרסום נרחב, הודתה קולינס כי יש גבר חדש בחייה, אולם אין לה כוונות להתחתן.

סוף סוף תג

לאחר שנים של דיונים זכתה יחידת דובר צה"ל בהכרה כיחידה ייחודית, ובתג מיוחד. בטקס חגיגי קיבלו חיילי היחידה ומפקדיה את תג היחידה מידיו של דובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד. יום קבלת התג היה חג כפול: באותו יום זכתה היחידה בפרס ע"ש יצחק שדה, על הסרט "שתי אצבעות מצידון".

בתמונה: ראש ענף ההפקה בדובר צה"ל, סא"ל אלי דורי (מימין) שהיה מפיק "2 אצבעות מצידון" עונד את התג לדובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד (משמאל).

צילום: דובר צה"ל

עזרה מחוץ לבית

למרות העוני הרב הפוקד את הפיליפינים, החליט ארגון הנשים היהודיות המקומי לאמץ את אגודת "יד שרה" ולעזור לה לעזור לאחרים. בתמונה: אשת שגריר ישראל במנילה, עליזה גביש מוסרת את ההמחאה הראשונה ליו"ר "יד שרה", אורי לופוליאנסקי.

צילום: יצחק הררי

המהפכה הרוסית

ויאצ'סלב זייצב, מעצב האופנה מספר אחד בברה"מ, מתכונן לכבוש את השוק האמריקאי. בחודש הבא יגיע זייצב בניו־יורק עם קולקציית אופנה המיועדת לאמריקאים, והוא מבטיח "לשבור את הסטריאוטיפ של הרוסי הלובש מעיל מרופט ומגפיים". בראיון עימו נשאל המעצב אם האשה הסובייטית הממוצעת יכולה להרשות לעצמה את דגמיו, ותשובתו: "הגם את יכולה לכבוש שמלה של דיור?"

המדור נערך בידי מיכל פלג

בריד'ג' בואו נתבדר קצת

מאת ארנונה שמאן

בימי הקיץ הלוהטים שנחתו עלינו, הראש "מיד בש", ואין כוח להתרכז בידיים "כבדות", ולכן ארווה לכם על יד משעשעת שנתקלתי בה כאחד מבשחקי אחר הצהרים בסניף ת"א (וכנראה שגם הגננה סבלה מהחום הכבד, ולכן כושר הריכוז שלה ירד פלאים).

צפון: ♠xx ♥10xx ♦10x ♣AKJ9xx
מערב: ♠KQ109x ♥KJ9xx ♦Ax ♣x
מזרח: ♠76 ♥Q ♦J98xx ♣Q108xx
דרום: ♠AJxx ♥Axxx ♦KQxx ♣7

מחלק: דרום
פגיעים: אף אחד
הכרזה:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 דיאמונד	2 בלי שליט	3 קלאב	---
3 בלי שליט	---	---	---

הה־2 בלי שליט של מערב מראה שתי חמישיות בקלפים הבכירים, ההכרזה של צפון־דרום קצת אגרסיבית, אבל כפי שאמרנו היה חם. "חידת הגננה" הינה כיצד מבצעים חוזה זה, לכן, קחו כוס משקה צונן, שבו בנחת בחדר ממוזג, קחו בחשבון שהמגינים טעו וחישבו.

מערב הוביל במלך ספייד, מזרח השליך את ה־7, הכרוז רתה את הלקיחה, ומערב המשיך בספייד, הכרוז זכה בנסיך. הכרוז מבין שמצבו עגום (בידו שתי לקיחות בספייד, לקיחה בהארט, לקיחה או שתיים בדיאמונד, ושתי לקיחות בקלאב), אין טעם לבצע עקיפה בקלאב, משום שלאור ההכרזה ברור שרוב הקלאבים בידי מזרח, אולם יתכן שמערב מחזיק ב־10, קלאב בודדים, (סיכוי קלוש) ולכן המשיך הכרוז במלך ובאלוף קלאב והמצב מתברר. הכרוז המשיך בדיאמונד לעבר המלכה, שזכתה בלקיחה, ועתה שיחק דיאמונד קטן מידו, ומערב זכה באלוף וחזר בספייד. בשלב זה הקלפים גלויים בפני הכרוז, והוא זקוק לעוד טיפ־טיפת מזל (או עוד כמה טעויות מצד המתגנדים). הכרוז זכה באלוף ספייד (מזרח השליך דיאמונד – תודה), המשיך באלוף הארט, מלך דיאמונד והמצב כזה:

צפון: ♠--- ♥--- ♦--- ♣J9xx
מערב: ♠9x ♥KJ ♦---- ♣---
מזרח: ♠---- ♥---- ♦J ♣Q108
דרום: ♠x ♥xx ♦x ♣---

הכרוז המשיך בדיאמונד, מזרח זכה בנסיך, והמשיך ב... כן במלכה קלאב וקלאב לעבר המולג של 9 J שבדומם והחוזה הקייצי בוצע (ברור שאם מזרח ממשיך בקלאב קטן, החוזה מוכשל אפילו בשלב זה). רוצים לדעת מי ישב במזרח־מערב נו באמת, קיץ או לא קיץ?

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
הודעה למנויים
מחלקת המנויים בתל־אביב פתוחה לקהל במשך חודש ספטמבר בשעות 09.00–14.00 בכל ימות השבוע. ביום ששי בשעות 10.00–13.00

משחת השיניים
אֶלמֶקס
יעילה פי 3 במניעת עששת

תל־אביב
בבלי – שוהאל 1 פינת סולדנר 10, בבלי – 440552
נצח ישראל – נצח ישראל 11 (בין שד' חן לכבר מסריק) 226545
ירושלים
אליסון – ישעיהו 10 – 232553
חיפה
הדס – חורב 53 – 252214
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
חן – ז'בוטינסקי 99 רמת־גן – 7514434
בת־ים – חולון
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
אהרון – הופיין 52 חולון – 889153
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854

אֶלמֶקס

המועצה המקומית ירוחם
מכרז פומבי 9/87
א. המועצה המקומית ירוחם מכריזה בזה על קבלת הצעות לחד־אלקוזל ביוב תיקון שלב א'. פרטים, תכניות וטופסי הצעה אפשר לקבל במשרד מהנדס המועצה בכל יום בשעות 09 – 12.00 תמורת תשלום של 50 ש"ח שלא יוחזרו.
ב. רשאים להשתתף במכרז רק קבלנים הרשומים ע"פ חוק רישום הקבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט – 1969 בענף ובהיקף עבודה מתאימים ועליהם לצרף תעודות רישום כנ"ל.
על מגישי ההצעה לצרף המסמכים הרשומים מטה:
א. אישור מפקיד השומה או מנהל המכס או רואה חשבון שהוא מנהל ספרי חשבונות.
ב. אישור עוסק מורשה לצרכי מע"מ.
ג. לצרף במעטפה נפרדת ערבות בנקאית לתקופה של 3 חודשים מיום הגשת ההצעה על סך 5% מערך ההצעה והוראת עיקוב כספים מנוכר המועצה לא תיתקבל כערבות.
ד. חוזה מפרט בכתב כמויות ותוכניות התמונות.
סיור קבלנים יערך ביום 6/9/87 בשעה 10.00 במחלקת הנדסה בבנין המועצה ירוחם. את ההצעות יש לשלוח בדואר רשום בלבד לפי הכתובת:
המועצה המקומית ירוחם ת.ד. 1 למנהל הנדסה.
מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 18/9/87 בשעה 12.00.
אין המועצה המקומית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה או כל הצעה שהיא.
ברוך אלמקייס
יו"ר המועצה

מכרז מס' 5־87
רשות ניקוז כנרת – מנהל הכנרת
מוצע בזה מכרז למכירת רכב מסוג פורד 5 ט', מורשה להוביל 11+1 נוסעים נפח מנוע – 1971 שנת ייצור 1983, מספר רישוי 99־475־83.
את הרכב ניתן לראות במשרדי מנהלת הכנרת – צמח, בית מכבי האש בין השעות 07.00 – 14.00, טל' 751003, 751676 (06).
יש להגיש את ההצעה עד 10/9/87 – שעה 12.00.
עם הגשת ההצעה יש לצרף צ'ק בנקאי בגובה 5% מערך ההצעה שיוחזר לאחר פתיחת המכרז.
צבי אורטנברג
יו"ר מנהלת הכנרת

נגנבו שקים וחוזמים כמפורטים שלהלן:
בחתימת אליעזר כהן משוכים לבנק לאומי – עליה חשבון 666281 סניף 318 עמק יזרעאל ממספר 5882 עד מספר 3898 לתאריך 30.8.87 עד 30.12.88 ושקים בחתימת שמואל יהודה – בנק המזרחי כבר יהלום רמת־גן ממספר 2440037 עד 2440045 לתאריך 15.7.87 עד 15.1.88.
כל השקים הנ"ל מבוטלים ואין לסחור בהם [illegible] קרן הצבי.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה
הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה בבקבוץ המגרש:
דהיינו תוספת קומה – יח"ד בקו בנין הקיים של 4.40 מ' במקום 5.0 מ' המותרים. הבנייה המוצעת היא מעל למבנה הקיים.
שעל חלקה 35 בגוש 18167
רחוב ז'בוטינסקי 35 נהריה
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית, בעיריית נהריה.
לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
ח. לבב
יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

מועצה אזורית הגליל התחתון
מכרז מס' 10/87
בניית גן ילדים בקיבוץ בית רימון
מתבקשות בזה הצעות מקבלנים לבניית גן ילדים בקיבוץ בית רימון.
מפרט טכני וכתב כמויות לעבודה זו ניתן לקבל תמורת 120 ש"ח שלא יוחזרו במזכירות המועצה.
תקופת הביצוע לעבודה זו 5 חודשים.
על הקבלן להגיש הצעתו על בסיס תשומות הבניה לחודש ספטמבר המתפרסם ב־15 לאוקטובר.
להצעה יש לצרף ערבות בגובה 5% מערך ההצעה.
את ההצעות יש להחזיר עד תאריך 15.9.87 בשעה 12.00.
סיור קבלנים יערך בתאריך 8.9.87 בשעה 10.00 יציאה ממשרדי המועצה.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
תנאי תשלום: – על פי תנאי משרד השיכון.
במכרז רשאים להשתתף קבלנים הרשומים בסיווג המתאים בלבד.
בני בורשטיין
יו"ר המועצה

רכוש ספר מספרית דבר

המועצה המקומית ירוחם
מכרז פומבי 10/87
א. המועצה המקומית ירוחם מכריזה בזה על קבלת הצעות שיפוץ מבנה שרותים בית ספר "פורת משה". פרטים, תוכניות וטופסי הצעה אפשר לקבל במשרד מהנדס המועצה בכל יום בשעות 09 – 12.00 תמורת תשלום של 30 ש"ח שלא יוחזר.
ב. רשאים להשתתף במכרז רק קבלנים הרשומים ע"פ חוק רישום הקבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט – 1969 בענף ובהיקף עבודה מתאימים ועליהם לצרף תעודות רישום כנ"ל.
על מגישי ההצעה לצרף המסמכים הרשומים מטה:
א. אישור מפקיד השומה או מנהל המכס או רואה חשבון שהוא מנהל ספרי חשבונות.
ב. אישור עוסק מורשה לצרכי מע"מ.
ג. לצרף במעטפה נפרדת ערבות בנקאית לתקופה של 3 חודשים מיום הגשת ההצעה על סך 5% מערך ההצעה והוראת עיקוב כספים מנוכר המועצה לא תיתקבל כערבות.
ד. חוזה מפרט בכתב כמויות ותוכניות התמונות.
סיור קבלנים יערך ביום 6/9/87 עד השעה 13.00 במח' הנדסה בבנין המועצה ירוחם. את ההצעות יש לשלוח בדואר רשום בלבד לפי הכתובת:
המועצה המקומית ירוחם ת.ד. 1 למח' הנדסה.
מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 18/9/87 בשעה 12.00.
אין המועצה המקומית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה או כל הצעה שהיא.
ברוך אלמקייס
יו"ר המועצה

לפני 60 שנה

נאום התקפה של ז'בוטינסקי בקונגרס הציוני

באזל. ז'בוטינסקי הכריז בין השאר בנאומו בקונגרס הציוני כי אם תוסיף העבודה הציונית להתנהל בשיטת האכסקסיטבה הנוכחית, לא יהיה בה פתרון לטראגדיה היהודית. שערי א"י צריכים להפתח לפני עלית המוני ישראל, צריך להתחיל במפעל גדול של התישבות ולהרחיב את התעשיה הארץ־ישראלית ועל־ידי כך יבוא ממילא הקץ למשבר. אין הוא תוקף את אנגליה, הוא מאמין בעם הבריטי ובטוח כי ימלא את הבטחותיו, אבל אשמה ההנה"צ המביעה תמיד את שביעת רצונה מהפוליטיקה הבריטית.

נאום התשובה של וייצמן

באזל. הוכוח הכללי בקונגרס הציוני נסתיים בנאום התשובה של וייצמן שהשיב בעיקר לז'בוטינסקי ולגרינבוים. הוא הכריז כי יש בידי הקונגרס לשבור את המשבר. הוא קרא לשים קץ להלך הרוח של חזות שחורה שמוצאו בתל אביב, השולל את המפעל שנוצר, המהלל את כל המתהוה בכוחותיהם העצמיים של היהודים.

לפני 40 שנה

הועה"פ הציוני על המלצות ועדת או"ם

ציריך. הועד הפועל הציוני קיבל ברוב של 51 קולות נגד 16 את ההחלטה בדבר הדו"ח של ועדת או"ם בענין החלוקה של ארץ ישראל. נגד הצביעו נציגי "השומר הצעיר", "התנועה לאחדות העבודה־פועלי ציון" הרביזיוניסטים.

החיילים הבריטיים מתאמנים במקלות

האמבורג. החיילים הבריטיים שהוכנו בהאמבורג להורדת מעפילי "יציאת אירופה", מתאמנים יום יום שעות רבות בשימוש במקלות – ביעילות ובמינימום פגיעה בקרבן.

קצור טלגרמות

● ארי קאפלנר, שחקן הרדיו והקולנוע המפורסם, קיבל מאת המגבית היהודית המאוחדת את "כוכב 1947" על מאמציו למען שרידי היהודים באירופה.

דבר ספורט

זינוק גרוע לאלופה וסגניתה

הליגה נפתחה: בדקה השמינית כבש: אבי חן ■ 11 שערים ויותר מ־20 אלף צופים ב־7 משחקים ■ הפתעה: נצחון בכורה בלאומית לחולון – 1:0 על מכבי חיפה ■ הפתעה צפויה: שער של נסים כהן בדקה ה־90 קבע נצחון לבית"ר ת"א על בית"ר י־ם 1:2 ■ שער ראשון העונה למאיר כהן ממכבי פ"ת ■ „אדום" ראשון לנעמן מלוד בתיקו 1:1 ■ צעירים בלי שערים: הפועל ת"א – ב"ש 0:0 ■ פעמיים בראל: מכבי ת"א גברה על שמשון 1:2 ■ 1:0: הפועל כפ"ס מול הפועל פ"ת ונתניה מול סגנית האלופה בני־יהודה

יוסי מזרחי מותח את אבריו אך כדור ה„פנדל" מרגלי רוני צמח חודר פנימה וקובע שוויון. בסיום ניצחה בית"ר ת"א את האלופה 1:2 (צילום: א. קנפר)

המגרש המרכזי

אכן, בית"ר נתנה הצגה טובה: אך הפעם זו היתה בית"ר ת"א

מאת שמואל קליגר

דרבי הבית"ריות היה מפתיע. פרדוכס? לא למי שחזה במשחק. כל הסימנים הצביעו על אפשרות הפתעה של תל־אביב על חשבון האלופה. האלופה היתה בסיכום עלובה למדי. זה הסיכום והתמציה. ירושלים של בלי: בלי אורי מלמיליאן, בלי סמי מלכה, בלי הקפטן חנן אזולאי ובלי אבי כהן. ואלי אוחנה הלא בגבר מזמן לא שייך לביתר. חשבנו שבית"ר תל־אביב יעמוד על המציאה בעל שלל רב, אבל לפתות במחצית הראשונה הרושם היה שהכל הולך להם הפוך.

בלי הכוכבים הגדולים וכאילו שלא היה להם מה להפסיד גילו דווקא האלופים יתרון מסוים במרכז המיגרש. זה היה עד להפסקה הרבה בזכותו של דידו הפעלתן ודווקא המהיר וגם השוער מזרחי, שנסך בטחון בהגנה. אז קיבלנו בהולם והבנה את שער היתרון בדקה ה־30 שהיה כל כולו תוצרת חוץ: הברזילאי דידו, בעט מ־20 מ', השוער אבי ליברמן הצליח בקושי להדוף את הכדור למסקוף והאנגלי גארי וונדרמולן נגח את הריבאונד לתוך הרשת. 0:1 לאלופים.

במחצית השניה ראינו עדיין את בית"ר. אך רק את זאת בתל־אביב. שלמון תל־אביבי בזה ללא גיבורים לא היה אפילו בתקופתו של גבהם בגין. ירון כהן נכנס לשחק במקום שבתאי כוזס. ועכשיו תל־אביב בהתקפה.

ניסים כהן נגע בפעם השניה בכדור. כשנגע בו בפעם הראשונה (34) הוא בעט בעמדה קורצת והשוער מזרחי הציל בקושי לקרן. הפעם (69) לא הסס כהן. הוא פסוס החזיק בכדור בתוך הרחבה ועד שהשוער מזרחי החליט לשים קץ למשחקים האלה והכשיל את כוכבו תל־אביב. פנדל. רוני צמח. ועכשיו כבר 1:1.

כבר השלמנו עם התיקו. ממילא לא הצליח המשחק הזה להוציא את הצופים משלוותם. אבל ניסים כהן עדיין לא אמר את המלה האחרונה. פעמים נגע בכדור ועתה הגיעה הפעם השלישית. נותרו עוד כמה שניות לסיום: דוד לביא הסיט בעקבו את הכדור לניסים כהן. בעיטה אדירה מ־16 מ' לזווית העליונה ומזרחי אובד עצות. גם ספיגלר. 1:2 לת"א. פתיחה שהפיחה תקוות. לירושלים יהיו בודאי סיבות טובות להיזכר בימים טובים יותר. גם לספיגלר.

גם זה משהו: שער הבכורה וה„אדום" הראשון העונה

מאת עמי רוזנברג

שלימה במעט מרהלכת של צעצועי מכבי פתח־תקוה מול הפועל לוד. הספיקה להם ביום שישי רק התיקו ביתי – 1:1. למאמן האנגלי הוותיק, בק מנסל, היו סיבות להיות מרוצה מהפוטנציאל הצעיר העומד לרשותו, אך לא מן התוצאה.

רפי כהן ואסי בר־שמעון יכלו היה להכריע את המשחק כבר בהתחלה. אבל, כל אחד מהם „התכבד" בשתי החטאות מסמרות שיער, שהגבירו את הכעס בקרב הלוחצים.

אלה הגיעו לפ"ת בבחירה ברורה: לא להפסיד. נצחון בכלל לא עניין אותם. בדקה ה־38 נכבש השער הראשון של העונה ודווקא ברגלי מגן. מכבי תקפה, [illegible] מוליכו של בגלייטסר – בתפקיד הנוס, הגביה קרן וכהן נגח פנימה. 0:1.

בדקה ה־42 הונף ה„אדום" הראשון העונה. יצחק נעמן רדף אחרי אסי בר־שמעון, דוחפו לפני ביצוע עונשין לזכות לוד. בן־יצחק הרחיק את נעמן ללא היסוס.

עם 10 שחקנים השוותה לוד בדקה ה־46. עופר פביאן שגה בעשותו צעדים מיותרים ברחבה. שוב הקפדה של השופט, שפסק עונשין ללוד. ברממס הסיט והסמדג'ה שלח כדור חזק לרשת. 1:1.

הנער רן בר־שמעון, שנכנס כמחליף החטיא ממטרים ספורים בדקה ה־88 ומנע מפ"ת נצחון מובטח.

הרבה כשרונות צעירים אבל התפוקה היתה – אפס

מאת ג. אשר

הרבה צעירים, ללא משחקים שעובו לבהתה, לא הספיקו להביא את קבוצת הפועל תל־אביב לנצחון במחזור הראשון של עונת המשחקים. [illegible] של יצחק שניאור [illegible] משערים עם הפועל באר־שבע.

הפועל תל־אביב, ללא כוכבים, [illegible] להרים את האפרוריות [illegible] לא יכולים להסביר את היכולת הבינונית.

עם זאת, [illegible] בעונה [illegible] באר־שבע [illegible] ואפילו [illegible].

שני ארועים בדקות ה־13 וה־14 כמעט שהניבו שער לזכות באר־שבע. בפעם הראשונה היה אלתר במקום וקלט את בעיטתו של צרפתי. בפעם השניה זינק השוער והדף בגופו את הכדור של אלי ריבמן.

בהמשך הדרך, התייצבה תל־אביב. בר־שכרית בהמלך בודד בעט בקשת לשער באר־שבע ואנסמן קלט. הצעיר רפי סמואל המשיך להוליך את קבוצתו לעבר שער באר־שבע אולם ללא תוצאות.

במחצית השניה שילב המאמן שניאור את הצעיר אליאור ברנס במקומו של רפי סמואל. הקישור התייצב אולם החלוצים לא ידעו לתרגם את המסירות לשערים. בדקה ה־65 בעט בני רובין פנימה אולם השופט עובדיה צבי הקדים ושרק לנבדל. סמוך לסיום התעורר מוריס לאנו ובעט כדור קשתי אדיר מעל המשקוף. אלי כהן התעורר מעט לקראת הסיום וניסה לרחוף את הכדור.

משעמם, דל אירועים, אבל את כפ"ס זה לא מעניין

מאת חיים לוי

משחק משעמם חסר אירועים [illegible] 0:0 [illegible] את הנקודות [illegible] 0:1 – הפועל כפר־סבא על הפועל פ"ת.

[illegible]

על רקע המשחק ההיזור בלט יפה כבבה מבצעים מבריקים אופייניים. אין ספק שהוא ניחן באותם הכישורים המסוגלים להחזיר את הקהל למגרשים. יפה, מייקל. המשך ככה ותוציא את הבריך מהאדישות.

כדורגל

בליגה לנוער:

האלופה גברה על מחזיקת הגביע

במחזור הפתיחה לנוער גברה האלופה הפועל ב"ש בחיפה על מחזיקת גביע ירושלים, הפועל חיפה 1:2.

שאר התוצאות: הפועל י־ם – מכבי חיפה 1:3; מכבי פ"ת – בית"ר נתניה 0:2; בית"ר י־ם – הפועל אשדוד 0:1; מכבי ת"א – מכבי יפו 0:1; הפועל ת"א – גדוד־יוסף חיפה 0:1; הפועל כפ"ס – הפועל פ"ת 2:4; מכבי נתניה – בני־יהודה 0:1.

שחר בראל מושיט רגל ומבקיע את שער שמשון, כשצופה בו חברו אלון נתן. מכבי ת"א ניצחה 1:2 מצמד של בראל (צילום: א. קנפר)

שובו של שחר בראל: שני שערים ושלוש נקודות

מאת מאיר לוי

שחר בראל, שחזר למכבי תל־אביב לאחר שתי שנות גלות בליגה הארצית, הבהיר אתמול כי מקומו בליגה הבכירה. בראל העומד חבה הקדמה, ניצל עד תום את נתוניו הפיזיים ויתרונותיו ברחבה. בשתי נגיעות בכדור הבקיע צמד שערים והרהיב את עצמו ואת הצופים. בסיום 1:2 למכבי מול שמשון ת"א.

נראה, כי הקבוצות עדיין לוקות בכושרן הגופני. המשחק הקבוצתי של מכבי היה יותר מתואם ומגובש ואילו שמשון התבססה יותר על יכולת אישית של כוכביה שלמה מזרחי, אבינועם עובדיה ויגאל הלל.

למאמן יעקב גרונדמן אין ספסל מחליפים הציני. בעיה. השער הראשון נרשם כבר בדקה ה־11: אלון נתן חלף על פני יוסי לוי, הגביה לרחבה, הכדור נהדף ובראל בעט מחמישה מ' חוק למרכז השער – 0:1.

בדקה ה־43 הוכיח בראל שזה היום שלו. גולדברג הסיט בראשו כדור מוגבה לרחבה ובראל דחק פנימה ממטר אחד. 0:2.

במחצית השניה היתה עדיפות קלה לשמשון, שהצליחה רק לצמק בדקה ה־54 משער מצויין של שלמה מזרחי, שבעט בבעיטה חופשית מ־15 מ'. יותר מזה לא הצליחו השמשונים להשיג מול ההגנה הגבוהה של מכבי בראשות חיים גולדברג ומנשה שמעונוב.

מכבי עוד הספיקה לבזבז בעיטת עונשין מ־11 מ', כאשר גולדברג, דווקא ביום מוצלח, כעס בהשלנות פושעת לחוץ. העיקר, שריקת הסיום מצאה את המכבים חוגגים.

הדרור קשטן למאיר נמני: הסבר פניך לעולה החדש

מאת יוסי משהרד

לפתיחה יותר מוצלחת מזו לא ציפו בחולון. לאחר נאומי פתיחת העונה של שאול בוזירי וראש העיריה, חיים שרון, אחזו טיק ברביים את שחקני העולה החדשה, הפועל צפרירים חולון. אבל, בתום 90 דקות ראשונות בלאומית הם ראו איך שחקני מכבי חיפה יורדים מהשדה בפיק ברכיים. תוצאת הסיום מפתיעה: 0:1 לצפרירים.

מזה, אך היתה זו מכבי חיפה ששלטה במעט ללא עוררין במחצית הראשונה. דקה 5: ברייזלובסקי בעט בעצמה מהאויר לפינה, אך יעקב ביטרן זינק על „יום גדול", כשהודף לקרן. דקה 20: ברייזלובסקי העביר את עופר מזרחי בעמדת הבקעה נפלאה, אך ביטרן מנע שער בגופו.

רק בדקה ה־25 התאוששו מעט החולונים מהתרגשותם ועצבנותם וגינצבורג נאלץ להדוף לקרן בעיטה של הנער אהרונוב.

בדקה ה־65 כמעט התמוטט היציע, בו לא פסקו האוהדים מלעודד: „חולוניה, חולוניה...". אריה מאיר הגביה קרן מחצי גובה, ההגנה קפאה ומרקו בר־ברוך דחק מקרוב לרשת, כשגינצבורג רק מלטף את הכדור. 0:1.

מכבי חיפה תקפה נואשות עד הסיום, אך ללא הועיל. הגנת חולון היתה יציבה. לצד השוער המצטיין ביטרן, בלטו הבלם החיפני אלי כהן וגיל ויתוני.

שווה סיפור

אלי כהן – מחיפה לחולון

בפעם הראשונה בחייו התייצב שלשום הבלם אלי כהן מול מכבי חיפה. ביטה הוותיק של מכבי חיפה היה שבו היה חלק בלתי נפרד מ־11 המצטיינים.

בפגרת הקיץ נפל דבר. אלי כהן והנהלת הקבוצה הגיעו לעימות. קצר אך גורלי. הוא הוכנס לרשימת ההעברות להפתעתו הרבה ונאלץ לחפש קבוצה.

מצא את העולה החדשה מחולון, במשחק הראשון במדיה הצטיין בעמדת הבלם ומנע מחבריו הקודמים להבקיע לפחות שער שוויון. נקמה, הכוונה או סתם ענין של אופי?

לם הלם בסגנית האלופה

מאת יעקב הודיאס

מכבי נתניה נחשבה עוד לפני פתיחת העונה לאחת המועמדות הרציניות במירוץ לכתר האליפות. אתמול זכתה הקבוצה בנצחון בכורה העונה, כשגברה בביתה על סגנית האלופה, בני־יהודה, 1:0.

– השער היחיד של בני לם בדקה ה־74 משקף את יחסי הכוחות בשדה המשחק. שחקני נתניה היו מסובבים והחלטיים יותר. כבר לא בא לידי ביטוי במחצית הראשונה העקרה משערים. בני־יהודה בהרכב איננה מזכירה את יכולתה הטובה מאשתקד. ליצחק שניאור צפויה מלאכה רבה.

במחצית השניה, דווקא כשהתאזנו הכוחות, הושג שער הנצחון. כשה אייזנברג נכשל בנסיונות ההבקעה שלו בשל פזיזות. נתניה פרצה להתקפות מהירות, אך יגאל מנחם היה אנוכי.

בדקה ה־74 הצליח שיתוף הפעולה בין מנחם ללם, כשהאחרון נועץ כדור קשתי כרסת תוך שהוא מעיף על שוער בני־יהודה אסייג. 0:1.

לקראת הסיום הספיק שלום תקוה להוציא שלוש פעמים ממצבים קורצים. השופט פרוסט ניהל את המשחק בתקיפות ובנוע התחממות יותר.

השופט יעקב שיינר מוביל את צפרירים חולון ומכבי חיפה (0:1) למשחק הפתיחה של העונה (צילום: א. קנפר)

ניתוח של מאמן המחזור

מחזור ראשון מבשר טובות

אני מבסוט ואפילו יותר. מה צריך יותר מאמן שרק העלה את קבוצתו – צפרירים חולון לליגה הלאומית וכבר בהופעה הראשונה בליגה הלאומית „בלעה" 3 נקודות מלאות? וממי? ממכבי חיפה בעלת התארים החשובים והשמות המפורסמים.

אני רואה את המחזור הראשון כאות מבשר טובות. לא רק לקבוצתי, אלא לכל הליגה. לא רק ניצחון צפרירים חולון, אלא גם ניצחון בית"ר תל־אביב על האלופה, בית"ר ירושלים. להפסיד בדקה ה־90 זה קצת אכזרי אך עם שובם של מלמיליאן, אבי כהן ושות' אני מאמין שהכל יראה אחרת.

מכבי תל־אביב תהיה גורם בצמרת. כמי שנתן את מיטב שנותיו למכבי, אני מאמין בצעירי הקבוצה. שחר בראל מבקיע מעולה. עם שובם של דריקס וקרייס עוד תהיה ערנה למכבי תל־אביב.

אסור להסיק מסקנות נמהרות – גם לא מהפסד של שער או תוצאת שוויון של אפס אפס. 4 עד 5 מחזורים יחלפו עד שתיווצר תמונה כלשהי שממנה אפשר יהיה להסיק מסקנות. אני חושב שגם צעירי מכבי נתניה יהיו גורם בצמרת. המו לכך יכול לתת הניצחון של הקבוצה על בני־יהודה שרק במחזור האחרון ספגה הפסד יחידי. הנה לא חלפו, אלא 90 דקות וכבר חזרה לשכונה עם הפסד ראשון.

הפועל לוד השיגה, אמנם, תיקו בגד מכבי פתח־תקוה, אך מוקדם לדעת כיצד ישפיעו האימונים המאוחרים על הישגי הקבוצה.

זו תהיה ליגה מרתקת, בעלת ענין ומתח. אמנם, בינתיים בלי כוכבים מוכרים, אך דווקא העובדה הזו תאפשר לשחקנים אלמוניים וצעירים להתבלט. כוכבי נבחרת הנערים ססספורטס, אלטיס, בר־עזרא ואהרונוב עשו את „טבילת האש" הראשונה בהצלחה ראויה לציון. צריך לתת להם להמשיך והתבגרות שהקהל יתן להם צ'אנס.

מאיר נמני – מאמן צפרירים

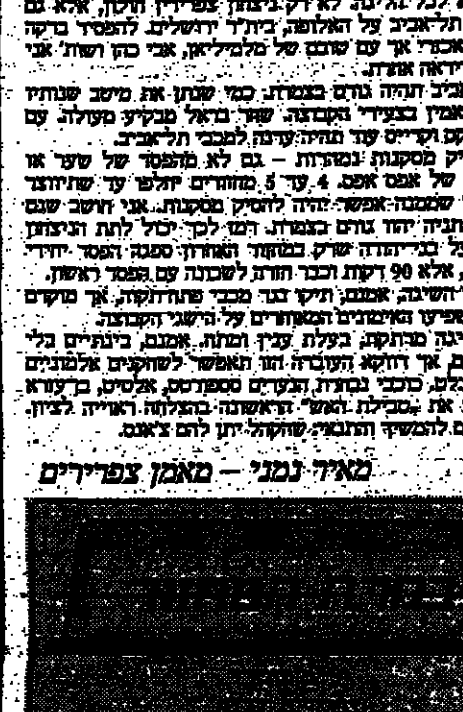

כוכב המחזור

יעקב ביטרן (צפרירים חולון)

„עבודה רבה ומאומצת ועבודה פסיכולוגית עם עצמי", כך מתאר השוער יעקב ביטרן את סוד הצלחתו. שוער הפועל צפרירים חולון היה אחד הגורמים הבולטים לנצחון הבכורה של קבוצתו בליגה הלאומית, 0:1 על מכבי חיפה.

ביטרן מודה כי התרגש מאד בתחילת המשחק הלאומי הראשון בחייו, אך אט־אט שאב עידוד והבטחון אחרי הצלה מרהיבה מבעיטה אדירה של ברייזלובסקי, נכנס כליכלו למשחק. ציונו – 7.

במחזור הבא

מכבי חיפה – בני־יהודה
הפועל פ"ת – מכ. נתניה
באר־שבע – כפר־סבא
שמשון – הפועל ת"א
בית"ר י־ם – מכבי ת"א
הפועל לוד – בית"ר ת"א
צפרירים – מכבי פ"ת

מלך השערים

שחר בראל (מכבי ת"א) 2
9 שחקנים הבקיעו שער אחד כ"א

הליגה הלאומית

	הקבוצה	משי'	נצ'	תיקו	הפסי'	שערים	נק'
1.	מכבי תל־אביב	1	1	–	–	1–2	3
–.	בית"ר תל־אביב	1	1	–	–	1–2	3
3.	מכבי נתניה	1	1	–	–	0–1	3
–.	מהפועל כפר־סבא	1	1	–	–	0–1	3
–.	הפועל חולון	1	1	–	–	0–1	3
4.	מכבי פתח־תקווה	1	–	1	–	1–1	1
–.	הפועל לוד	1	–	1	–	1–1	1
6.	הפועל תל־אביב	1	–	1	–	0–0	1
–.	הפועל באר־שבע	1	–	1	–	0–0	1
8.	בית"ר ירושלים	1	–	–	1	2–1	0
–.	שמשון תל־אביב	1	–	–	1	2–1	0
10.	מכבי חיפה	1	–	–	1	1–0	0
–.	בני־יהודה	1	–	–	1	1–0	0
–.	הפועל פתח־תקוה	1	–	–	1	1–0	0

עובדות ומספרים: מחזור 1

מכבי ת"א 2 (2) / שמשון ת"א 1 (0)

● שחר בראל (11, 43)
● שלמה מזרחי (54)
ציון משחק: 6
המצטיין: שחר בראל
המאכזב: בני טסק
שופט: עובדיה בן־יעקב
צופים: 5000
איצטדיון: רמת־גן

★ מכבי ת"א: מרכוס 5; מיקי כהן 5, גולדברג 6, מ. שמעונוב 5, איתן לוי 6; צופתי 4, לולו 4, גריאני 5, אלון נתן 5; בראל 6 (טנגרה 4), סבק 4 (נורדון 5).

★ שמשון ת"א: חרד 5; הלוי 6, ברדה 4, אורי כהן 5, עטרה 6; יואל הלל 5, יוסי כהן 4, א. שמעונוב 4, ש. מזרחי 6; ארמונד 4, זבוטינסקי 4, ג. רמתי 4 (ש. אדרי 5).

בית"ר ת"א 2 (0) / בית"ר י־ם 1 (1)

● רוני צמח (69 מ־11 מ'), נסים כהן (90)
● גרי וונדרמולן (30)
ציון משחק: 6
המצטיין: ניסן כהן
המאכזב: מאיר קדוש
שופט: צבי שריר
צופים: 4500
איצטדיון: רמת־גן

★ בית"ר ת"א: ליברמן 6; קבב 6, יעקב כהן 5, ש. עמר 5, טודס 5 (ירון כהן 5), צמח 5, ניסן כהן 7, נסים כהן 6, יוסי אדרי 5 (עמרם תגר 5), לביא 5.

★ בית"ר ירושלים: מזרחי 5; שירזי 6, שמואלי 5, אשש 5, נחמני 4; קדוש 4, בן־אליהו 4, שורק 5; דידו 6, וונדרמולן 5, רוקמן 5.

מכבי נתניה 1 (0) / בני־יהודה 0 (0)

● בני לם (74)
ציון משחק: 5
המצטיין: אלעד קורן
המאכזב: ברוך ממן
שופט: אריה פרוסט
צופים: 6000
איצטדיון: מכ. נתניה

★ מכבי נתניה: בלדב 6; חיים לוי 5 (גבאי), בר 5, חסן 5, קורן 6; לם 6, חלפון 5, גואטה 5, עציוני 5; י. מנחם 5, תקוה 5.

★ בני־יהודה: אסייג 5; סלמן 5 (שירזי), אלקבץ 5, פרי 4, עלו 4; שרעבי 5, אייל חיים 5, מליחי 6, ממן 4; גורדנה 4, אייזנברג 5.

צפ' חולון 1 (0) / מכבי חיפה 0 (0)

★ מרקו בר־ברוך (65)
ציון משחק: 6
המצטיין: יעקב ביטרן
המאכזב: זאהי ארמלי
שופט: יעקב שיינר
צופים: 3000
איצטדיון: חולון

★ הפועל צפרירים חולון: ביטרן 7; ויתוני 7, יעקבי 6, אלי כהן 7, מחלוף 5; פרחאן 4, א. מאיר 5, אהרונוב 4 (פנסו 5), בר־ברוך 6 (ליברמן); שקופה 6, בני רמתי 6.

★ מכבי חיפה: גינצבורג 6; אהרוני 5, דוד לוי 5, אוסמו 5, מרילי 6; אבוקסיס 4 (שלום לוי 5), קלינגר 5, ברייזלובסקי 6, עסר 6; ארמלי 4, עופר מזרחי 4 (צדוק מלכה 4).

הפועל ת"א 0 / הפועל ב"ש 0

ציון משחק: 5
המצטיין: יעקב סגל
המאכזב: מיקי בר־שכרית
שופט: עובדיה צבי
צופים: 3000
איצטדיון: בלומפילד

★ הפועל ת"א: אלתר 5; י. עמר 5, אקשיין 5, סגל 6, חלפון 5; זאנה 4, אלי כהן 5, לאנו 4, ר. שמואל (ברנס 5); בר־שכרית 4, רובין 4 (בר־עזרא).

★ הפועל ב"ש: אנסמן 5; ברהום 5, דוידי 6, אילוז 5, נתן 5; רואן 5, חיון 5, צרפתי 4 (אלטיס 4), עזרן 4; ריבמן 4 (ססספורטס 5), י. אוחנה 4.

הפו' כפ"ס 1 (0) / הפועל פ"ת 0 (0)

● מאיר נוהר (64)
ציון משחק: 6
המצטיין: מייקל יפה
המאכזב: ניר לוין
שופט: יאיר פיליצר
צופים: 3000
איצטדיון: כפר־סבא

★ הפועל כפר־סבא: שמיר 5; מללי 6, סימון 6, רבינוביץ 5, איינשטיין 6; ברוחים 5, יפה 7, מרגון 5, רביבו 5 (גרמיש); פילוס 4, נוהר 6.

★ הפועל פתח־תקוה: גדבי 5; קושוילי 5, בודנזיק 5, ג. אלון 5, קיסי 5; סאבו 4 (נבון), גיא לוי 5, חזן 4, שושני 4; ניר לוין 4, מרסוס 4 (אליה).

מכבי פ"ת 1 (1) / הפועל לוד 1 (0)

● מאיר כהן (38)
● בני סמדג'ה (46)
ציון משחק: 5
המצטיין: מקסים מרייק
המאכזב: רפי כהן
שופט: יצחק בן־יצחק
צופים: 700
איצטדיון: הפועל פ"ת

★ מכבי פתח־תקוה: פביאן 5; מאיר כהן 5, ת. דניאל 6, שרון צפין 6, דאן 6; אוזבל 5 (רן בר־שמעון), שעשוע 6 (בביה), אלישע לוי 5, אביטל 4; אסי בר־שמעון 4, רפי כהן 4.

★ הפועל לוד: סוריקי 7; יצחק נגוסה 4, נעמן – הורחק, ברדוגו 4 (תורג'מן 4), שטרית 4, חביב 5; קסטולי 4, יעקב הלל 4, מאיה 5, ברממס 5; סמדג'ה 5, שריבי 5.

הניחוש הנכון

1.	צפרירים – מכבי חיפה	1
2.	מכ. פ"ת – הפ. לוד	x
3.	בית"ר ת"א – בית"ר י־ם	1
4.	מכבי ת"א – שמשון	1
5.	הפ. ת"א – באר־שבע	x
6.	כפר־סבא – הפ. פ"ת	1
7.	מ. נתניה – בני־יהודה	1
8.	חדרה – בית"ר נתניה	x
9.	טבריה – הפועל עכו	1
10.	הכח – מכבי יפו	x
11.	יבנה – שקמים	1
12.	הפ. י־ם – הפ. ר"ג	1
13.	עמידר – יהוד	x
14.	הפ. חיפה – בת־ים	1

هكذا من الأصل

מכבי יבנה רשמה נצחון על שעריים 1:2
מכבי יפו ובית"ר נתניה הסתפקו בתיקו

מאת ברוך דגון

רק אחת מבין שלוש היורדות מהליגה הלאומית – מכבי יבנה – זכתה בנצחון בפתיחת משחקי הליגה הארצית. מכבי יפו ובית"ר נתניה „קלקלו" את הרושם המוצלח בחזרה לליגה הלאומית, כאשר סיימו את משחקיהן ללא הכרעה.

מכבי יבנה, שארחה את מכבי שעריים, רשמה נצחון 1:2 מצמד של „הקפטן" הוותיק ציון יעקב. הפועל חיפה גברה במגרשה על העולה החדשה, הפועל בת־ים, 0:1. מכבי יפו, שהתארחה אצל הכח ר"ג, הצליחה לחלץ נקודה לאחר תיקו אפס.

מנצחת נוספת במחזור הראשון היתה הפועל טבריה, וגם היא בביתה – 0:1 מול הפועל עכו. שני משחקים הסתיימו בתיקו 1:1: הפועל חדרה – בית"ר נתניה ומכבי רמת־עמידר – הפועל יהוד.

הפועל ירושלים פתחה אף היא בתנופה וגברה על הפועל ר"ג 0:1.

רק 10 שערים הובקעו בשבעת המשחקים. כ־7000 צופים בלבד טרחו להגיע למגרשים.

הליגה הארצית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
1.	מכבי יבנה	1	1	–	–	1–2	3
2.	הפועל חיפה	1	1	–	–	0–1	3
–.	הפועל ירושלים	1	1	–	–	0–1	3
–.	הפועל טבריה	1	1	–	–	0–1	3
3.	הפועל חדרה	1	–	1	–	1–1	1
–.	בית"ר נתניה	1	–	1	–	1–1	1
–.	רמת־עמידר	1	–	1	–	1–1	1
–.	הפועל יהוד	1	–	1	–	1–1	1
4.	הכח רמת־גן	1	–	1	–	0–0	1
–.	מכבי יפו	1	–	1	–	0–0	1
6.	מכבי שעריים	1	–	–	1	2–1	0
–.	הפועל בת־ים	1	–	–	1	1–0	0
–.	הפועל רמת־גן	1	–	–	1	1–0	0
–.	הפועל עכו	1	–	–	1	1–0	0

מכבי יבנה 2 / מכבי שעריים 1

„הקפטן" ציון יעקב דאג במו רגליו להתאקלמותה המהירה של יבנה בליגה הארצית. יעקב הבקיע צמד שערים והנהיג את המארחים לנצחון של פתיחה.

800 הצופים ביבנה חזו במשחק טוב ומעניין. יבנה היתה עדיפה במחצית הראשונה, תקפה שוב ושוב את שער שעריים והבקיעה אותו לראשונה בדקה ה־37. לאחר ההפסקה התאזנו הכוחות ושעריים השיבה בהתקפות ובשער משווה בדקה ה־75 מרגלי אהוד עידן בבעיטת 11 מ'.

ציון יעקב החזיר כעבור דקה בלבד את ההנהגה למארחים.

שפט סבי אלנקווה.

הפועל חיפה 1 / הפועל בת־ים 0

בת־ים יכולה להיות מרוצה חרף הפסדה. הבת־ימים תקפו את שער חיפה לכל אורך המחצית השניה ורק חוסר ניסיונם מנע מהם שוויון צודק.

וכך, למרות נצחונה, צריכה חיפה להודות לשוערה נסים ששון על שלוש הנקודות. ששון בלם את שערו על בת־ים והציל כמה מצבים כמעט אבודים.

במחצית הראשונה בלט יתרונה של חיפה. החיפאים, ששינו את פניהם, ניצלו את התרגשות אורחיהם כדי לתקוף ולסכן את שערם. אחת ההתקפות, בדקה ה־26, הניבה שער נצחון מרגלי רוני מלכה.

שפט יעקב כמן לעיני 1000 צופים בחיפה.

הפועל י־ם 1 / הפועל ר"ג 0

הפועל ירושלים, שאיבדה את כרטיס העליה ללאומית בסוף העונה שעברה, רמזה שוב על כוונותיה. היא לא הרשימה בנצחונה, אולם שלוש הנקודות סיפקו את שחקניה.

למארחים היה יתרון בולט בכל דקות המשחק. מישל דיין, ששב מבני־יהודה, ניווט היטב את ההתקפות ויצר לחבריו הזדמנויות נוחות. אולם אלה החטיאו שוב ושוב ואיפשרו להגנת ר"ג לסכל את המצבים המסוכנים ברחבתה.

דווקא יעקב נומדר, בעונה שעברה שחקן ר"ג, שלח את האורחים בידיים ריקות, כשהכניע את שוערם בדקה ה־40.

שפט צבית קליין לעיני 1500 צופים בימק"א.

הפועל טבריה 1 / הפועל עכו 0

1000 הצופים בטבריה נהנו ממבצעים נאים של שתי הקבוצות, שהולידו התקפות מעניינות ודקות של מתח ועניין.

הטבריינים נהנו מיום מוצלח של שבתאי סינג, שהיה הרוח החיה בקבוצתו והניע את חבריו. עכו השיבה בהתקפות והיתה שותפה פעילה למשחק המעניין.

יוסי סמריה, הרכש של טבריה, הצדיק את ההשקעה בו, כשהבקיע את השער היחיד בדקה ה־67. נסיונות עכו להשוות התנפצו על קו ההגנה של המקומיים.

שפט יוסף שועי בטבריה.

הפועל חדרה 1 / בית"ר נתניה 1

נתניה הוכיחה, כי למדה לקח מהטיול הקצר שלה בלאומית. אתמול היא הציגה יחידה צעירה ומגובשת, שהפתיעה במשחקה הנאה.

חדרה הימרה על נצחון, אולם לא העריכה נכון את השינוי, שחל בבית"ר. הנתנייתים היו כבר בדקה השמינית ע"י זאב שטולברג, והותירו רושם, שהם יאבקו על מלוא הנקודות.

[illegible] אבו־[illegible] התלהבות כעבור שש דקות בלבד, אולם האורחים לא התייאשו, שמרו על איזון בכוחות והזדמנויות וחילצו נקודה יקרה.

שפט שלמה שחר לעיני 300 צופים בחדרה.

רמת עמידר 1 / הפועל יהוד 1

משחק הפתיחה הרישמי של העונה התאים לציפיות – חלש, נעדר תנופה ויכולת הבקעה.

יורם אורן מיהוד גילה חריצות כבר בדקה השביעית, אולם בסיכום היה זה המבצע המעניין היחיד של קבוצתו.

רמת־עמידר היתה טובה יותר, אולם פרס לשער כשווה מרגלי עופר עדוסי בדקה ה־21 לא השכילה להוליך מהפך ממשי. משחקו הטוב של רחבים שלום הוותיק לא זכה לתמיכה מחבריו.

שפט רחבים שאשו לעיני 500 צופים ברמת־עמידר.

במחזור הבא

בית"ר נתניה – בת־ים
יהוד – הפועל חיפה
הפועל ר"ג – עמידר
שעריים – הפועל י־ם
מכבי יפו – יבנה
הפועל עכו – הכח
חדרה – טבריה

המגרש המרכזי

מכבי יפו והכח ר"ג: לפחות נותרו זכרונות

מאת אריה שבר

מכבי יפו המשיכה אתמול לאכזב. במשחקה הראשון בליגה הארצית חילצה היורדת מהליגה הלאומית רק תיקו 0:0 מהכח מכבי ר"ג.

שתי הקבוצות נחשבו בעבר לקבוצות פאר בליגה הלאומית. הכח רשמה אף שתי זכיות בכתר אליפות המדינה, אך הכל נגדר נוסטאלגיה. מכבי יפו, לפחות, שמה לה למטרה שיבה לליגה הלאומית.

ביפו בלט אתמול הוותיק מנשה מזרחי, אשר עשה מאמצים לשנות את התוצאה, אך זכה למעט מאד עזרה מידידיו. שחקן הרכש, אבי גולדר, היה די מסוכן בתוך הרחבה, אך גם הוא לא קיבל תמיכה מהקשר הצולע. גולדר עוד יתרום בעתיד.

גם בסיום המחצית הראשונה וגם בסיום המחצית השניה החטיאו היפואים מצבים נפלאים. דקה 43: אלקולמברה שלח בעיטה מ־20 מ', שנהדפה. דקה 90: גולדר בעט לחוץ מקרוב.

שפט דוד יוסף לעיני 800 צופים באיצטדיון „רנטר" בר"ג.

טניס

במשחק המרכזי בליגה הלאומית בטניס ניצחה מכבי תל־אביב את מכבי רחובות 2:4. זו האחרונה הפתיעה את הפועל צהלה בנצחון 2:4. הפועל תל־אביב – הפועל ירושלים 1:5, אס"א תל־אביב – צפון ב' 3:3; מועדון הכרמל – הפועל צהלה 2:4; הפועל ירושלים – מכבי צפון א' 2:4; מועדון הכרמל – צפון ב' 2:4. אס"א תל־אביב – הפועל תל־אביב 2:4.

אופניים

דרור עזורי מ„גלגלי העץ" הרצליה ניצח אתמול במרוץ אופניים בכביש גהה, לאחר שעבר 10 ק"מ בזמן של 15.06 דקות לפני של שידליגסקי מגבעתיים 15.08 דקות.

כדורמים

קבוצת הכדורמים של הפועל גבעת־חיים הביסה את אס"א תל־אביב 9:25. בגבעת חיים הצטיין של סגנית שהבקיע 8 שערים וארגון פלג 3. באס"א הצטיינו זוהר רהב ובישאל שטיינברג עם 3 שערים כל אחד.

הפועל קרית טבעון – מכבי קרית־אונו 12:24. בתום המחזור הראשון מובילה הפועל גבעת חיים לפני קרית טבעון, קרית אונו ואס"א.

שחיה

שחייני הפועל גבולות ניצחו באליפות חבל אשכול, לאחר שצברו 268 נקודות לפני ביסופים 200 נקודות ובארי 164 נקודות. האליפות נערכה זו השנה ה־20 ברציפות.

ק.פ.ר – צ'רלטון 0:1 מיקדמה בראש הטבלה

קבוצת קווינס פארק ריינג'רס, הלהיט של הליגה האנגלית, יצרה לעצמה מיקדמה בראש הטבלה לאחר שגברה על צ'רלטון 0:1 במשחק חוץ.

ריינג'רס ניצלה עד־תום את העובדה, שמנצ'סטר יונייטד לא השכילה לנצח בקובנטרי וסיימה בתיקו אפס. למקום השלישי העפילה צ'לסי לאחר נצחון 3:4 על נוטינגהאם פורסט בקרב־דב הגדול של השבת. צ'לסי פיגרה 3:1 בפתיחת המחצית השניה, אולם בהשראת המחליף קווין וילסון חוללה מהפך מלהיב.

ליברפול לא הצליחה להמריא ורכשה נקודה אחת בלבד אצל ווסטהאם. בקרב העולות החדשות לא נרשמה הכרעה – תיקו אפס בין פורטסמות לדרבי. גם האלופה אברטון לא מצאה את הדרך אל הרשת וסיימה ללא שערים עם סאותהאמפטון.

שאר התוצאות: וימבלדון – ניוקאסל 1:2 ובמגרשה של ניוקאסל; לוטון – אוקספורד 2:5; סאותהמפטון – שפילד 1:1; נוריץ' – ווטפורד 0:1.

בליגה השניה: ברנסלי – פלימות' 1:2; קריסטל פאלס – בירמינגהאם 0:6; ברדפורד – מילוואל 1:3; האל – בורנמות 1:2; איפסוויץ' – לידס 0:1; אסטון וילה – לסטר 0:2; בלקבורן – מנצ'סטר סיטי 1:2; סווינדון – מידלסבורו 2:3; רידינג – אולדהאם 0:3; שפילד יונייטד – סטוק 0:0; ווסט ברומיץ' – שרוסברי 1:2.

נצחון לבאיירן

האלופה הגרמנית באיירן מינכן גברה במגרשה על איינטרכט פרנקפורט 2:3 והמבורג הביסה את קייזרסלאוטרן 1:5.

שאר התוצאות: קלן – דורטמונד 1:2; ברמן – לברקוזן 1:3; שטוטגרט – שאלקה 0:4; אורדינגן – האנובר 0:1; נירנברג – הומבורג 0:4; מנשנגלדבך – בוכום 0:3; בנהיים – קרלסרוהה 0:5.

אבי כהן עם ה„ריינג'רס" ניצחו דאנדי

קבוצתו של אבי כהן, ריינג'רס גלאזגו האלופה הסקוטית, ניצחה בשבת במגרשה את דאנדי 1:2 משעריהם של פלק ומקוייסט. בנצחונות חוץ השיגו הארטס על מורטון 1:2 כשהבינלאומי ג'ון רוברטסון הבקיע את שער הנצחון. את נצחון החוץ השני השיגה מאדרוול על דנפרמלין 0:1. תוצאות נוספות: דאנדי יונייטד – סלטיק 0:0; פלקירק – אברדין 2:2; היברניאן – סנט מירן 0:1.

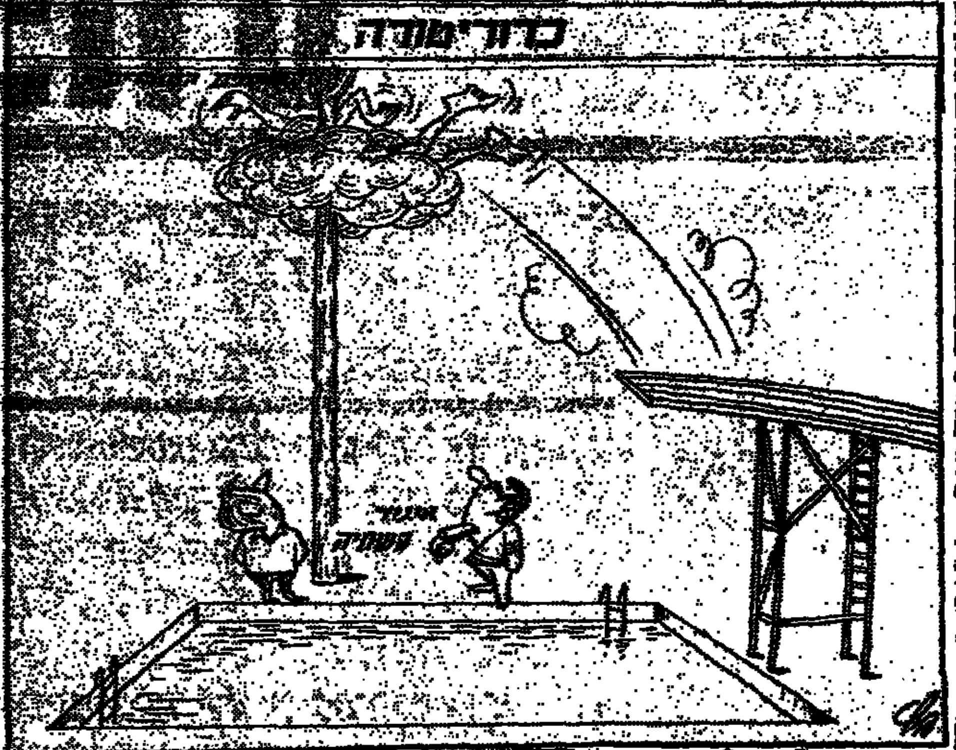

קרל לואיס ברוחק – 8.67 מ' סרגי בובקה במוט – 5.85 מ'

נבחרת האתלטיקה של מזרח גרמניה מוסיפה לצבור מדליות כמו אוצר זר כאשר ביומיים האחרונים נטלה הנבחרת המזרחית 3 מדליות זהב.

אמש זכה קרל לואיס במדליית הזהב בקפיצה לרוחק כאשר כבר בקפיצתו הראשונה קבע 8.67 מטר לפני הרוסי אמיאן עם 8.53 מטר והאיטלקי אוונגאליספה עם 8.38 מטר.

בקפיצה במוט היה זה שוב הרוסי סרגיי בובקה שכבש את השחקים בתוצאה של 5.85 מטר. הוא נכשל בשני נסיונות לעבור 6.05 מטר. שני היה צרפתי ויגנרון – 5.80 מטר ושלישי אף הוא בתוצאה של 5.80 מטר הרוסי גאטולין.

ביום שישי הוכיחה ג'קי ג'וינר שהיא כיום האתלטית מספר 1 בעולם כשניצחה בקפיצה לרוחק 7.36 מטרים ונטלה מדליית זהב שניה באליפות זו והחמישית לארה"ב. שניה סיימה הסובייטית ולסקאייה עם 7.14 מטר ושלישית היתה שותפה לשיא העולמי המזרח גרמניה אייקה דרקסלר 7.13 מטר.

בולגריה נטלה מדליית זהב שלישית לזכותה של שיאנית העולם במאה מטר משוכות זארגוצ'ייבה שסיימה ראשונה בזמן 12.34 שניות והקדימה במעט את המזרח גרמניות סיילה ואושקנס.

על הכן המנצחות עלתה אתמול רוסיה אחרת, הודפת כדור הברזל נטליה ליסובסקאיה – 21.24 מ'. קתרין ניומקה ממזרח־גרמניה היתה שניה (21.21) ובת־ארצה אינס מילר שלישית (20.76). המערב־גרמניה קלאודיה לוש, האלופה האולימפית, סיימה רביעית ואלופת העולם הקודמת, הלנה פיבינגרובה מצ'כיה, הגיעה שמינית.

גרג פוסטר מרחף על פני המשוכות בדרך להגנה על תוארו העולמי בריצת 110 מ' משוכות

מדליית זהב ראשונה הוענקה לנורבגיה על ידי כריסטיאנסן שיאנית העולם בריצה 10 אלף מטרים. היא עברה את המרחק ב־31:05.85 דקות. כדוע בת ארצה וייטץ', שזכתה בתואר אליפות העולם הקודמת בהלסינקי, פרשה בגלל פציעה.

במרוצי חצי הגמר ב־4x100 מטר לנשים השיגה ארה"ב את הזמן המהיר ביותר 41.96 בשניה מהר יותר מנבחרת גרמניה שיאנית העולם ואילו ברוחב קבעה זמן מהיר יותר מארה"ב בזמן 38.29 לפני ארה"ב במקצה השני 38.33 שניות. בריטניה נכשלה בגלל ההחלפה לא חוקית בין הרצים בהחלפת המקל לא כשורה.

איטליה נטלה את מדליית הזהב השניה שלה הודות לפרנצ'סקו פאנטה. פאנטה הוכיח כשרונו הרב־גוני, כאשר ניצח בריצת 3000 מ' מכשולים ימים ספורים לאחר זכייתו במדליית הכסף בריצת 10,000 מ'. לפאנטה נרשם זמן של 8:08.57 דקות, ההישג הרביעי בטיבו בהיסטוריה. שני הגיע המזרח־גרמני האגן מלצר בהישג של 8:10.32 ד'.

כובשת הבכורה

מזרח־גרמניה, הכובשת את הבכורה באליפות העולם, ניצחה גם באחד המקצועות המפרכים ביותר – 50 ק"מ הליכה. הרטוויג גאודר סיים את „צעדת הברזל" לאחר 3:40.53 שעות והקדים בהפרש מינימאלי את בראוצו גנלד וייגל (3:41.30) ואת הרוסי וייצ'סלב איבנקוב (3:44.02).

הרביעיה הבריטית במירוץ השליחים ל־100 מ' נפסלה כבר בשלב המוקדם בעקבות יציאה מהירה מדי של ג'ון רג'יס, בעל מדליית הארד ב־200 מ'.

מאגר בלתי נדלה

ברה"מ שבה הוכיחה, כי לרשותה מאגר בלתי נדלה של רצות „קשוחות". ריצת 1500 המטרים התנהלה כקרב פרטי בין טטיאנה סמולנקו לבין המזרח־גרמניה הילדגארד קירגר. שתי הרצות שמרו זו על עקבי רעותה עד שהרוסיה לחצה על הדוושה בסיום וניצחה בזמן של 3:58.56 ד'. היתה זו מדליית הזהב השניה של סמולנקו, שניצחה גם ב־3000 מ'. לקירגר נקבע הישג של 3:58.67 ד' לפני השוויצרית המפתיעה יאנדרה גאסר – 3:59.06 ד'.

סמולנקו הצטרפה אל שתי אתלטיות נוספות, שנטלו שתי מדליות זהב – סילקה גלדיש ממזרח־גרמניה בשתי הריצות הקצרות וג'קי ג'וינר־קרסי, המנצחת הגדולה בקרב שבעה, שגברה על הייקה דרשלר גם בקפיצה לרוחק.

קרבן להכנה לקויה

דיילי תומפסון, „המלך" הגדול של העשור בקרב העשרה, נפל קרבן להכנה לקויה ולעונה ארוכה של פציעות. תומפסון, בכושר ירוד ובמוטיבציה נמוכה, דורג רק במקום התשיעי המאכזב. את הבכורה ירש ממנו המזרח־גרמני טורסטן פוס עם 8680 נקודות. שני סיים המערב־גרמני זיגפריד וונץ עם 8552 נקודות.

לואיס מאשים ספורטאים בנטילת סמי מרץ ברומא

„אילו הייתי משתמש בסמים הייתי כנראה יכול להיות אלוף העולם ב־100 מ' והייתי משיג תוצאות של 9.9 ש' ואפילו 9.8 ש', אבל בריאותי חשובה לי יותר ולא אסכן אותה" – אמר קרל לואיס האצן השני בתבל, בראיון טלוויזיה.

לואיס האשים ספורטאים, בלי לנקוב בשמם, בכך שהם נוטלים סמים שאין להם [illegible] טובות יותר ממה שהם מסוגלים להשיג. „הסמים סייעו לאנשים לזכות בזהב", הוא קבע.

כשלעצמו אין לו שום עניין בסמים „מפני שיש לי את הסקונן הטוב ביותר בעולם ונוסף לכך יש ברצוני לחיות עוד 40 שנה אחרי שאסיים את עיסוקי בספורט", אמר. „האתלטיקה חשובה לי מאד אבל אין שום פיתוי שיוכל לשכנע אותי לסכן את גופי".

קרל לואיס משפר שיא המשחקים בקפיצתו אתמול ברומא

הדרך לדרג א' בכדורסל תעבור היום בבולגריה ב„סאונה פינית"

מסע תלאות לנבחרת ממינכן דרך סופיה לפלבן • הציוד האישי של לאסוף לא הגיע, מתקשים להשיג לו נעליים • אין ידיעות על נבחרת פינלנד נגדה נשחק היום ב־5.30 אחה"צ • שעה ארוכה חיפשו 40 בקבוקי „קוקה קולה" להרוות צמא הנבחרת • החמישיה הפותחת: ג'מצ'י, ברקוביץ, לאסוף, מרסר, אלימלך

מאת משה כהן, שליחנו בבולגריה

פלבן 5 (מיוחד ל„דבר"). הדרך לדרג הבכיר בכדורסל האירופאי תחל היום ב„סאונה הפינית". נבחרת הכדורסל הישראלית תתמודד ב־5.30 אחה"צ עם פינלנד במשחק הפתיחה של טורניר האתגר – אחד הבתים המוקדמים של אליפות אירופה.

„התנאים בפלבן אינם נוחים, אך אנו משתדלים לא להתעסק בכך אלא להתרכז במשחק נגד פינלנד" – אמר אתמול המאמן הלאומי משה ויינקרנץ.

הבעיה העיקרית המטרידה את המאמן היא העדר מידע על היריבה הפינית. עופר פליישר, שחזה בנבחרת הפינית [illegible], ציין, כי יש לה קלעי חוץ טובים והיא משחקת מהר, אולם לא ניתן, כמובן, להתבסס על מידע זה לקראת העימות היום.

[illegible] עם המארגנים של שיעור לאסוף [illegible] שלוחה יהודי מקומי, הגבר [illegible] הצמוד לנבחרת הישראלית.

התשובות – לאחר הטורניר

השחקנים [illegible] התשלומים. אף שכללי [illegible] תכונה רבה לקראת המשחקים, [illegible] השחקנים הבהירו, כי לאחר הטורניר „יעשו חשבון" עם איגוד הכדורסל ויבקשו לפצות אותם [illegible] גם בעד אליפות אירופה [illegible].

כמה תיירים ישראלים, השוהים בבולגריה, פנו אל הוועדה המארגנת בבקשה לצייד אותם בכרטיסי כניסה. הללו הרס, נראה, כי ימצאו אותם כרטיסים פנויים.

מאמן נבחרת פולין, אנדרזיי קוזק, הגיע לפלבן כדי לחזות במשחקים. קוזק סבור, כי נבחרתו תתמודד עם ישראל בשלבים הבאים של אליפות אירופה ובא, כמובן, לצבור מידע ולהתרשם.

הפינים חידה

פינלנד עוד הוסיפה מבוכה לצוות הישראלי, ובעיקר למארגנים, כאשר הודיעה, כי תגיע רק היום בצהריים, שעות ספורות לפני המשחק. התקוות של ויינקרנץ „לרגל" אחריהם באימון התנפצו לחלוטין. הנבחרת הישראלית תתבסס, איפוא, על הטאקטיקה הרגילה שלה מתוך אמונה, כי היא תוכל להפתיע את פינלנד.

המאמן ויינקרנץ אמר, כי המטרה היא להפעיל את השחקנים הגבוהים, מרסר ולאסוף, מתחת לסל וליצור יתרון מכסימלי כבר בפתיחה. „אני משוכנע, כי נוכל להציג רמת משחק טובה", הוא הדגיש.

החמישיה הראשונה תכלול את דורון ג'מצ'י, מיקי ברקוביץ, הארוך לאסוף, ישראל אלימלך ולאוואן מרסר.

בתום המשחק של ישראל יתמודדו בולגריה המארחת ונורווגיה במשחק השני של היום הראשון.

מסע תלאות

הנבחרת הישראלית עברה מסע של תלאות עד שהגיעה לפלבן. זה התחיל בנמל התעופה במינכן. מיקי ברקוביץ, שיצא את הארץ כמה ימים לפני חבריו לרגל עסקיו, הופתע לא למצוא את הנבחרת במקום. רק חמש דקות לפני הכניסה לטיסה לסופיה הגיעו הישראלים לדלפק של חברת התעופה ומיקי הנבוך יכול היה להצטרף אליהם.

בנמל התעופה הקטן בסופיה התברר לישראלים, כי איש מהוועדה המארגנת לא טרח לקבל את פניהם וגם לא סידר להם את אשרות הכניסה. המשלחת הישראלית נאלצה להמתין שעתיים עד להסדרת הויזות ושילמה בעד כל ויזה 20 דולאר. אם לא די בכך, נמסר מיד „כאב ראש" נוסף לאחר שהתברר, כי מזוודתו של לאסוף לא הגיעה ועמה גם הציוד הספורטיבי שלו.

החום הכבד, ששרר בבירה הבולגרית, אילץ את הישראלים לתפוס פינה מוצלת באולם הכניסה כדי להחליף את בגדיהם. המשובס הלא ממוזג תרם אף הוא להתשה הלא נחוצה.

עם הגיעם לפלבן שוכנו הישראלים במלון מבודד מחוץ לעיר. הנבחרת קיימה אימון ראשון ביום שישי ושני אימונים נוספים אתמול. לאסוף שאל את נעליו של פליישר, הגדולות עליו בשני מספרים, ונאלץ להסתפק באימוני קליעה מאחר שלא יכול היה לנוע בחופשיות. הניסיונות לארגן לו נעליים תואמות עלו בתוהו. אריה ויזנברג, שומר השבת, לא התאמן כלל למורת־רוחו של ויינקרנץ.

המארגנים עושים מאמצים גדולים לארח את הנבחרות בצורה נאה, אולם התנאים הבסיסיים קשים. כך נדרשה התרוצצות ארוכה עד [illegible]

שני שחקנים עוד נחתו במכבי ר"ג

סטן מאיר (2.05) והגולר קלי (1.95) שני שחקנים זרים הגיעו ביום ששי כדי להבחן בשורות קבוצת מכבי רמת־גן. השניים יבחנו הערב במשחק אימון נגד האלופה מכבי ת"א, שתבחן לראשונה את מייק בראון. בינתיים עזב את מכבי ר"ג מייק סמית, שהודיע כי אינו מעוניין לשחק כדורסל והוא פונה ללימודים.

מבקר ההסתדרות מחייב העמדת שחר לועדת משמעת

מאת ג. אשר

מבקר ההסתדרות, נפתלי בלומנטל, מחייב את העמדתו של דב שחר לדין בפני ועדת המשמעת של מרכז הפועל. כך עולה ממכתבו אל יעקב ישי, יו"ר האגף לצעירים, נוער וספורט [illegible].

בלומנטל מדגיש במכתבו אל ישי, כי עד שועדת המשמעת תגיע לסיום דיוניה, על מנכ"ל הפועל יצחק אופק להימנע [illegible] ולבקש קבלת חוות דעת [illegible] של דב שחר [illegible].

מבקר ההסתדרות מציין כי בפני ועדת המשמעת יש להביא את העניינים הבאים:

1. מכתב/מסמך של חברת אל־על ומסיבה [illegible] של אל־על שהתקיימה [illegible] באמצע שנה זו.
2. חוות דעת של עו"ד ליפא ליאור, היועץ המשפטי של מרכז הפועל.
3. מכתב ההתפטרות של דב שחר שהופקד בידי מנכ"ל הפועל והנימוקים למכתב.
4. המסמך הקובע את [illegible] של דב שחר על תנאי.

בנוכח, נבחר דב שחר להנהלת ההתאחדות לאחר שהופקד מכתב ההתפטרות בידי מנכ"ל הפועל, למקרה שיורשע בעתיד [illegible] המיוחסות לו.

מבקר ההסתדרות אינו קובע [illegible] המשמעת של מרכז הפועל.

יאריד ניצח את מנסדורף בסיבוב 3

השוודי אנדרס יאריד, המדורג במקום ה־16, ניצח בשבת את אלוף ישראל עמוס מנסדורף 2:6, 3:6, 2:6 בסיבוב השלישי של האליפות הבין־לאומית של ארה"ב בפלשינג מדו.

הפועל ירושלים ניצח בבלגיה את ואן דן הולנדר

בטורניר בבלגיה ניצחה הפועל ירושלים את קבוצת ואן דן הולנדר, סגנית אלופת הולנד 87:98 (48:50).

קלעו לירושלים: חזן (22), ברס וורמן (מועמד להיות הזר השני – 19), מילר (18), בנט (16), האריסון (11), קנו (7), בריאר ואטלס (2 כ"א).

• קבוצת הפועל תל־אביב גברה אתמול על מכבי נתניה 79:115. בהפסקה הוליכה הפועל תל־אביב 31:42.

לתל־אביב הרבו לקלוע סאותם (21), אמסלם (21), דליזל (18), ולוסיקמן (16). למכבי נתניה הרבו לקלוע: רוביזון (18), וריק ג'יילן (15).

עוד שני מדורגים עפו מפלשינג־מדו

עוד שני מדורגים הודחו באליפות הטניס הפתוחה בפלשינג־מדוז ובכך עלה מספר המדורגים שהודחו עד כה לארבעה.

השניים הם השוודי יואכים ניסטרום המדורג עשירי שהפסיד להודי ראמש קרישנאן 3:6, 5:7, 2:6 והאמריקאי כים מאיים, המדורג 12, שהפסיד לאוסטרלי בן 20 מארק וודפורד שעלה מהמוקדמות. המשחק בין השניים נמשך שלוש שעות וחצי והאוסטרלי הצעיר ניצח בסיכום 6:7, 2:6, 3:6, 6:7, 6:7.

גם ג'ון מקנרו נאלץ לעמול קשה בטרם ניצח צעיר אחר, הנגרג בן 21, מטקסאס. הוא גבר עליו בארבע מערכות 4:6, 6:4, 2:6, 2:6. המשחק נמשך קרוב לשלוש שעות. כהרגלו התווכח מקנרו עם השופטים, עם הכונים ועם הקהל.

כריס אוורט השיגה את נצחונה ה־1200 בקריירה שלה, כשגברה על הברזילאית ריאו 1:6, 0:6. זה היה המשחק ה־1000 שלה באליפות ארה"ב. לסיבוב הבא עלו גם נאוורטילובה, שניצחה [illegible] מארה"ב 2:6, 1:6. הצ'כית צוקובה גברה על הגרמניה קיים 6:7, 1:6.

הגרמניה קילש ניצחה את האיטלקיה צ'יצ'יני 4:6, 3:6.

נבחרת הכדורגל הצרפתית תתאמן ותשחק בישראל

התאחדות הכדורגל הצרפתית נתנה ביום ששי „אור ירוק" לסיור של נבחרת צרפת בינואר־פברואר 1988 בישראל, לקיים בה מחנה אימונים ולהתמודדות עם נבחרת ישראל.

הפרטים על הסיור בישראל טרם נקבעו, אך הוחלט כי הבין־לאומיים הצרפתים ישהו שבעה ימים במחנה אימונים בישראל ויסיימו במשחק ידידות נגד נבחרת ישראל.

לאחר מכן תשוב נבחרת צרפת לדרום צרפת, שם תשתתף בטורניר בהשתתפות 4 קבוצות. נראה כי בטורניר זה ישתתפו מרוקו, שוויץ, צ'כיה, ואולי רומניה והולנד.

ג'ו בייניון זר שחום עור הוחתם במכבי חיפה

ג'ו ביניון, כדורסלן זר שחום עור, הוחתם אתמול במכבי חיפה. בניון, בן 26 (2.04), הגיע לישראל בסוף השבוע וכבר ערך אימון בחיפה.

היום יערוך הופעת בכורה במשחק ידידות מול הפועל גליל עליון. יו"ר מחלקת הכדורסל של מכבי חיפה ציין, כי השחקן הוא בעל נסיון באנ.בי.אי. ובליגה החצי מקצוענית בארה"ב ובעבר היה מלך הריבאונדים של המכללות.

פסק זמן

עם: אהרון להב

זה לא אפגניסטן

בכל שיסבירו מאמני השחיה את התנהגותם באליפות השחיה של ישראל – לא יוכלו לכפר על המעשה המביש והאנטי ספורטיבי שעוללו. התפקיד האלמנטרי של כל מאמן, בין בשחיה ובין בכל מקצוע אחר, הוא ללמד, להבין ולעצב את הספורטאי מן הגיל הרך ועד לפרישתו מתחרויות, ולחנך אותו להתנהגות מופתית בתוך הזירה ומחוצה לה. את הכללים האלמנטריים האלה הפרו ברגל גסה חמישה ממאמני השחיה הבכירים של ישראל.

אסור היה למאמנים להשתמש בחניכיהם להפגנת מחאתם כלפי איגוד השחיה גם אם טענותיהם צודקות בעניין הניקוד הקבוצתי באליפות. הם חינכו ואימנו במשך עונה שלמה את השחיינים הצעירים להפיק מעצמם את מלוא היכולת לקראת תחרות הכתרת של העונה – האליפות הלאומית. לא היתה להם שום זכות להורות לחניכים לנתק למים ולהפסיק לשחות. זאת היתה מהלומה לספורט, פגיעה בספורטאי צעיר המכשיר עצמו לתחרות והישגים – גם אישיים וגם קבוצתיים – ואין לאיש הזכות, גם לא לשחיין עצמו, משעלה על אדן הזינוק, להפסיק את התחרות כמחאה נגד מן דהוא. בעד מעשה כזה מעמידים לדין משמעתי ומוקיעים עונש.

בזירת ספורט לא משתוללים. היא נועדה אך ורק לתחרות ולהפגנת הישגים. אולם בימינו, כשכל הכללים החברתיים המוסכמים נשברים בזה אחר זה, אין פלא שגם לספורט חדרו מנהגים נפסדים. ואם זוהי הנורמה בישראל 87 – אפשר היה להפגין מורת רוח מהחלטת איגוד השחיה בצורה תרבותית שתצור על עיני התקשורת ובכך להעלות את העניין על סדר היום. בגילויי דעת שפירסמו המאמנים הם מסתמכים על „תקדים" וכך הם אומרים: „יש לזכור שלא אנו היינו הראשונים שאחזו בנשק זה. הוועד האולימפי הישראלי, לקראת משחקי מוסקבה 80, בשל מלחמת אפגניסטן, השבית את ספורטאי ישראל (והשחיינים בתוכם) ולא איפשר לגרשון שפע וחניכיו ליטול חלק במשחקים האולימפיים".

איזו השוואה! אמנם ההחלטה ההיא לא היתה מוצדקת, אך היא הוכתבה על־ידי ראש ממשלת ישראל והממשלה כולה ולא לפני שנערכה הצבעה בוועד האולימפי הישראלי, המוסד העליון של הספורט שלנו. ההחלטה להחרים לא נתקבלה על אדני הזינוק, היא נתקבלה הרבה קודם ובעצה אחת עם מספר לא מבוטל של מדינות אחרות שלא נסעו למוסקבה כמחאה פוליטית ובראשן ארצות הברית.

ולעניין עצמו: אנו בהחלט בעד ניקוד קבוצתי גם באליפות ישראל. חבורה של שחיינים כאגודה אחת, המתאמנת ושוקדת ביחד, יכולה להתבטא בשתיים: בהישג אישי ובהישג קבוצתי. להישג הקבוצתי שותפים גם השחיינים היותר אפורים שניתנת להם ההזדמנות לצבור נקודות בשביל אגודתם ובארון הגביעים הם יכולים להציץ כל פעם בגאווה. הישג קבוצתי נותן סיפוק למאמן האגודה ולציבור חניכיו. צודקים המאמנים כשהם טוענים, שהניקוד הקבוצתי נותן תוכן לסיסמת הפועל „מאלפים לאלופים". קודם מתרגל השחיין לתרום להישג הקבוצתי־חברתי ומשם סלולה וקלה יותר הדרך לבלוט בהישג אישי.

גם מדבריו של המאמן הלאומי נח רם במסיבת עתונאים בדבר עסקנים בהנהלת איגוד השחיה שיש להם ילדים שחיינים, ראויים לבחינה. הטענה היא כי לעסקנים אלה יש אינטרס צר לקדם את שאר בשרם ורק המדליה מעניינת אותם ותו־לא. גם אם הדברים הרים מאד ואולי לא כל כך מאומתים, כבר הגנה [illegible] שהפועל שלא לאייש [illegible] בהנהלת איגוד ספורט שאר בשרו הוא ספורטאי פעיל בענף על מנת למנוע לזות שפתיים.

בעוד כחודשיים מתקיימות הבחירות להתאחדות לספורט ולאיגודים המסונפים. אם איגוד השחיה אכן לא מתפקד נכון, כדעת המאמנים המרומרמים, זה הזמן לעשות לתיקון המצב.

עושה צרות מקצועי

אחרי שהעמיד את אגודתו מכבי ת"א בפני האפשרות שיסע לשחק כדורסל בקבוצה אירופית בשביל יותר כסף, שוב צץ ועלה שמו של דורון ג'מצ'י. הפעם כ„קפטן" הנבחרת הלאומית של ישראל, ערב הנסיעה לבולגריה. ושוב מדובר בכסף. ה„קפטן", במקום לייצג את חבריו בעניינה אצל הנהלת איגוד הכדורסל, יצא במסיבת עתונאים בשפני קפה נגד איפה ואיפה במתן כסף על הופעה בנבחרת.

מעשית יכול היה להצביע רק על לאוואן מרסר כמקבל יחוד בעוד שעל אחרים הביע השערות בלבד. הוא לא יכול להסכים לכך שחלק ישחק בנבחרת תמורת תשלום והחלק אחר יגויס לשחק בשביל הסמל. טענתו: „זה דבר חמור ביותר ואני תקיים מוכן לשלם לשחקנים כספי מאחורי גבם של יתר השחקנים. אני כ„קפטן" לא מתכוון לוותר בעניין. ברגע שהדבר יצא החוצה יש לתקן את העוות ומהר".

ג'מצ'י לא חיכה לבירור ולאימות טענתו, „פיוזים" התפוצצו לו בראש והוא הודיע מיד וחלק שלא יסע לבולגריה. צריך היה להזעיק את יו"ר אגודתו כדי לכבות את השריפה. ה„קפטן" כבר שכח שהוא היה בצוות הכושל ביותר שירד באליפות אירופה לדרג ב' ובבולגריה ניתנת לו להחזיר ההזדמנות לתקן ולעלות את ישראל בחזרה לדרג א'.

„קפטן" משמש דמות ומנהיג בכל נבחרת. אם מתכוון דורון ג'מצ'י להפוך את התפקיד הזה ל„ועד עובדים" או ל„איגוד מקצועי" – מוטב שיפרוש מן התפקיד הזה. מותר להציג תביעות ובקשות אבל לכך יש „קוד" מקובל בעיקר כאשר מדובר בראשון בין שווים בנבחרת לאומית.

חוקרת באוניברסיטת תל־אביב מעלה את הסברה, כי...

חסר במגנזיום הוא־הוא שמעצבן את תושבי ישראל

עצבנות וחוסר ריכוז, כאבי ראש ועייפות – כל התופעות האלה גוברות בדרך־כלל בהשפעת החום כמו גם בהשפעת מתחים בחיי היום־יום, כפי שמיטיבים לדעת בוודאי רבים מתושביה של ישראל על סמך נסיונם האישי. אבל מה הוא סוד הקשר בין גורמים אלה מכאן ובין תופעות אלה מכאן?

פרופ' גוסטבה סטנדיג־לינדברג מן המחלקה לפיזיולוגיה ופרמקולוגיה בבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת תל־אביב סבורה, שהקשר טמון בחוסר מגנזיום בתאי הגוף. היא כיצד החום מגביר את ההזעה, ועם הזיעה מאבד הגוף מגנזיום. חסר המגנזיום מצידו מגביר את הפרשת ההורמון אדרנלין כתגובה למצבי דחק, ותופעה זו מצידה מגבירה עוד יותר את אבדן המגנזיום, באותו מעגל סגור. לכן היא סבורה, שהתנאים בישראל – האקלים החם והלחצים היום־יומיים הם ממש "אידיאליים" ליצירת חסר במגנזיום ולתופעות הלוואי הנובעות מחוסר זה.

המגנזיום הוא מינרל החיוני לשורה של תהליכים ביולוגיים, כגון יצירת אנרגיה ממזון, [illegible] חלבונים, קיום שלמותן של קרומית, [illegible] עברת הגירויים העצביים. חסר במגנזיום [illegible] כאבי ראש, רגישות־יתר לגירויים, [illegible] ר בינוני ורגישות לאורות ולקולות. הרקמות האדם העשירות ביותר במגנזיום הן השרירים (עד 25 מיליגרם ל־100 גרם שריר) והדם (2־3 ג ל־100 מיליליטר).

פרופ' סטנדיג־לינדברג בחרה מידגם מייצג של 70 ישראלים בריאים בגיל 19 עד 50 ומצאה חסר מובהק של מגנזיום אצל 25% מן הנשים ואצל 8% מן הגברים. אגב, ההפרשים האלה בין שני המינים הם תופעה מוכרת גם ממדינות אחרות: רמת המגנזיום נמוכה בדרך־כלל יותר אצל הנשים, משום שהמלאי שלהן נפגע בהשפעת הווסת ולידות. עוד גילתה החוקרת, שאצל כל 70 הנבדקים – גם אלה שרמת המגנזיום בגופם היתה מניחה את הדעת, פחות או יותר – נרשמו תנודות גדולות ברמה זו. פרופ' סטנדיג־לינדברג מצאה בזמנו תנודות כאלה גם בארץ מוצאה, שוודיה, אבל רק אצל חולים – בעוד כל הנבדקים בישראל היו, כאמור, בריאים.

פרופ' סטנדיג־לינדברג היא מחלוצות חקר התפקיד הפיזיולוגי של המגנזיום. במחקר שערכה בשוודיה הוכיחה, כי הפרעות נפשיות אצל אלכוהוליסטים נובעות מחסר מגנזיום ואפשר לבטלן על־ידי תוספת מגנזיום. לאחר בואה לישראל ב־1976 היא החלה לעבוד באוניברסיטת תל־אביב בתמיכת מטעם מכון "קרולינסקה" הנודע בשטוקהולם. כאן, יחד עם פרופ' נורמן רודי, הוכיחה שרמת המגנזיום בנסיוב הדם משפיעה גם על עוצמת התכווצויות השרירים. מאוחר יותר, במחקר שערכה יחד עם פרופ' יאיר שפירא הישראלי ועם פרופ' נורמן וודקר מאוניברסיטת הרווארד בארה"ב, נמצא שמאמץ רב מגביר את החסר במגנזיום אצל גברים צעירים ובריאים הניזונים מתפריט ישראלי מקובל.

פרופ' סטנדיג־לינדברג טוענת, כי תוספות של מגנזיום רצויות למעשה לכל אדם בישראל. תוספות כאלה מומלצות במיוחד לאנשים העוסקים בפעילות גופנית מאמצת, בתנאי חום (כמו, למשל, בזמן השירות הצבאי). עוד היא אומרת, כי ירידה תלולה ופתאומית ברמת המגנזיום עלולה להיות קטלנית, בהביאה לפעמים להפרעות בקצב הלב או לעווית בעורקים הכליליים המספקים דם ללב.

מזונות עשירים במגנזיום הם, בין השאר, שקדים, סויה ואצות. צמחונים סובלים בדרך־כלל פחות מחוסר מגנזיום, משום שהם נמנעים מאכילת בשר ושומנים מן החי, המגבירים את תצרוכת המגנזיום של הגוף. התפריט המערבי הממוצע אינו מכיל בדרך־כלל מגנזיום די תצרוכת הגוף (ולכן ייתכן, שיהיה צורך לתת תוספת של מגנזיום במזונות שונים או במי השתיה.

סוד השכיחות הגבוהה של איידס בעיירה בל גליידס:

יחסי מין וסמים – לא יתושים

הדעה המקובלת בין חוקרי האיידס היא, שמחלה קטלנית זו איננה מועברת על־ידי חרקים. אבל המקרה של העיירה בל גליידס בפלורידה עורר ספקות מסוימים, [illegible] שכיחות האיידס בעיירה זו גבוהה מאוד, [illegible] בחמש השנים האחרונות [illegible] באיידס [illegible] תושבי העיירה, כלומר שיעור של 461 לכל 100,000 תושבים. שיעור זה דומה לשיעור בניו־יורק ובסן־פרנסיסקו, אלא שבשני כרכים אלה נפוצות מאוד ההומוסקסואליות וצריכת הסמים, בעוד תושבי בל גליידס מחשיבים את עצמם כ"אנשים מהוגנים".

כך צצה המחשבה שמא האשם הוא ביתושים, שהעיירה בפלורידה מבורכת בהם ביותר. רוב החוקרים דחו השערה זו, הסותרת כל מה שידוע עד כה על תפוצת האיידס, אבל ליתר בטחון – בגלל השלכות האפשריות לגבי העולם כולו – הם בדקו אותה במעבדותיהם. בדיקות מסוג זה נעשו בעת האחרונה בשלושה מרכזים: במרכז לבקרת מחלות בבתסדה שבמדינת מרילנד, במכון פסטר בפריס ובאפריקה – ובכל המקרים היו התוצאות שליליות.

בימים אלה נסתיימה בדיקה רביעית כזאת בפלורידה והיא הניבה תוצאות אחרות ומדאיגות לכאורה: האנטומולוג (חוקר החרקים) ג'יי נאיאר הניח ליתושים להיזון מ"ארוחה" של דם שהכילה נגיפי HIV המחוללים איידס. אחר־כך בדק את היתושים ומצא, שהנגיפים נשמרים במערכת העיכול של היתושים. אבל השתמרות זו היא לזמן קצר בלבד, ללא התרבות הנגיפים, ולדעת המומחים אין סיכוי, שהיתושים יוכלו להדביק בהם אנשים באמצעות עקיצה. הם מצביעים על כך, שכמות הנגיפים [illegible] אותה היא זעומה ביותר, וכדי שאדם יידבק באיידס בצורה זו צריך שהיתוש ייזון אלפי פעמים מדמו של אדם הנגוע במחלה. אחד החוקרים גם חישב ומצא, בעקבות מקרים ספורים של הדבקות אחיות באיידס, לאחר שנעקצו־לעורן, שלא במתכוון, כמובן, מחט נגועה בנגיפים – שכמות הנגיפים במחט כזאת עולה פי מאה ויותר על זו שיכול לשאת חרק אחד.

בינתיים גם נבדקה בקפדנות האוכלוסיה של בל גליידס ונתגלה, שיש בה גורמי סיכון רבים לאיידס, "מסורתיים", שאינם קשורים כלל ביתושים. התברר שתושבי העיירה רחוקים מלהיות "שיות תמימות": בבל גליידס נפוצים למדי השימוש בסמים הניטלים בזריקה תוך־ורידית, הזנות וריבוי בני זוג ליחסי מין. זאת ועוד: רבים מתושבי העיירה הם מהגרים מהאיטי, שבה שורר זיהום רב בנגיפי איידס. כן נמצא שרוב מקרי המחלה בבל גליידס היו בקרב מבוגרים צעירים – ומאידך לא היו שום מקרי מחלה בקרב ילדים וזקנים. אילו הועברה המחלה באמצעות יתושים או חרקים אחרים, היתה מתקבלת תמונה שונה לחלוטין.

דם המנותח מוחזר לגופו

130 בתי־חולים בבריטניה, שרובם ככולם נמנים עם שירות הבריאות הלאומי, משתמשים בחלק מן הניתוחים בשיטה החדשה הקרויה "עירוי דם אוטולוגי תוך־ניתוחי". בשיטה זו "ממחזרים" חלק ניכר מדמו של המנותח הזב תוך כדי הניתוח. במקום שהדם יישפך או ייספג במטליות, המיועדות אחר־כך לשריפה כדי למנוע זיהום אפשרי, שואבים אותו ככל האפשר לתוך שקית פלסטית קטנה, שפותחה על־ידי חברה שווייצרית, וכשהתמלא השקית ולאחר סינון מחזירים את הדם לגוף החולה, על־פי־רוב בעירוי לתוך הווריד. כך מצליחים ללקט 30% עד 80% מן הדם הזב, תלוי בסוג הניתוח, ורק את החסר צריך למלא בעזרת עירוי דם מבנק הדם, כלומר של תורם זר בעל סוג דם תואם.

יתרונה העיקרי של השיטה החדשה הוא טריותו של הדם המוחזר לגוף. דם הנשמר בבנק הדם מאבד חלק מתכונותיו החיוניות. כך לגבי תאי הדם הלבנים הממלאים תפקיד במערכת החיסון, כך לגבי טסיות הדם החיוניות לקרישה וכך, בעיקר, לגבי תאי הדם האדומים, שיכולתם להוביל חמצן פוחתת במידה ניכרת כבר אחרי שמונה ימי אחסון. יתרון חשוב שני הוא צמצום הסכנה של הידבקות מדם של בנק הדם. אמנם הסכנה של הידבקות באיידס אינה קיימת עוד, לאחר שבנקי הדם בבריטניה ובכל המדינות המפותחות האחרות, וישראל בכלל, סורקים את כל תרומות הדם אחרי נוגדנים לאיידס, אבל עדיין קיימת הסכנה של זיהום בנגיפי דלקת הכבד מסוג מסוים. מדי שנה ניתנים בבריטניה עירויי דם ל־600,000 איש – כאחוז אחד מן האוכלוסיה: 15,000 מהם (2.5%) לוקים בדלקת הכבד, ומתוך אלה לוקים 375 בצמקת הכבד, המסתיימת במוות בכמחצית מן המקרים. יתרון שלישי הוא, כמובן, צמצום הבעיה של ההתאמה בין דמו של התורם ובין דמו של מקבל העירוי.

בשיטת עירוי הדם האוטולוגי התוך־ניתוחי משתמשים בעיקר בניתוחים של כלי דם, ובכירורגיה שחזורית גם בכריתת כבד, כליות והחם ובניתוחי לב פתוח. לעומת זאת היא אינה יפה לניתוחים במערכת העיכול, בגלל הסכנה של זיהום, וכן בניתוחים של כריתת גידול סרטני, בחשש שתאים סרטניים יוחדרו לדמו של המנותח.

"חווה" זו של טחנות רוח, הראשונה מסוגה במערב־גרמניה, נחנכה לאחרונה לחוף הים הצפוני. יש בה 50 טחנות המספקות יחד עד שני מיליון קו"ש בשנה, די צריכתן של כ־400 משפחות. מחיר הפרויקט היה כחמישה מיליון מארק (כ־2.7 מיליון דולר).

הכשר לביוטכנולוגיה בשדה

לפני חודשים אחדים עשתה החקלאות הגנטית, אם אפשר לכנותה כך, את צעדיה הראשונים מן המעבדה אל השדה. בארה"ב רוססו חיידקים, שנעשו בהם שינויים גנטיים כדי שיוכלו למנוע היווצרות כפור, על צמחי תות־שדה ועל זרעים של תפוחי־אדמה. קדמו לניסוי זה מאבקים רבים וממושכים. מתנגדיו טענו, כי שחרור החיידקים ה"מהונדסים" לסביבה עלול להוליד תוצאות הרות־אסון שאין לחזותן מראש.

ועדה מטעם האקדמיה הלאומית למדעים של ארה"ב פרסמה עתה דו"ח המבקש להפיג חששות אלה. הדו"ח קובע, כי אין נשקפת סכנה מאורגניזמים שנעשו בהם שינויים גנטיים בשיטות ביוטכנולוגיות, כלומר על־ידי העברת גנים מאורגניזם אחד ושתילתם באורגניזם אחר – כל עוד מטילים פיקוח קפדני על יישומן של שיטות אלה. בשנים האחרונות, נאמר בדו"ח, נעשו – אמנם רק במעבדה – אלפי העברות של חומר גנטי בין אורגניזמים ולא אירעה שום תאונה. העברתם של גנים בודדים אינה עלולה להפוך שדות שלמים של צמחי תרבות לעשבים שוטים, או להפוך חיידק בלתי־מזיק לחיידק פתוגני (מחולל מחלות). צמח או בעל־חיים שנשתלו בו גנים ממין אחר של צמחים או של בעלי־חיים דומים בכול לאבותיהם, פרט לתכונה זו או אחרת שנוספה על־ידי השתלת הגן הזר, ואין חשש שלפתע ייהפכו ליצור חי יוצא־דופן – כשם שגם העתקתם של צמחים ובעלי־חיים מסביבתם הטבעית למערכות אקולוגיות אחרות לא הסבה שום נזק.

נשיא האקדמיה, פרופ' פרנק פרס, אמר: "הביוטכנולוגיה תופסת עמדת מפתח בעתידה של אמריקה. הקונגרס והרשות המבצעת משתדלים לכוון אותה בתבונה כדי להגן על הציבור, אך גם כדי לקיים את כושר התחרות הכלכלי של ארה"ב".

עם זאת מטעימה הוועדה את הצורך לנהוג בזהירות יתרה וממליצה להנהיג [illegible] כדי לאמוד את האפשרות של גרימת נזקים מאורגניזמים ששונו מבחינה גנטית.

מאובן אותנטי או מזויף?

האם המוצג בלונדון הוא אמנם מאובן אותנטי (משוחזר, כמובן) של יצור מעופף (משמאל), או דינוזאורוס שהודבקו לו כנפיים? (מימין)

אם מוזיאון ה"לובר" בפריס מתפאר בתמונתו המפורסמת של לאונרדו דה וינצ'י, ה"מונה ליזה", הרי גם המוזיאון לתולדות הטבע בלונדון יש לו "מונה ליזה" משלו. כך, מכל מקום, מכנים שם את מוצג הפאר של המוזיאון: מאובן של ארכיאופטריקס, הנחשב בעיני רוב המדענים לחוליית ביניים בין הזוחלים ובין העופות.

רוב המדענים, אך לא כולם. זה זמן־מה טוענים מספר מדענים נכבדים ובראשם סר פרד הויל, שהוא אמנם איננו פליאונטולוג, אלא מגדולי האסטרונומים החיים עימנו היום, כי רופא צבאי מבוואריה, ד"ר קארל האברליין, ובני משפחתו, שחיו במאה שעברה, נטלו מתוך מניעים של תאוות בצע מאובנים של זוחלים, חמישה בסך־הכול, וחיברו אליהם נוצות בעזרת מלט. כך יצרו מאובן מזויף, שתאם להפליא את תורת האבולוציה של דרווין אשר פורסמה באותה תקופה. טענתם התבססה בין השאר על העובדה, שבכנפיים האמיתיות או המדומות של המאובנים נבעו סדקים, בדומה לסדקים המופיעים בקירותיהם של בתים ישנים.

במסיבת עיתונאים שכינס לאחרונה יצא ד"ר אלן צ'ריג, לשעבר אוצר מחלקת הזוחלים והעופות של המוזיאון, בשצף־קצף נגד האשמות אלה. הוא טען שסר פרד ועמיתיו השתמשו בנימוקים כוזבים ובנתונים בלתי־רלוונטיים. הוסיף על כך סיריל ווקר ממחלקת הזוחלים של המוזיאון, כי בצד חמשת המאובנים של הארכיאופטריקס המוצגים במוזיאונים שונים בעולם ושניים מהם נחשבים אותנטיים אפילו בעיניהם של הויל וחבריו, נמצאו עוד עשרות מאובנים של עופות מאותה תקופה. אשר לסדקים טענו הדוברים, כי נתגלו בהם גבישי סידן שהיווצרותם מצריכה מיליונים בשנים, וכל הסיפור על הדבקת הנוצות במלט אינו אלא עורבא פרח. גם אין להעלות על הדעת, שבני משפחת האברליין יצקו מלט אורגאני סביב כנפי המאובן. אילו עשו כך, היה חומר זה צריך לקרון באור פלואורסצנטי בשעת הקרנה בקרינה על־סגולה. אנשי המוזיאון ערכו בדיקה כזאת – והיא לא העלתה מאומה.

יצוין שהוויכוח על האותנטיות או חוסר האותנטיות של המוצג המפורסם במוזיאון הלונדוני, שערכו נאמד בשלושה מיליון ליש"ט (כשמונה מיליון ש"ח), יש לו השלכות על הפולמוס המתנהל עתה בארה"ב בין האבולוציוניסטים ובין הקריאציוניסטים, החוגים הדתיים הדוגלים בתורת הבריאה האלוהית יש מאין התובעים, לפי־שעה ללא הצלחה ניכרת, כי בבתי־הספר האמריקאיים ילמדו, בצד תורת דארווין, גם את תורתם־שלהם כשוות ערך לה מבחינה מדעית. פרד הויל בוודאי איננו קריאציוניסט, אלא שהוא מטיף זה שנים רבות לתיאוריה שהאבולוציה לא התנהלה על־פי חוק הברירה הטבעית של דארווין, אלא התקיימה בגלל הכחדת מינים אלה או אחרים של צמחים ובעלי־חיים על־ידי נגיפים שהגיעו לכדור־הארץ מן החלל החיצון. ד"ר צ'ריג אמר, שקיומם של הארכיאופטריקס והדומים שומט את הקרקע מתחת לתיאוריה של סר פרד, וזהו מקור כל טענותיו בדבר זיוף, כביכול, של המוצג במוזיאון לתולדות המדע בלונדון.

על־מוליך בשיטת „עשה זאת בעצמך"

שעה שמכוני מחקר מכובדים של אוניברסיטאות וחברות טכנולוגיות בארה"ב, ביפן ובמדינות נוספות עטים על ה"פלא" החדש של העל־מוליכות ומנסים חומר אחרי חומר כדי להעלות עוד ועוד את הטמפרטורה המירבית, שבה נשמרת תכונה זו של [illegible] חשמלו ללא התנגדות – הוכיחו תלמידים באנגליה, כי העל־מוליכות אינה בשמים: אפשר להשיג אותה גם במעבדה רגילה של בית־ספר.

שישה תלמידי כיתה י' בבית־הספר התיכון הלסבי שבעיר צ'סיר קראו מאמר בשבועון המדעי הבריטי "ניו סיינטיסט", שבו טען פול גרנט ממרכז המחקר של חברת יבמ בקליפורניה, כי אפשר לחזור על הניסויים ליצירת על־מוליכות גם במעבדה רגילה של בי"ס, במחיר של כלום – לערך ליש"ט אחת. הם התייחסו לטענה זו ברצינות, וכך גם מורתם לכימיה, ליז קאלן.

השיא הנוכחי של על־מוליכות – 98 מעלות קלווין – הושג בתרכובת של איטריום, בריום ונחושת ביחסים של 3:2:1. על מדפי המעבדה של ביה"ס מצאו הנסיינים החובבים תחמוצת נחושת ופחמת בריום. עדיין נותרה הבעיה של השגת איטריום, שהוא יסוד כימי נדיר למדי, אבל המורה עבדה בעבר במפעל של התאגיד הכימי הבריטי ICI בעיר רנקורן והיא שכנעה את מעבידיה הקודמים לספק לה את התחמוצת החסרה. החברה גם נתנה לה מיכל של חנקן נוזלי לצורך השגת הטמפרטורה הנמוכה שבה מתקיימת העל־מוליכות.

אחר־כך נטלו התלמידים ומורתם כמויות [illegible] מתאימות של שלושת החומרים, [illegible] אותם בעזרת עלי ומכתש, יצקו את התערובת לתוך צלחת צורן, העמידה לטמפרטורות גבוהות, והכניסו את הצלחת לתוך התנור של המעבדה. עתה בא תור החימום, גם זאת בחיקוי למה שסופר באותו מאמר. היתה אי־ודאות מסוימת לגבי הדיוק בטמפרטורה: מכשירי המדידה של התנור היו בהם סטיות של עד 100 מעלות. אבל לאחר שהתערובת חוממה לטמפרטורה של יותר מאלף מעלות, כדי ששלושת הרכיבים יתרכבו כהלכה, וקוררה שוב על־ידי טבילתה בחנקן הנוזלי – הצליחו התלמידים ומורתם להוכיח שהחומר שיצרו הוא על־מוליך, בעזרת מה שקרוי "אפקט מייסנר".

אפקט זה מתבטא בדחיית שדות מגנטיים על־ידי חומר על־מוליך. ההוכחה נעשתה בדרך זו: התלמידים ניסו לתלות את החומר החרסיתי בין שני הקטבים של מגנט פרסה – ללא הצלחה, בגלל הדחיה האמורה. רק כאשר החומר התחמם מעט והגיע לטמפרטורת המעבר, שבה נעלמת תכונת העל־מוליכות, הוא "נכנס" בין הקטבים.

יותר שיכוך כאבים, פחות התמכרות

"נסיונות רבים שנערכו בעשור האחרון להכין חומרים, שפעילותם מפיגת הכאבים והמרדימה דומה לזו של מורפין, אך חופשיים מתכונת ההתמכרות שלו, לא הוכתרו בהצלחה".

כך נאמר בערך "מורפין" של האנציקלופדיה העברית, ואף כי הכרך כ"ב המכיל ערך זה יצא לאור ב־1970 – כתום של דברים אלה עדיין בעינו עומד, כפי שהוסכם גם בימים אלה, בקונגרס הבין־לאומי לכאב שנערך בהמבורג. אפילו גילוי האנדורפינים – חומרים מפיגי כאב הנוצרים, כפי שמעיד שמם ("אנדו" פירושו "פנימי") על־ידי הגוף עצמו, במוח – בשנת 1975 לא הביא לקידום במעמדו של המורפין (שנקרא לפנים מורפיום) כאופיאט, משכך הכאבים, העיקרי מאז ראשית השימוש בו, בתחילת המאה ה־19, ועד עצם היום הזה. כל התחליפים הסינתטיים לסם זה, גם אם פעילותם בשיכוך כאבים אינה נופלת מזו של המורפין או של נגזרותיו, כגון הקודאין, לא נמצאו ראויים בגלל תופעות הלוואי שלהם. אגב, גם את המורפין עצמו מייצרים בדרך סינתטית, אם כי אפשר להפיקו גם מן האופיום, המופק מצידו מבצבצת הפרג.

אף־על־פי־כן יכלו משתתפי הקונגרס להצביע על חידושים בשימוש במורפין – חידושים המצמצמים את סכנת ההתמכרות. למשל, בשנים האחרונות מרבים להזריק את הסם ישר לתוך חוט השדרה, במקום לתוך אחד השרירים. באופן זה מושג האפקט של שיכוך הכאבים בעזרת כמויות קטנות יותר של המורפין וכן מונעים מן הסם להגיע אל המוח ולעורר שם את תופעות הלוואי לכדוגמה, כגון אופוריה. זאת ועוד: הנוירוכירורג האמריקאי מייקל קאזינס דיווח, כי דרך זו של הזרקת אופיום מאפשרת למנותחים לקום ממיטתם יום אחד בלבד לאחר שעברו ניתוח קשה, וכן נחסכים מהם סיבוכים של הפרעות לב ומחזור הדם. כיום זו של הזרקת מורפין לתוך חוט השדרה נהוגה לא רק לשיכוך כאבים אקוטיים, אלא גם, ובעיקר, להפגת כאבים כרוניים – אצל חולי סרטן, למשל.

שונה המצב אצל חולים הסובלים מכאבים עזים בגלל סרטן באיזור הפה והפנים. אצלם לא תצלח ההזרקה לתוך חוט השדרה, כי אז לא יגיע המורפין אל אתר הכאבים, היות שעצבי איזור הראש אינם קשורים בחוט השדרה. חוקרים צרפתים מצאו פתרון לבעיה זו: הם דיווחו בקונגרס, שאצל חולים אלה הם נוהגים זה שלוש שנים להזריק את הסם ישר לתוך חדרי המוח.

החוקרים גם ידעו להסביר, מדוע הזרקת המורפין לתוך חוט השדרה או המוח עדיפה על החדרתו לתוך מחזור הדם: הגירויים גורמי הכאבים הנוצרים בעור או באחד האיברים הפנימיים מועברים באמצעות חוט השדרה אל המוח ורק שם, לאחר "עיבודם", הם מורגשים ככאבים. כאשר המורפין מוזרק לעצבי חוט השדרה, הוא פועל ב"תחנה" הראשונה של דרך זו, בחוסמו את הסינפסות – המרווחים בין תאי עצב סמוכים – ולכן הוא יעיל גם בזריקתו בכמויות קטנות יחסית.

האנדורפינים הם, כאמור, האמצעי שבעזרתו מנסה המוח לשכך כאבים, אלא שמנגנון זה אין די בו במקרה של כאבים עזים, ואז מתעורר הצורך לספק לגוף משכך כאבים ממקור חיצוני, כגון מורפין או גם כמויות מוגדלות של האנדורפינים עצמם. לכאורה אפשר היה לחשוב, כי הזרקת אנדורפינים עדיפה על הזרקת מורפין, משום שהראשונים הם חומרים טבעיים ולכן לא יביאו להתמכרות מסוכנת. אולם לאכזבת הרופאים התברר, כי מבחינה זו אין שום יתרון לאופיאטים העצמיים על האופיאט החיצוני. כיוון שכך אפשר לשאול, כמובן, מדוע אין אדם נעשה מכור לסמים עצמיים אלה, כאשר הם משתחררים מן המוח בשעת כאב. הפרמקולוג אלברט הרץ ממכון מקס פלנק לפסיכיאטריה במינכן הרצה בקונגרס על התיאוריה שלו בעניין זה: האנדורפינים "רדומים" בדרך־כלל והם משתחררים רק לעיתים רחוקות, למשל עקב גירויים חשמליים בעוצמה רבה, דחק ("סטרס") או דיקור במחטים. יצוין בקשר לכך, ששחרור האנדורפינים בשעת כאבים עזים במקרי חירום, למשל בשעת פציעה קשה, מאפשר לאדם פצוע, כמו גם לחיה פצועה, להוסיף ולתפקד מבלי לחוש כאבים ולהשיב מלחמה שערה או להימלט.

חוקרים סיניים בקונגרס דיווחו על טיפול משולב לשיכוך כאבים, הכולל הן מתן מורפין ואנדורפינים והן דיקור במחטים. אולם לא כל משתתפי הקונגרס נטו לקבל את דעתם של עמיתיהם מן המזרח הרחוק. היו שטענו, כי תרומתו של הדיקור במחטים במקרה זה היא תרומה פסיכולוגית בעיקר, מעין "פלסבו", ולאו דווקא תרומה "אובייקטיבית". כנגד ספקנים אלה אפשר להשיב בטענה נגדית, כמובן: אין זה משנה כלל כיצד האקופונקטורה משיגה את מטרתה, אם באמצעות ה"נפש" או בלעדיה; העיקר שנוצר האפקט המבוקש של שיכוך הכאבים.

ספר חדש

כל תרופה ותרופה

בימים אלה יצאה לאור מטעם הוצאת הספרים ע"ש מאגנס שליד האוניברסיטה העברית בירושלים המהדורה השניה של "מדריך למידע ויעוץ תרופתי", פרי עטה של ד"ר שמעונה יוסלסון־סופרסטיין, מרצה לרוקחות קלינית בבית־הספר לרוקחות של האוניברסיטה העברית. מהדורה זו נבדלת מן המהדורה הראשונה, שיצאה לאור ב־1980, בהשמטת תרופות שיצאו בינתיים מן השימוש או שהשימוש בהן פחת מאוד, ומאידך בתוספת תרופות חדשות.

התרופות ערוכות בספר לפי הא"ב הלטיני של שמותיהן המסחריים. כל ערך מכיל הסבר על הרכבה של התרופה, אופן פעולתה, המחלות המטופלות בה, המינון ואופן הלקיחה, הקשר בינה ובין תרופות אחרות ומזון, אופן האחסון, תופעות הלוואי, אזהרות לגבי אופן השימוש, השפעתה על נשים הרות ומיניקות וצורת שיווקה בארץ.

הספר מיועד בעיקרו לרופאים, לרוקחים ולאחיות, אבל גם לחולים סקרניים מאוד. אגב, מהדורתו הראשונה זכתה להצלחה מסחרית ממש: לאחר הדפסתה הראשונה נדפסו עוד שבע הדפסות חוזרות. כיוון שהמו"לים ידעו בוודאי, ולו בקירוב, את מספר אנשי המקצוע בארץ הזקוקים לספר זה לצורך עבודתם, יש לשער שהביקוש הבלתי־צפוי מקורו בעיקר ב"הדיוטות".

מימן גרמני משמש סעודית

המדבריות באזורים החמים של כדור־הארץ כמו "נוצרו" כדי להפיק אנרגיה מן השמש: ראשית, יש בהם קרינה עזה של שמש, משום שהם שוכנים באיזור הטרופי או התת־טרופי ושמיהם נקיים מענן כמעט כל ימות השנה; ושנית, יש בהם מקום די והותר להקמת מיתקנים סולאריים, המתפרסים כידוע על שטחים גדולים למדי, בלי צורך לגזול קרקעות הטובות לעיבוד חקלאי. יש רק בעיה אחת: בשל אותן סיבות עצמן אוכלוסיית המדבר דלילה ביותר – ולשם מה, איפוא, להקים תחנות כוח סולאריות במקום שאין בו ביקוש לחשמל?

אף־על־פי־כן אפשר וכדאי לנצל את המדבריות להפקת חשמל, אם משתמשים בו לא באופן ישיר, אלא להפקת מימן על־ידי אלקטרוליזה של מים. יתרונותיו של מקור אנרגיה זה ברורים: אפשר לאגור מימן ולהובילו למרחקים, בצינורות או במיכליות, מבלי שחלק ממנו יאבד, ומבחינה זו הוא עדיף על החשמל; והוא מקור אנרגיה נקי לחלוטין ומבחינה זו הוא עדיף על פחם או על מזוט, למשל. רק כאשר שורפים אותו בטמפרטורות גבוהות מאוד, נוצרות בצד המים גם תחמוצות חנקן, אבל דבר זה ניתן למנוע אם משתמשים במבערים קטליטיים.

דא עקא, ששני התהליכים הדרושים ליצירת מימן בדרך זו – הפיכת האנרגיה הסולארית לחשמל והאלקטרוליזה של מים בעזרת חשמל – הם עדיין יקרים מכדי להיות כדאיים מבחינה מסחרית. אבל בינתיים נעשים כבר ניסויים ראשונים בכיוון זה, בתקווה שבמשך הזמן יפותחו תהליכים זולים יותר.

עניין רב מאוד בתחום זה מגלה מערב־גרמניה. מומחים חישבו לא מכבר, שהרפובליקה הפדראלית יכולה להפיק את כל תצרוכת האנרגיה שלה, הגדולה לערך פי 30 מזו של ישראל, מתחנות כוח סולאריות על פני 30,000 קמ"ר. זה אמנם יותר משטחה של ארץ־ישראל, אבל זה רק שליש אחוז משטחו של מדבר סהרה. למשל, היות שמערב־גרמניה היא החמישית בעולם מבחינת צריכת האנרגיה (האבסולוטית), אחרי ארה"ב, ברה"מ, יפן וסין, קל להבין שתיאורטית יכול מדבר זה להכיל בקלות תחנות סולאריות לתצרוכת האנרגיה של העולם כולו.

גרמניה לא פנתה אמנם למדבר סהרה, אבל התקשרה עם ערב הסעודית, שאף היא אינה חסרה מדבריות, שטופי שמש וריקים מאדם. לאחר הכנות של שלוש שנים נחתם בריאד, בפברואר אשתקד, הסכם בין משרד המחקר והטכנולוגיה של ממשלת בון ובין סעודיה בדבר פרויקט משותף בן ארבע שנים בהשקעה כוללת של 39 מיליון מארק (כ־20 מיליון דולר), שכ־60% מהם יכוסו על־ידי גורמים גרמניים והשאר – על־ידי ערב הסעודית.

לפי־שעה נמצא הפרויקט רק בתחילתו. לא מכבר נחנך בעיר שטוטגארט מיתקן ניסוי בעל הספק של 10 קילוואט, המכיל תחנת כוח סולארית, מיתקן לאלקטרוליזה של מים ובו מיתקנים לעיבוד נוסף ולאגירת המימן. בה בעת הולך ומוקם ליד ריאד מיתקן הדגמה בעל הספק של 100 קילוואט, שיושלם בראשית השנה הבאה. מיתקן זה יתפרש על שטח של קצת פחות מדונם והוא יפיק בכל שנה כ־44,000 מ"ק מימן. פרויקט המחקר המשותף כולל גם מחקרים בסיסיים שונים, הכשרת מומחים וכדומה.

יעברו וודאי שנים רבות, עד שפרויקט זה יפיק אנרגיה בקנה־מידה מסחרי, אבל אין ספק בחשיבותו שלו ושל דומים לו לגבי משק האנרגיה העולמי בעתיד.

מיכל דלק של מימן במכונית

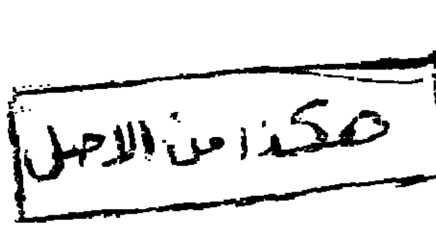

כוכבים ולילות

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 טלטקסט: עד כאן.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד: שניים אוחזין (כ).
08.40 ספרות יסודי: מסך לספרות (כ).
09.00 אנגלית ו'.
09:20 חינוך מיוחד: השעה שלנו (כ).
10.00 שעת כושר.
10.10 אנגלית ז'.
10.30 פרפר נחמד: בגד ללבוש.
11.00 מבחן ה': מבוא לשברים (כ).
11.15 צרפתית, על־יסודי.
11.30 גאוגרפיה ה'–ו': ישו–הארץ והעם.
12.00 ספרות ד'–ס': מעשה בבעלים א' (כ).
12.25 אנגלית ס'. –
1.00 אנגלית י'.
1.30 הסטוריה כללית: יוון הקלאסית.
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.05 האוניברסיטה הפתוחה: בכי: מבבה גביש.
3.00 היום בו השתנה היקום. פרק 9: עושים גלים.
3.50 200 שניות למשרד הבריאות.
3.55 רחוב סומסום.
4.25 ילגות המלא פרק 15: ומטבה.
5.00 ש־ב.ה־ש.

כללית

5.30 אליפות העולם השניה באתלטיקה קלה, "רומא 87" – שידור ישיר.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 ספוהם מרומא (ערבית).
6.45 היהודים־המצאות – (תרגום לעברית).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 אליפות העולם השניה באתלטיקה קלה, "רומא 87" – שידור ישיר.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 לקראת שידור.
9.50 "שושלת" – פרק 56: ג'ונף אינו שבע רצון מנישואיה של בתו עם ג'ף. אלקסיס מציעה לסטיבן מניות ב"קולביקו". סטיבן נכשל בנסיון להתפייס עם סמי ג'ו ומחליט לעשר עם בנו מן האחוזה המשפחתית.
10.40 "מצב חירום" – עינייני תרבות ואמנות. בתכנית משולבים מופעים, ראיונות ושיחות בתחומים למיניהם. מנחה ירון לונדון.
11.30 "גבול המציאות" – סדרת סיפורים, העוסקים באירועים בדיוניים ובמצבים על־טבעיים. פרק אחרון: סיפור א': "לך הלך לאיבוד". צלמת, העוסקת על פי פריצת דרך לקריירה מוזהרת במקצועה, מגלה בתמונות שצילמה אפשרות חלופית לחייה בעתיד. סיפור ב': "בנק המשאלות", צייר של מציאות שם ידו על מנורת אלדין, המוכנה למלא, להפתעתו, שלוש ממשאלותיו, בתנאים מסוימים.
12.00 חדשות הלילה.

ירדן: 3.50 סרטים מצויירים (עד 1); 3.55 תן לי צ'אנס (עד 1); 5.30 סרט עלילתי. בצרפתית: 7.00 חדשות בצרפתית; 7.15 לקט שירים; 7.30 חדשות בעברית; 8.30 התבגרות, קומדיה; 9.10 קשר אינטימי; 10.00 חדשות באנגלית; 10.10 האנטר; 11.10 קומדיה אנגלית.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – לקלה: בידור מוסיקלי מס' 2 לשני חלילים ולבאסו קונטינואו (א. ניקולה / סודור וקריסטיאן ניקולה); מוצארט: סימפוניה קונצרטית בסי במול מג'ור לכינור ויולה ותזמורת ק. 364 (התז. הקאמ. האנגלית / ד. ברנבוים); ברהמס: סונטה מס' 2 במי במול מג'ור לקלרינית ולפסנתר (ק. ליסטר / ג. אופיץ); גונו: המוסיקה לבלט מתוך האופרה "פאוסט" (התז. הפיל. מנטורזאם / ד. וינגה); גונו: ואלס קונצרטי מתוך "פאוסט".
09.00 קונצרט בוקר – גולדמרק: "אביב" פתיחה (התז. הפיל. מבודפשט / א. קורודי); באנדה: "פנטסית אביב" לפסנתר ורביעייה קולית ותזמורת (התז. רדיו דניה בניצוחו של ג'ון פראנס) [illegible]
11.57 פינת השיר – משירי מאיר. ויזלטיר.
12.00 אמנים בשלום – [illegible]
14.05 [illegible]
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו – חלק א': יצירות מאת מלחינים ישראלים. [illegible]
16.00 מוסיקה ליום ראשון – [illegible]
18.00 רזי מסנתר – [illegible]
19.00 [illegible]
20.05 [illegible]
20.50 הקונצרט הקאמרי השבועי – מערכת הקונצרטים הקאמריים במכון ון ליר בירושלים – [illegible]
22.30 קונצרט קצר.
23.00 מחזורי יצירות – בסוקוקן: הסונטות לצ'לו ולפסנתר שלישית.

רשת א'

10.05 שירקוד – מחולות העם משלנו ישראלים.
15.30 האוניברסיטה המשודרת – צרפתית למתקדמים שעה מס' 34.
16.05 הדיו עשרה – מבחן נוער – כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 שירי עמים.
22.05 תפוח דעת – על הקשר בין הורים לילדיהם הפעם: ק' פתוח לפתיחת שנת הלימודים.

רשת ב'

18.06 מסיבת עיתונאים.
19.35 "עם ישראל" – מוסף לענייני היהודים בעולם עורך: אברהם בנמלך.
20.05 שלום לבן דודי.
22.05 ביניהם לבין עצמו – שיחות עם מאזינים בשידור חי.
00.15 להשמע בחלום.

רשת ג'

18.06 מבער המוסיקה הלועזית.
24.05 צפירות בבוקר.
[illegible]

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחרי הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
19.05 רדיו ספורט.
19.05 רדיו רדיו (צה"ל 2).
20.05 עשים מרינה (ש.ח).
20.05 טבבבבבט (צה"ל 2).
21.30 לילה לא שקט.
22.05 המסקת עשר (צה"ל 2).
23.05 קול הגו הזה (צה"ל 2).
23.55 שיחת הנצח – עם אומר צור.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 תוכנה.
09.05 מלודיה.
10.05 צבעי בוקר.
12.05 מקורב תקונה.
14.06 בראש צעד.
15.00 צבעי הקשת.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 "שמע ישראל".
06.12 התעמלות בוקר.
06.22 לחקלאי.
06.30 סקירות כלכליות המערכת.

רשת ג'

06.11 בוקרה לאומר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 כאן לי.
10.05 שיחה.
11.05-30 בבל.
13.05 כל טוב.
06.53 אור יהק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 בראש צעד.
09.05 כוכב הבוקר.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.40 הדעות.
12.10 ...אא בבל.
12.50 מה נשמע.
13.00 בוצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
16.05 רבעי קסם.
15.51 לוח מה נשמע.
16.05 תוצרת הארץ.
16.55 קוראי ספר.
17.05 יומן כלכלה.
17.30 על מספרים ואנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.50 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.
14.06 בגן גב.
16.05 מוסיקה לעניין.
17.05 משקפים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פיתוח של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פרקים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 פינות.
10.05 המסקת עשר.
11.05 נבון לעבשיו.
15.05 אחר אחר.
14.05 זה זה מה.
15.05 מה יש.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הדעות לחיילים.
19.05 שירים מבסן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 שירים והבער היום שהיה.
00.05 שירי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
שומר לבך לשירותי F.M.

שייקה אופיר בברונזה

שייקה אופיר המנוח הונצח בחייו על־ידי הפסלת הירושלמית בלהה לוין וזאת במסגרת "פרוייקט השחקנים" שהיא מנהלת ואשר במסגרתו כבר הונצחו ראשיהם של רפאל קלצ'קין שמואל רודנסקי, מרים ברנשטיין־כהן, מאיר מרגלית, שמעון פינקל, דבורה קסטלנץ, ישראל בקר, ושייקה אופיר.

הפסל עשוי גבס ונעשה אחרי שלוש פגישות בהן דיגמן שייקה אופיר לפני הפסלת. "פניו של שייקה אופיר 'שיגעו' אותי", היא אומרת. "היו לו פנים נהדרות לפיסול ואני מתמחה בעיקר בפיסול פנים. לאחר סידרת הפגישות בינינו הלכתי להצגה שהעלה ואז החלטתי לעצב את פניו של שייקה בצורה קצת אחרת: מחצית הפנים במסכה".

בלהה לוין מציינת כי הפסל יהיה בסופו של דבר מברונזה, בעוד כחודש ימים. כמה גופים אמנותיים כבר מנהלים עמה מגעים מסחריים להצבת הפסל בשטח.

נתן רועי

יוצאים לדרך

ביום רביעי הקרוב תחל "הבימה" את מסעה באירופה. שלוש הצגות שלוש מדינות. "המשפט" (דנמרק, בלגרד וברלין), "השקיעה" (ברלין, בלגרד) ו"נמר תברבורות" (ברלין). במהלך שהותם בברלין יערכו לכבוד השחקנים כמה אירועים מיוחדים: קבלת פנים חגיגית בקפה "איינשטיין", מפגש עם קהל ועיתונאים, קבלת פנים מטעם הקהילה היהודית, סיור במזרח ברלין וכן מסיבת פרידה שתיערך באולם מטרופול שם הופיע התיאטרון לפני 60 שנה.

בנוסף תיערך באכסדרת "השילר תיאטר" תערוכת "הבימה־ברלין 1987־1927" המתארת את ימי התיאטרון הראשונים וזכרונות מביקור "הבימה" ב־1927.

גם הצגת "אנשים קטנים" עם שלושת השמוליקים (רודנסקי, סגל ועצמון) יופיעו במסגרת הפסטיבל על־פי הזמנה מיוחדת של מארגניו.

דמי קליינשטיין יהיה המפיק המוסיקאלי ואחד הנגנים במופע החדש של גידי גוב. גוב והנגנים - אלון הלל, מאיר דיין, בנצי גפני וקליינשטיין החלו כבר בחזרות. ההופעה הראשונה מיועדת לאוקטובר. במופע המתוכנן לאולמות קטנים - שירים מתוך תקליטו החדש של גידי גוב ושירים ישנים.

אגב, תקליטו החדש של אריק איינשטיין שהיה מיועד לצאת לקראת ראש השנה יצא לשוק, קרוב לוודאי, רק בנובמבר.

תל־אביב לפני לונדון

ישראל מקדימה את לונדון. הצגת הבכורה של "הדשא אצל השכנה", מאת המחזאי הבריטי ווילי ראסל ("מחנכים את ריטה"), תיערך כאן ב־14 באוקטובר ובלונדון שבוע לאחר מכן. אלא שבישראל נערכו מספר שינויים. הבמאי יוסי אלפי, שעיבד את המחזה, העביר את העלילה לכאן ולכמעט עכשיו. גיבוריה הם משפחה ישראלית בורגנית בתקופה שלאחר ארידור.

משתתפים בהצגה השחקנים גבי עמרני, שולה חן, שלמה וישינסקי ויעל עמית. המוסיקה של אילן וירצברג ועל התפאורה אחראי מוטי מזרחי. מפיקים: שירי הפקות. המחזאי, ווילי ראסל, יגיע לישראל לפני הצגת הבכורה כדי להיפגש עם צוות ההפקה.

סמל דו־לשוני

ישראל

זהו סמל חגיגות ה־40 ובו חידוש: סמל המדינה עוצב בעברית ובערבית וכך הוא יופיע בכל פרסומי מטה חגיגות ה־40. עיצוב: ויסהוף.

נישאו בחשאי

השחקן טום סלק נישא בחשאי כבר ב־7 באוגוסט. הפרטים, מלבד מקום הטקס (ליד אגם טאהו) – חסויים. כך מסר איש הפרסום של הכוכב. רעייתו של סלק היא ג'ילי מאק.

מחול

לרקוד בבית החייל

להקת "בין שני עולמות".

נראה שבחודש אוגוסט יש לסגור גם את אולמות המחול. הציון הבנאלי של החודש התם הזה הוא רק תידרך הפעם למה שהתרחש בשבוע שעבר על בימת אולם בית החייל בתל־אביב.

ההופעה של קבוצה גרמנית הקרויה "בין שני עולמות" היתה מתחת לכל ביקורת, ולכן לא אתייחס בכלל למה שהתרחש על הבמה. אך אי־אפשא להתעלם מן ההיבט הציבורי שלה. ראשית, הפרסום. במודעות נכתב, בציטוט חופשי, שזו הלהקה המדוברת ביותר בגרמניה, בתוספת כמה משפטים המהללים את ההבל הזה, ללא ציון המקור. ההמלצה העיקרית שהמפיק מסר ברבים התייחסה לעובדה המרטיטה שסרט טלוויזיה נעשה או יעשה על ידי הטלוויזיה הגרמנית על הלהקה. כמו כן נוספה פואנטה עסיסית: האחראית ללהקה היא בתה של יורדת ישראלית בגרמניה. ומידע מרתק זה נמסר לקהל על־ידי הבת עצמה. לא ידעתי נפשי מרוב בושה.

כרטיס עלה לקהל התמים 30 ש"ח. תביעה על הונאת הציבור נראית לי תגובה מאופקת.

להקת המחול הקיבוצית. "מדריך לתזמורת", "חלב שחור", "ציפורי שחקים".

להקת המחול הקיבוצית העלתה שתי בכורות חדשות – "מדריך לתזמורת" ו"ציפורי שחקים" – בשבוע שעבר בבית החייל בתל־אביב, אותו אולם מבוער.

"מדריך לתזמורת" של בנג'מין בריטן, בכוריאוגרפיה של רמי באר, זכה לתשואות הקהל עם התמונה הראשונה, עוד לפני התנועה הראשונה. רגע זה הוא כמין סיכום מהיר של המחול כולו. מבחינת העיצוב החזותי, התמונות הקפואות, התלבושות והאביזרים היו מרהיבים. מבחינה תנועתית, הם מאכזבים. הדימוי התנועתי הבסיסי של הכוריאוגרפיה הוא כמין תיאטרון צלליות, גזירות נייר דו־מימדיות, המהלכות או מקפצות על קצות האצבעות, כאשר הגוף הוא חלק מן הכלי. יש הרבה ריצות והרבה כניסות ויציאות הפתות ומצחיקות. יש הרבה חן, אך חוסר בהירות לגבי המתרחש. אם יש תחרות או יריבות בין קבוצות הכלים השונות, או דימויי חיות וגנגסטרים, הרי היסוד התיאטרלי אינו מספק. אין יודעים מי המנצח ביריבות או מה תפקידו של מנצח התזמורת במהומה העליזה. וכריקוד, יש יותר מדי אי־דיוקים במה שנראה כטכניקה קלאסית שאינה סובלת רישול. עיצובי הכלים של יהודית גרינשפן נפלאים, מלאי הומור והמצאות. גם הפיאות של ליליאן בורשבסקי מצוינות. הפקה גדולה, נדיבה, אך לא מבושלת עד הסוף.

"חלב שחור" של אוהד נהרין תלוי, כנראה, מאוד בביצוע. זו עבודה שהתעלתה הרשימה בביצועים קודמים. הפעם היתה מאכזבת.

"ציפורי שחקים", בכורה נוספת לכוריאוגרפיה של איבן מרקו, היתה דוגמה קשה של התכחשות עצמית של להקה

"ציפורי שחקים". להקת המחול הקיבוצית

שלמה. איבן מרקו הגיע לישראל לפני כשנה, נישא על גלי פרסומת אדירים בעיקר בעלי משמעות פוליטית של פתיחת גבולות מזרח אירופה לאמנים. העבודות שהביא עמו היו מאכזבות, מיושנות. מעין בז'אר יד שניה. המון פירמדות אנושיות, מבנים מסובכים וחסרי משמעות, ובין רצינות תהומית והתמכרות עצמית החסרים אירוניה, או לחילופין עוצמה דרמטית.

לראות את רקדני הלהקה הקיבוצית במחול מזרח אירופי מודרני־ישן היה מכאיב. בעז כהן מקיבוץ פרוד, רקפת אדיר ומבוגו השקי לרגעים את יכולתו. לבוש שמלה לבנה ומאופר כבראה כציפור, נראה כמו טעות. גם ג'ין היל סאגאן הלביש את רקדני להקת בת שבע בחצאיות, וזה היה נפלא. אבל סאגאן לא מתחפש לנביא. הוא רוקד את כאבו וגם כשהריקוד פחות מוצלח, הרי שיש נסיון לומר דבר מה. ניצה גאמבו היא רקדנית מרתקת ותפקיד "האשה" היה מעולה. ארי פסטמן בתפקיד ציפור האהבה היה מביך.

התלבושות נראו כאילו הוצאו מאגזי האופרה לתוך תיאטרון עתיק ומגונן באירופה. הכל היה כל כך עגום וחסר שחר, ובעיקר כל כך מכעיס מן הסיבה הפשוטה שאי־אפשר לשחק במשחק "להקה רפרטוארית". מחול היא אמירה אמנותית ולא רק הפגנת יכולת, אפילו רב־גונית. כשהקיבוצית רקדה מחול של קיי תאקיי עם אבנים, ידעתי שהרקדנים יודעים מה זה אבנים. אבל מה הן "ציפורי שחקים" מנפנפות בשמלות לבנות אף אחד לא יודע. הגיע הזמן שהלהקה תפסיק "להתנסות" בסגנונות ותתחיל לרקוד ברצינות.

גבי אלדור

סרטים

תל־אביב

אסתר: החורה של הדי 9.45, 7.30, 5; אורליה: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5; בית ליסין: ראשים מרכזים 23.15, 9.30, 7.30; בן־יהודה: כלא הילטון 9.30, 7, 4.30; גורדון: קנגרו 9.45, 7.45, 5; גת: בלוז לתופש הגדול 9.45, 7.30, 5; דיזנגוף 1: שם.בסוד 9.45, 7.30, 5, 3, 1.30, 11; דיזנגוף 2: גבר מאוהב 9.45, 7.30, 5, 3, 1.30, 11; דיזנגוף 3: פושע מבשל וילדה קטנה 5, 3, 1.30, 11; שרותים אישיים 9.45, 7.30; דקל: בכורה ארצית האלמנה השחורה 9.30, 7.15; דרייב־אין: מחוץ הבלתא 9.45, 7.45; הבות סקס; הוד: ג'ינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30, 5; הקולנוע יבחרו צנזורי אמריקאה: שכלול 9.45, 7.45, 5; חן 1: הנוכל האוהבת והמאובבת 9.55, 7.55, 5.40; חן 2: לבו של אנגל 9.50, 7.35, 5.35; חן 3: אני התזבה 9.55, 7.40, 5.30; חן 4: ב"ים למשטר אוזרד 9.50, 7.40, 5.40, 2, 11; חן 5: נשק קטלני 9.50, 7.40, 5.30, 2, 11; לב 1: נרדפי התוק 10, 7.50, 5, 2; לב 2: בכורה ארצית גברים, גברים... 10, 8, 5, 2; לב 3: ימי הרדיו 10, 7.50, 5, 2; לב 4: בקצב השטן 10, 7.50, 5, 2; לימוזה: פוטו רוחן 9.30, 7.30, 5.30; נוח מבוכב אחר 4; מוזיאון: סגור לרגל שיפוצים; הסינמטק הישראלי: א. חורים בידיים ב. הבן 715 באור לינקון 9; מרתף: אומן תיאה: מותו של סוכן 9.30, 7; קולנוע קרין בגן המוזיאון; לורד אנדרסון בית האומצים 9.00; מקסים: סופרמן 4 7.30 אנשי המה 9.30; פריז ולשעבר אלנבי: חנות קטנה ומסריפה 9.40, 7.30, 5; סינמה 1: 007 באוזר הסוכר 9.40, 7.15, 5; סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.40, 7.15, 5; סמדר: סגור; פאר: לא שם זין 9.30, 7.30, 5; פריז: לבירינט 9.30, 7.30, 4, 2, 12, 23.30 ראפסדי ב'ימס; צפון: לאן זה פלורס 9.30, 7; שחף: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5; תמוז – רמת־אביב: בדי כלו 9.40, 7.15; תפוחים התענות מעבר לפינה; תלאביב: שומר ראש 9.30, 7.30, 5; תיזה הישראלית: פסטיבל הצחוק – 9.50 סרט אילם

ירושלים

אדיסון: שומר ראש 9.30, 7.30, 4.30; אורגע: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.15, 7.15, 4.30; אוריון 1: לא שם זין 9.15, 7.15, 4.30; אור 2: גבר בהמנה 9.15, 7.15, 4.30; אור 3: אהבה בהלון רואה 9.15, 7.15, 4.30; לעולם אל תאמר לא 23.15; אור 4: חתיך אמריקאי 9.15, 7.15, 4.30; מסכה 23.15; אור 5: פוטו רומן 9.15, 7.15, 4.30; דיבר סודרסט 23.15; אור גיל: לבו של אנג'ל 9.45, 7.30, 5; בית אגרון: מפרץ מוסקיטו 6 מתפי פיוטון – משוד שנה 8.15 תנות קטנה ומסריפה 9.45; האולם הקטן בנייני האומה: סגור; הבירה: סגור; כפיר: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 4.30; מיטשל: גבר מאוהב 9.30, 7.15; סמדר: ימי הרדיו 9.15, 7; עדן: ג'ינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30, 4.30; רון: בלוז לתופש הגדול 9.30, 7.30, 4.30; תיאטרון ירושלים: נשיקה אדומה 9.30; 7.15 שיחות מלוכלכות 9.30, 7.15

חיפה

אורה: גבר בהמנה 9.15, 7, 4.30; אורלי: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.15, 7; אמפיתיאטרון: חתיך אמריקאי 9.15, 7, 4.30; ארמון: סגור; חן: העונת מעבר לפינה 9.15, 7; עצמון 1: ג'ינג'ה אמריקאי 3 9.15, 7.00, 4.30; עצמון 2: גבר מאוהב 9.15, 7, 4.30; עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.10, 6.45, 4.15; פאר: האלמנה השחורה 9.15, 7

קריות חיפה

קריון 1: לא שם זין 9.15, 7.15, 4.30; רון: סוד ההצלחה 9, 7, 4.30; רב גת 1: אני התזבה 9.15, 7, 4.30; רב גת 2: בלוז לתופש הגדול 9.15, 7; ספיר: סיפור מהחיים 9.15, 7; סביון: פוריסט רוקדים במוסקבה 9.15, 7; אורדות: משחו פראי 9.30, 7.15; בית העם: לא שם זין 9.30; היובל: פוטו רומן 9.15, 7.15; ביאנק: ימי הרדיו 9.30, 7.15

אשדוד

אסתר: פלאטון 9.30; אשדוד: לא שם זין 9.30, 7.30

אשקלון

אסתר: ילדים הרגים לאלוהים 7.30–9.30; כתור: לא שם זין 9.00, 7.30; רווה: קינג קונג 2 10.30, 7.30

באר־שבע

קר: סופרמן 4 9.30, 7, 4.30

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: כלא הילטון 9.30, 7.15 אי.טי. הבר מכוכב אחר 5; כוכב: מלון לצעירים 7 דקה לחצות 9.50

עפולה

מועדונים: בסי בלו 9.00

חולון, בת ים

ארמון: לא שם זין 9.30, 7.30/אורנים: ב"ים למשטר אוזרד 9.30, 7.30; מגדל: בלוז לתופש הגדול 9.30, 7.15; מתנבים קריית שרת: הבוקר שאחרי 9.30, 7.15, נוח מכוכב אחר 4; סבוי: ג'ינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30, 5; רימה: כלא הילטון 9.30, 7.30; עצמאות: ג'ינג'ה אמריקאי 3 9.30, 7.30, 5

טבריה

כפר־סבא ■ רעננה

עמל: חנות קטנה ומסריפה 9.30, 7.30; תן: פוטו רומן 9.30, 7.30; אורות: סגור; בית ברל: סבב אחר 10, 8

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור/ היכל התרבות: חנות קטנה ומסריפה 9; בית העם: סופרמן 4 9.30, 7.30; אורה: סופרמן 4 9.30, 7.30

נהריה ■ עכו

היכל: הבובנ 9.45, 7.15; רון: המקבוע לתופש 9.15, 7.15; אורה־הירום: שם הגדי 9.30, 7

נתניה

סטודיו: פוטו רומן 6,8,10 / דור היכל

רמת גן וגבעתיים

ארמון: לבו של אנגל 9.40, 7.30; אורטל: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.45, 7.30; לילי: לא שם זין 9.30, 7.30; רב גן 1: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5; רב גן 2: בלוז לתופש הגדול 9.40, 7.30, 5; רב גן 3: דקה לחצות 9.50, 7.30, 4.30; רב גן 4: אני התזבה 9.40, 7.30, 5; רב גן 5: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30, 5; שמכבר: ימי הרדיו 9.30, 7.30

קרית אונו

מרכז קולנוע: סגור

פתח־תקוה

שלום: קרוקודיל דנדי 8, 10; היכל 1: משפחת פלודר 9.30, 7.30, 5; היכל 2: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5; היכל 3: שם הגדי 7, 9.30 / שמי תוצמי 5

ראשון לציון ורחובות

ג.ג. רון 1: משפחת פלודר 9.30, 7.30, 5; ג.ג. רון 2: סוד ההצלחה 9.30, 7.15, 5; נחשון: סגור; ראשון: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30; בית העם: לא שם זין 8.30; חן: שם הגדי 8.15, 10; תן: 007 באוזר הסוכר 8, 10

התרבות: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30, 5.30; אסתר: 007 באוזר הסוכר 9.30, 7; שיקה: הנוכל האוהבת והמאהבת 8, 10

מנת דם חיים לאדם